

พัฒนาการและศักยภาพของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในการถ่ายทอดกีฬา

นายวิโรจน์ กิจกุลอนันต์เอก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1077-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT AND POTENTIAL OF THAI TV POOL IN SPORTS TELECAST

Mr.Wirote Kitgulanantaeak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication
Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-1077-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พัฒนาการและศักยภาพของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในการถ่ายทอดกีฬา
โดย นายวิโรจน์ กิจกุลอนันต์เอก
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์โอฬาร วงศ์บ้านตุ๋

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์โอฬาร วงศ์บ้านตุ๋)

..... กรรมการ
(นายวรวิทย์ โรจนพานิช)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิโรจน์ กิจกุลอนันตเอก : พัฒนาการและศักยภาพของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ในการถ่ายทอดกีฬา. (DEVELOPMENT AND POTENTIAL OF THAI TV POOL IN SPORTS TELECAST) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. โอพาร วงศ์บ้านตุ๋, 117 หน้า. ISBN 974-13-1077-3.

การวิจัยเรื่อง พัฒนาการและศักยภาพของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ในการถ่ายทอดกีฬา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุของการรวมตัวของสถานีโทรทัศน์ต่างๆ เป็นโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ทั้งนี้โดยศึกษาถึงความจำเป็นในการระดมอุปกรณ์และบุคลากรมาร่วมกันดำเนินการถ่ายทอดเหตุการณ์สำคัญๆ รวมทั้งการแข่งขันกีฬารายการใหญ่ๆ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงการรวมตัวกันว่า ได้ก่อให้เกิดการประหยัดงบประมาณในการซื้อลิขสิทธิ์ การถ่ายทอดกีฬาจากต่างประเทศได้อย่างไรบ้าง

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการรวมตัวกันเป็นโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยนั้น เนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและอุปกรณ์ในการถ่ายทอดสดเหตุการณ์สำคัญๆ ของประเทศรวมไปถึงการถ่ายทอดกีฬารายการใหญ่ๆ ที่จำเป็นจะต้องใช้บุคลากรและอุปกรณ์เป็นจำนวนมาก และเมื่อสามารถรวมตัวเป็นองค์กรที่ชัดเจน ทำให้เกิดการประหยัดงบประมาณในการซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดกีฬารายการสำคัญๆ จากต่างประเทศ ซึ่งแต่ละสถานีเคยมีการแย่งชิงกันซื้อลิขสิทธิ์จนทำให้ราคาค่าลิขสิทธิ์แพงมากขึ้น อีกทั้งการรวมตัวกันเพื่อดำเนินการถ่ายทอดสดกีฬายังสามารถทำให้เพิ่มโอกาสในการรับชมรายการกีฬาสำคัญๆ ของประชาชนได้มากขึ้นจากการที่สามารถกระจายการถ่ายทอดกีฬาที่ซ้ำซ้อนกันในเวลาเดียวกันไปยังสถานีต่างๆ ได้พร้อมกัน

นอกจากนี้ โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้เพิ่มขีดความสามารถจากการที่เป็นเพียงผู้รับสัญญาณการถ่ายทอดสดกีฬาจากต่างประเทศ กลายเป็นแม่ข่ายในการดำเนินการถ่ายทอดสดเพื่อส่งสัญญาณให้สถานีโทรทัศน์ในต่างประเทศ อีกทั้งยังสามารถรับจ้างไปดำเนินการถ่ายทอดสดกีฬาในต่างประเทศ ในประเทศที่สถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นยังขาดความพร้อมในด้านนี้ได้อีกด้วย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4085302728 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: TV POOL THAILAND / SPORTS TELECAST

WIROTE KITGULANANTAEAK : DEVELOPMENT AND POTENTIAL OF THAI TV POOL IN SPORTS TELECAST. THESIS ADVISOR : ASST. PROF.OLARN WONGBANDUE., 117 pp. ISBN 974-13-1077-3.

This research is to study the development and potential of Thai TV Pool in sports telecast. The purpose of this study is to investigate the rationale behind the grouping together of all nation-wide network TV stations in Thailand in order to form the TV Pool network. The study is aimed at how their equipment and manpower are pooled together to facilitate all major events and sports activities. The study also shows whether the formation of Thai TV Pool is proven to save broadcasting costs and minimize expenses for obtaining telecast rights from abroad.

From the study, the main purpose of the unionized Thai TV Pool is from the lack of equipment, manpower and other resources from each individual station. It also states that since there are many domestic competitions among local TV stations, the cost of obtaining broadcasting rights have increased dramatically. With the unionized of Thai TV Pool, rights can only be acquired for the sole purpose of rebroadcast thus giving right to the one and only host and would eliminate all competition domestically. This pool broadcast can also utilize all resources these TV stations have available thus will gain wide spread audience for the choice of program without any redundancy.

Moreover, Thai TV Pool has transformed itself to be not only a receiving broadcaster but a host broadcasting center and redistribute to neighboring countries. Thai TV Pool also has the capability to offer it's service to broadcast live events in the countries which the local TV station still have a shortage of manpower and equipment.

Department	Mass Communication	Student's signature.....
Field of study	Mass Communication	Advisor's signature.....
Academic year	2000	Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การเข้ามาศึกษาต่อในระดับปริญญาโท หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีไปแล้วถึง 20 ปี เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนัก ทั้งปัญหาเรื่องเวลา ปัญหาเรื่องสมาธิและความกระตือรือร้น ล้วนแต่เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ต้องใช้เวลาในการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ครบ 4 ปีตามที่มีเวลามิให้

อย่างไรก็ตาม ปัญหาและอุปสรรคก็ผ่านพ้นไปได้ในที่สุด ซึ่งผู้วิจัย ต้องขอขอบพระคุณ และขอบคุณผู้มีส่วนในการผลักดันและให้กำลังใจ ตลอดจนความช่วยเหลือจนผู้วิจัยสามารถฟันฝ่ามาได้จนสำเร็จในที่สุด ตั้งแต่คุณพ่อ คุณแม่ และน้องๆ ในครอบครัวทุกคน ผู้บังคับบัญชา อันประกอบด้วยคุณระวี ไหลทอง คุณจรรยา วานิชชา คุณรัฐกร อัสตรธีรยุทธ เพื่อนๆ ซึ่งได้แก่ คุณประติษฐ์ นิธิยานันท์ คุณชายชาติรี ลิ้มจรรยา คุณอนุชิต โลวะกิจ คุณวรพจน์ บุญช่วยเหลือ คุณอดิศักดิ์ วารินทร์ศิริกุล และคุณเดวิด ซาเมียน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการทำวิจัยคือ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา คุณภราดร เล็กประเสริฐ และน้องๆ ในบริษัทสปอร์ต 2002 จำกัดที่เคยร่วมงานกันมาและเป็นกำลังใจให้เป็นอย่างดี รวมทั้งคุณปรียาพร ศุภกาญจน์

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จด้วยดีคือคุณอรธการ และคุณพินท์สุดา สัตยพานิชย์ และที่จะต้องระลึกถึงด้วยความขอบพระคุณมากเป็นพิเศษคือ รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ ผศ.โอฬาร วงศ์บ้านตุ่ และคุณวรุณี โรจนพานิช ที่ให้ทั้งคำปรึกษาและเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

วิโรจน์ กิจกุลอนันตเอก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบาญ	ช
สารบาญตาราง	ฅ
สารบาญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาที่วิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.4 สมมติฐานในการวิจัย	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.6 นิยามศัพท์ในการวิจัย	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองและสื่อมวลชน	6
2.2 แนวคิดนายประตู่ข่าวสาร	10
2.3 บัณฑิตแวดล้อมที่มีผลต่อการตลาด	11
2.4 วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
3 ระเบียบวิธีวิจัย	14
3.1 แหล่งข้อมูล	14
3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	15
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	17
3.4 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	17
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	17
3.6 การนำเสนอข้อมูล	18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
4	กำเนิดและพัฒนาการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย	19
4.1	ยุคความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการอันเกิดจากข้อจำกัดในด้าน อุปกรณ์ (พ.ศ.2509-)	19
4.2	ยุคประสานความร่วมมืออย่างเป็นทางการ เน้นการถ่ายทอดเหตุการณ์ และงานรัฐพิธีสำคัญของชาติ (พ.ศ.2513-)	22
4.3	ยุคการขยายบทบาทสู่การถ่ายทอดสดกีฬาที่อยู่ในความสนใจของ ประชาชน (พ.ศ.2525-)	23
4.4	ยุคแห่งการเริ่มต้นออกไปทำงานถ่ายทอดกีฬาในต่างประเทศ (พ.ศ.2536-)	32
4.5	ยุคการก้าวสู่มืออาชีพในการรับจ้างถ่ายทอดสดรายการกีฬาในการ แข่งขันระดับนานาชาติ (พ.ศ.2541-)	37
5	วิเคราะห์ศักยภาพและอุปสรรคของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย	56
5.1	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ แห่งประเทศไทย	56
5.2	ศักยภาพและอนาคตของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ..	61
5.2.1	การร่วมมือกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อต่อรองราคาลิขสิทธิ์ในการ ถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายปี 2002 ที่ประเทศญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ตลอดจนลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดกีฬาสำคัญ อื่นๆ ในอนาคต	62
5.2.2	การทำหน้าที่ที่ปรึกษาและผู้วางแผนการถ่ายทอดสดกีฬา ระดับนานาชาติที่จัดในต่างประเทศ	63
5.2.3	การฝึกอบรมบุคลากรสำหรับการปฏิบัติหน้าที่สำคัญใน อนาคต	65
5.2.4	การกำหนดข้อตกลงมาตรฐานทางเทคนิคร่วมกันของ สถานีโทรทัศน์ที่ต้องก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลในอนาคตอันใกล้	65
5.2.5	การก่อสร้างเสาศาสดเพื่อส่งสัญญาณภาพร่วมกันของ สถานีโทรทัศน์ทุกช่อง	66
5.2.6	การขยายขอบเขตการถ่ายทอดสดไปสู่กิจกรรมในด้านอื่นๆ	67
6	สรุปและอภิปรายผล	69
6.1	สรุปผลการวิจัย	69
6.2	อภิปรายผล	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.3 การศึกษาปัญหานำวิจัยกับผลการวิจัย	75
6.4 การศึกษาสมมติฐานกับผลการวิจัย	77
6.5 ข้อจำกัดของการวิจัย	78
6.6 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ	78
6.7 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป	79
รายการอ้างอิง	80
ภาคผนวก	82
ประวัติผู้วิจัย	117

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ผังการออกอากาศการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลก 1998	35
2	เปรียบเทียบจำนวนกล้องที่ใช้ถ่ายทอดกีฬาปกติกับถ่ายทอดกีฬา เอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13	44

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรสื่อตามทฤษฎีของเดนิส แมคเควล์	9
2 สัญลักษณ์ของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย	22
3 โครงสร้างองค์กรโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย	53

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ (ASIAN GAMES) ครั้งที่ 13 ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดขึ้นระหว่างวันที่ 6-20 ธันวาคม พ.ศ.2541 นอกจากจะเป็นมหกรรมกีฬาที่ยิ่งใหญ่ของทวีปเอเชีย ที่มีประเทศสมาชิกสภาโอลิมปิกแห่งเอเชีย (OLYMPIC COUNCIL OF ASIA) เข้าร่วมทำการแข่งขันถึง 41 ชาติแล้ว การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ซึ่งมีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย (ทรท.) หรือ TV POOL OF THAILAND (TPT.) เป็นแม่ข่ายดำเนินการถ่ายทอดสัญญาณการแข่งขันจากสนามต่าง ๆ ไปยังสถานีโทรทัศน์ทั่วทวีปเอเชีย ก็ถือได้ว่าเป็นการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ที่ยิ่งใหญ่อีกครั้งหนึ่งเท่าที่เคยเกิดขึ้นในทวีปนี้ ซึ่งผลจากการดำเนินการแพร่ภาพกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ผ่านมามีปรากฏว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้รับคำชมเชยจากสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ในทวีปเอเชียว่าสามารถดำเนินการถ่ายทอดสดจนประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และทำให้สถานีโทรทัศน์หลายๆ ประเทศให้ความสนใจกับลักษณะการรวมตัวเป็นองค์กรพิเศษเช่นเดียวกับที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยสามารถรวบรวมทั้งบุคลากร อุปกรณ์ และเงินทุนมาเพื่อร่วมกันดำเนินงานจนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่มีเพียงประเทศไทยประเทศเดียว และยังสามารถสร้างสรรค์ผลงานจนเป็นที่ยอมรับของประเทศอื่นๆ (Furlong, Patrick, 1999 : p1-3)

อย่างไรก็ตามกว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจะมีรากฐานและมีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งเช่นทุกวันนี้ โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯ ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงตามภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นในหลายๆ ช่วงเวลา นับตั้งแต่การร่วมมือกันทำงานเป็นครั้งแรกของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยเมื่อครั้งที่บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด หรือสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 และสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ได้ร่วมมือกันในการใช้อุปกรณ์ที่มี ทำการบันทึกเทปการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ เมื่อพ.ศ.2509 เพื่อนำมาออกอากาศให้ชาวไทยได้รับชม

นับตั้งแต่เหตุการณ์ในครั้งนั้นจนกระทั่งปัจจุบันภารกิจของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็ยังคงทำหน้าที่ในการถ่ายทอดสัญญาณรายการที่มีความสำคัญหรือน่าสนใจอยู่เป็นระยะ ซึ่งตลอดระยะเวลากว่า 35 ปีที่เกิดความร่วมมือกันระหว่างสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ อย่างเข้ม

แข่งขันได้รับการชื่นชมจากสถานีโทรทัศน์ของประเทศต่างๆในทวีปเอเชีย ได้สะท้อนให้เห็นการก่อรูปในฐานะองค์กรสื่อที่เป็นความร่วมมือกันจากไม่เป็นทางการจนกลายเป็นหน่วยงานที่มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน และนอกจากความเป็นมาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจจะเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาแล้ว บทบาทหน้าที่และภารกิจในการถ่ายทอดรายการ (Program) ในยุคสมัยต่างๆจากที่ไม่หวังผลประโยชน์ทางธุรกิจได้พัฒนาไปสู่การแสวงหากำไรในเชิงธุรกิจมากขึ้น เช่น จากที่เคยถ่ายทอดงานรัฐพิธี หรือเหตุการณ์สำคัญ ในยุคต่อมาได้ก้าวไปสู่ยุคที่ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดสดกีฬาจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นพัฒนาการสำคัญอีกจุดหนึ่งที่นักศึกษาคิดว่าไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าในแง่มุมมองการถือกำเนิดขององค์กรแห่งนี้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความเป็นมาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย โดยเน้นในแง่มุมมองของพัฒนาการ ภาระหน้าที่ของหน่วยงานแห่งนี้ที่มีต่อบทบาทในการถ่ายทอดรายการกีฬา ตั้งแต่การถือกำเนิดของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเป็นต้นมา โดยในการศึกษาเพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความลุ่มลึกยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแปรสำคัญที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจนเป็นองค์กรสื่อที่มีความเข้มแข็งและอำนวยประโยชน์แก่สังคมดังที่ปรากฏในปัจจุบัน

นอกจากนี้เพื่อให้เห็นทิศทางในการพัฒนาหน่วยงานแห่งนี้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงศึกษาถึงศักยภาพของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะศักยภาพในการพัฒนาวงการโทรทัศน์ของไทยที่มีต่อการถ่ายทอดรายการกีฬา และรวมไปถึงการดำเนินงานในรูปแบบอื่นๆ เช่น ความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบจากการทำงานเฉพาะกิจไปสู่ฐานะผู้ดำเนินการ (Organizer) เพื่อรับจ้างถ่ายทอดรายการหรือเหตุการณ์ต่างๆในต่างประเทศ รวมทั้งศึกษาถึงบทบาทในการเป็นตัวกลางของการจัดทำมาตรฐานกลางของระบบการออกอากาศ ซึ่งปัจจุบันสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีก็จะมีรูปแบบการแพร่ภาพที่แตกต่างกันออกไป แนวทางการพัฒนาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างมหาศาลแก่วงการโทรทัศน์ของไทย ตลอดจนประชาชนซึ่งอยู่ในฐานะของผู้รับสารอีกด้วย

ปัญหานำวิจัย

1. พัฒนาการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในยุคแรกเกิดขึ้นมาจากวัตถุประสงค์ของความต้องการประหยัดงบประมาณในการถ่ายทอดสัญญาณใช้หรือไม่ แต่ปัจจุบันการรวมตัวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ เกิดจากเหตุผลในเรื่องภาพลักษณ์ของสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีมากขึ้น
2. โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยยังคงใช้ทรัพยากร อุปกรณ์ บุคลากรร่วมกันในการดำเนินการถ่ายทอดรายการกีฬา โดยมีเจตนาหมายเพื่อเพิ่มโอกาสในการรับชมรายการต่างๆ ให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงมากที่สุดใช้หรือไม่ อย่างไร
3. อนาคตในการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะแสวงหาผลกำไรในเชิงธุรกิจเพิ่มขึ้นใช้หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ยุคกำเนิด การเติบโต การเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการพัฒนาในด้านต่างๆ ของหน่วยงานแห่งนี้
2. เพื่อศึกษาถึงผลการดำเนินงานและการอำนวยความสะดวกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยด้านการถ่ายทอดรายการกีฬาตั้งแต่ยุคแรกจนถึงยุคปัจจุบัน
3. เพื่อทราบถึงทิศทาง ศักยภาพ และประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากการพัฒนาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในอนาคต

สมมติฐานในการวิจัย

1. โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยถือกำเนิดขึ้นจากการขาดแคลนอุปกรณ์การถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ทำให้ขาดความพร้อมในการรับสัญญาณการถ่ายทอดจากต่างประเทศ จึงก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการรวมตัวกันเป็นหน่วยงานแห่งนี้นี้ขึ้น
2. นับตั้งแต่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยทำหน้าที่เป็นผู้ซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดกีฬารายการสำคัญๆ มาตลอด รายได้ที่เกิดจากการโฆษณาสินค้าเป็นปัจจัยที่ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯ สามารถดำเนินกิจการมาได้จนกระทั่งถึงปัจจุบัน และเป็นการช่วยประหยัดเงินตราของชาติ รวมทั้งลดความขัดแย้งระหว่างสถานีในการแย่งชิงการซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอด

3. โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจในอนาคตมีศักยภาพเพียงพอที่จะแสวงหารายได้ในฐานะเป็นผู้ดำเนินการ (Organizer) ในการถ่ายทอดสัญญาณรายการหรือเหตุการณ์สำคัญในต่างประเทศได้
4. โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในอนาคตมีแนวโน้มร่วมมือกันจัดทำมาตรฐานระบบการออกอากาศเพื่อให้สมาชิกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจมีแนวทางการปฏิบัติงานที่เหมือนและไปในทิศทางเดียวกัน

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่มีได้มีการเก็บรวบรวมเอกสารไว้เป็นหลักฐาน การวิจัยครั้งนี้จึงไม่สามารถรวบรวมข้อมูลการถ่ายทอดสดรายการรัฐพิธีหรือเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ได้ละเอียดมากนัก แต่ข้อมูลการถ่ายทอดสดหรือการปฏิบัติงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและได้ข้อมูลอย่างละเอียดจะเป็นข้อมูลที่เน้นในเรื่องของกีฬา ซึ่งได้ข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานด้านสายข่าวกีฬาในแขนงต่างๆ ที่ได้รับรู้ขั้นตอนการทำงาน of โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยมาโดยตลอด และการที่ผู้ปฏิบัติงานในโต๊ะข่าวดังกล่าวมักไม่ถูกโยกย้ายหรือเปลี่ยนสายงานไปทำงานโต๊ะข่าวอื่นๆ ข้อมูลที่ได้ในส่วนนี้จึงมีรายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจนและสมบูรณ์

นิยามศัพท์ในการวิจัย

พัฒนาการ หมายถึง จุดกำเนิดและความก้าวหน้าของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ทั้งในเรื่องความร่วมมือในด้านบุคลากร อุปกรณ์ ฯลฯ เพื่อให้การรวมตัวกันก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย หมายถึง นิติบุคคลซึ่งเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของสถานีโทรทัศน์ที่อยู่ในประเทศไทย ประกอบด้วย สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 และสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงจุดกำเนิด พัฒนาการ และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของ โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย
2. ผลของการวิจัยอาจเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในเชิงธุรกิจของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในการเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดรายการต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬา หรือเหตุการณ์สำคัญ ฯลฯ ให้แก่ประเทศต่างๆในทวีปเอเชียที่ยังมีศักยภาพในการถ่ายทอดสดต่ำกว่าประเทศไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พัฒนาการและศักยภาพของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในการถ่ายทอดกีฬา” ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ มาใช้เป็นกรอบในการศึกษาดังนี้

1. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองและสื่อสารมวลชน
2. แนวคิดนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper)
3. ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการตลาด
4. งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองและสื่อสารมวลชน

แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองเกิดขึ้นจากความคิดของนักปรัชญาและนักเศรษฐศาสตร์ชื่อ คาร์ล มาร์กซ (Karl Marx) ที่เห็นว่าโลกเต็มไปด้วยความขัดแย้ง เช่น แรงงานขัดแย้งกับทุน หลักความเจริญทางเศรษฐกิจขัดแย้งกับหลักมนุษยธรรม คนจนขัดแย้งกับคนรวย ฯลฯ มาร์กซได้เสนอทางออกว่าสังคมใหม่ควรเป็นสังคมที่ไร้ความแปลกแยกเป็นสังคมที่มนุษย์มีอิสระเสรี มีความสุข ไม่ต้องถูกเอารัดเอาเปรียบ ในวงการสังคมศาสตร์ มาร์กซเป็นผู้สร้างรากฐานใน "ทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory)" นอกจากนี้ในวงการสื่อสารมวลชน มาร์กซเป็นผู้นำเสนอความคิดเกี่ยวกับสื่อไว้หลายประการ และเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้นักวิชาการรุ่นหลังพัฒนาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยสื่อสารมวลชนขึ้น

สาระสำคัญของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยสื่อสารมวลชน (Political economy of mass communication) เป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีมาร์กซิสต์แบบวัตถุนิยมที่ให้ความสำคัญต่ออิทธิพลของระบบเศรษฐกิจในการกำหนดระบบสื่อสารมวลชน และเชื่อว่าสื่อและเนื้อหาข่าวสารส่วนใหญ่ถูกกำหนดและรับใช้ระบบนี้

การวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองจะไม่สนใจเนื้อหาทางอุดมการณ์ของสื่อ แต่เห็นว่าอุดมการณ์และสื่อมวลชนเป็นผลผลิตของระบบเศรษฐกิจ ที่ต้องเข้าใจว่าใครเป็นผู้ควบคุมสื่อ โครงสร้างเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของในระบบสื่อสารมวลชนนั้นเป็นอย่างไร ระบบสื่อสารมวลชนในฐานะที่เป็นธุรกิจมีกลไกการทำงานอย่างไร ปัญหาเหล่านี้จะชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทุนนิยมทั้งหมด และความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบการเมืองอีกด้วย

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองยังต้องการเน้นให้เห็นว่าความรู้ข่าวสารข้อมูลที่ผลิตโดยสื่อมวลชนเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากแรงกดดันของตลาด โดยเฉพาะหลักอุปสงค์-อุปทาน และการเกิดขึ้นของกระบวนการผลิตของสื่อมวลชนก็เป็นเพราะการแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่นายทุนต้องการกำไรจากการผลิตสื่อเหมือนกับการผลิตสินค้าทั่วไป (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2538: 117-118)

นักวิชาการคนสำคัญที่อยู่ในกลุ่มนี้คือ นิโคลัส การ์นแฮม (Nicholas Garnham) บทความของเขาเรื่อง "Contribution to a political economy of mass-communication" (Garnham, 1986) แสดงให้เห็นว่า การอธิบายระบบสื่อสารมวลชนในสังคมทุนนิยมอุตสาหกรรมจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดที่มองว่าสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือทางอุดมการณ์ของรัฐ (Ideological State Apparatuses - ISA) ที่ให้ความสำคัญกับโครงสร้างส่วนบน (Superstructure) มากกว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจของระบบการผลิต เพราะเขาเห็นว่า สภาพของสังคมทุนนิยมผูกขาด (Monopoly capitalism) เช่น สังคมตะวันตก ระบบการเมืองและวัฒนธรรมที่เป็นโครงสร้างส่วนบนถูกทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบอุตสาหกรรม จนเส้นแบ่งระหว่างฐานทางเศรษฐกิจ และโครงสร้างส่วนบนเกิดการเลือนหายไป ข้อเสนอเบื้องต้นของการ์นแฮมจึงเน้นให้เห็นว่าการวิเคราะห์ต้องเริ่มจากโครงสร้างเศรษฐกิจ (Economic base) และเห็นว่าในระบบทุนนิยมผูกขาดโครงสร้างส่วนบน ได้แก่ ระบบการเมือง กฎหมาย การศึกษา และวัฒนธรรมนั้น ได้ถูกทำให้กลายเป็นอุตสาหกรรม (Industrialized) ไปอย่างสมบูรณ์ และการอธิบายสินค้าวัฒนธรรมว่ามีเนื้อหาอุดมการณ์อะไร ที่อ้างความไม่เป็นธรรมในสังคมระบบทุนนิยมเอาไว้ ก็ควรจะต้องศึกษาประเด็นหลักๆ ของระบบการผลิต (Production) การกระจาย (Distribution) และการบริโภค (Consumption) โดยเฉพาะอิทธิพลของระบบทุนและอิทธิพลของรัฐที่มีต่อกระบวนการผลิต การกระจาย และบริโภคของผู้รับสื่อ

นอกจาก นิโคลัส การ์นแฮม แล้ว นักวิชาการในกลุ่มนี้ อีก 2 คนที่ศึกษาการทำหน้าที่ของสื่อมาอย่างต่อเนื่องก็คือ เกรแฮม เมอร์ด็อก และปีเตอร์ โกลดิง (Graham Murdock & Peter Golding) ซึ่งการศึกษาแบบแผนการผลิตของระบบสื่อสารมวลชนของทั้งสองเริ่มต้นจากความเชื่อว่าแบบแผนการสื่อสารและการแสดงออกทางวัฒนธรรมถูกกำหนดโดยโครงสร้างความสัมพันธ์ทางการผลิต

ดังนั้นควรจะต้องศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจสื่อสารมวลชนกับชนชั้นนายทุน และความเป็นเจ้าของสื่อกับอำนาจควบคุมกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชน นอกจากนี้ยังต้องวิเคราะห์กระบวนการผลิตที่นำอุดมการณ์กระแสหลักมาแปรรูปเป็นสินค้าวัฒนธรรม รวมทั้งศึกษาพลวัตของกลุ่มผู้รับสื่อว่ายอมรับหรือต่อต้านอุดมการณ์กระแสหลักนั้นอย่างไร

การวิเคราะห์ความเป็นเจ้าของและอำนาจควบคุมกระบวนการผลิตสื่อ นักเศรษฐศาสตร์การเมืองกลุ่มนี้ได้ให้ความสนใจในเรื่องโครงสร้าง (Structure) โดยพยายามหาคำตอบว่าภายใต้ระบบทุนนิยมมีปัจจัยอะไรบ้างที่เข้ามาจำกัดอำนาจการควบคุมของนักธุรกิจสื่อสารมวลชน และเห็นว่ากลไกธุรกิจของอุตสาหกรรมสื่อและระบบทุนนิยม เช่น ต้นทุนการผลิต, มูลค่าส่วนเกิน, สภาพเศรษฐกิจ ฯลฯ จะเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดการตัดสินใจและอำนาจการควบคุมของเจ้าของสื่อว่ามีมากน้อยเพียงใด

สำหรับกลุ่มที่สนใจการใช้อำนาจ (Power) จะศึกษาว่า ใครเป็นผู้มีอำนาจควบคุมธุรกิจที่แท้จริง โดยดูว่าเจ้าของกิจการเป็นใคร มีเจตนาดำเนินธุรกิจอย่างไร และเห็นว่าอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนมีเจตนาผลิตสินค้าเพื่อสนับสนุนผลประโยชน์ของชนชั้นนายทุน นักวิชาการกลุ่มนี้จึงเชื่อว่าเจ้าของกิจการมีอำนาจควบคุมและตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการผลิต

อย่างไรก็ตาม เมอร์ตอคและโกลดิง ยังเน้นการวิเคราะห์ในเชิงโครงสร้างโดยวิเคราะห์การถ่ายทอดอุดมการณ์กระแสหลัก (Dominant ideology) ของสังคม และมองว่าปัจจัยที่กำหนดว่าเจ้าของกิจการจะผลิตสินค้าวัฒนธรรมประเภทใด และผลิตออกมาอย่างไร จะเป็นไปตามเงื่อนไขและกลไกทางเศรษฐกิจของกระบวนการผลิตในระบบทุนนิยม และยังขึ้นอยู่กับโครงสร้างความเป็นนักวิชาชีพ (Professionalism) หรืออุดมการณ์วิชาชีพ (Occupational ideology) อีกด้วย (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2541: 19-32)

นอกจากแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์การเมืองของเมอร์ตอคและโกลดิงแล้ว แมคควอลล์ (McQuail, 1994) ยังสรุปปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานขององค์กรสื่อ โดยแสดงความคิดเห็นว่าองค์กรสื่อมวลชนจะประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ๆคือ

1. องค์กรประกอบภายในขององค์กร ซึ่งจะแบ่งเป็นระบบย่อยๆได้ 3 ระบบคือ
 - 1.1 เทคโนโลยี
 - 1.2 ระบบการบริหารจัดการ
 - 1.3 บุคลากร

2. องค์ประกอบแวดล้อมขององค์กร เนื่องจากองค์กรสื่อมวลชนเป็นรูปแบบที่เป็นตัวเป็นตนของสถาบันสื่อมวลชน ซึ่งเป็นสถาบันสังคมย่อยๆ สถาบันหนึ่ง ดังนั้นการทำงานขององค์กรสื่อหนึ่งๆ จึงต้องโยงใยอยู่กับปัจจัยแวดล้อมภายนอก เช่น
 - 2.1 การควบคุมจากด้านการเมืองและกฎหมาย
 - 2.2 การควบคุมจากเจ้าของทุนหรือเจ้าของสินค้าที่นำมาโฆษณาในสื่อ
 - 2.3 สถาบันต่างๆ ในสังคม เช่น สถาบันศาสนา โรงเรียน ฯลฯ
 - 2.4 เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม
 - 2.5 คู่แข่งขัน องค์กรด้านข่าวสารข้อมูล สภาวะของสภาพเศรษฐกิจในแต่ละช่วงเวลา
 - 2.6 ความต้องการ ความสนใจของผู้รับสาร

รูปที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรสื่อตามทฤษฎีของเดนิส แมคเคลเวลล์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำกรอบทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองและสื่อสารมวลชนมาเพื่อใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์ โดยศึกษาว่าการเกิดขึ้นของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยนั้นเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ในเรื่องของความต้องการแสวงหากำไร หรือปัจจัยทางด้านการเมือง หรือเป็นผลสืบเนื่องมาจากอิทธิพลที่เกิดขึ้นมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากน้อยเพียงใด

แนวคิดนายประตูข่าวสาร

นายประตูข่าวสาร คือ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางในช่องทางการสื่อสาร เป็นผู้ตัดสินใจว่าข่าวสารที่ตนได้รับมานั้นจะส่งไปยังมวลชนหรือไม่ และส่งไปอย่างไร บุคคลผู้ทำหน้าที่นี้ในวงการสื่อสารมวลชนมักได้แก่ บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว ผู้สื่อข่าว ที่ต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกและเสนอข่าวสารไปสู่ประชาชน

ชแรมม์ (Schramm) กล่าวว่านายประตูข่าวสารเป็นผู้มีสิทธิเปิดเผยหรือปิดบังข่าวสารที่จะส่งผ่านไปยังผู้รับสาร ซึ่งเป็นเสมือนนายประตูแห่งการรับข่าวสารของประชาชน บุคคลแรกที่นำศัพท์คำนี้มาอธิบายในวงการสื่อสารมวลชนได้แก่นักสังคมวิทยาที่ชื่อ เคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin) โดยอธิบายว่ากระบวนการสื่อสารจะต้องมีการส่งข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสาร และในช่องทางนี้จะต้องมีผู้หนึ่งทำหน้าที่กั้นกรองข่าวสาร บุคคลผู้นี้คือ นายประตูข่าวสาร

ปัจจุบันนายประตูข่าวสารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการสื่อสารโดยเฉพาะการทำหน้าที่ตรวจสอบ และเฝ้าสังเกตความเป็นไปของสภาพแวดล้อมในสังคม ซึ่งสามารถนำไปใช้ในช่องทางการสื่อสารที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ นายประตูข่าวสารคือศูนย์รวมของข่าวลือ และเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสร้างเครือข่ายการสื่อสารในสังคม ส่วนการสื่อสารแบบเป็นทางการนายประตูข่าวสารได้แก่ บรรดานักข่าว บรรณาธิการข่าว ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบ คัดเลือก เรียบเรียงข่าวสาร เพื่อเสนอให้ประชาชนรับรู้ ทั้งบรรณาธิการและนักข่าวจึงอยู่ในฐานะที่ "ควบคุม" ข่าวสารต่างๆ ที่จะผ่านไปยังประชาชนทั่วไป โดยอาศัยวิธีการคัดเลือกและเรียบเรียงข่าว ตลอดจนการตกแต่ง การจัดหน้าหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการกำหนดเวลาเสนอข่าวสารและการลำดับความสำคัญของข่าว (พัชนี เชนจรรยา, เมตตา วิวัฒนานุกูล และถิรพันธ์ อนุวัชศิริวงศ์, 2538: 153-155)

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจะอาศัยกรอบแนวคิดนายประตูข่าวสารมาศึกษาถึงบทบาทของผู้ควบคุม ผู้กำกับองค์กรสื่อแห่งนี้ โดยดูว่ามีบทบาทในการพิจารณาเลือกหรือตัดสินใจในการถ่ายทอดรายการหรือเหตุการณ์ต่างๆ โดยยึดเหตุผลหรือหลักการใดเป็นหลัก

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการตลาด

ปัจจัยแวดล้อมที่อาจมีผลต่อการดำเนินกิจกรรมทางการตลาดมีหลายประการ เช่น ปัจจัยเศรษฐกิจ ปัจจัยการเมืองและกฎหมาย ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ถือว่ามีอิทธิพลต่อการสร้างฐานทางการตลาดแก่สินค้าแต่ละประเภทเป็นอย่างยิ่ง รายละเอียดของปัจจัยที่จะกล่าวถึงมีดังนี้คือ

- ปัจจัยเศรษฐกิจ (Economic environment) สาเหตุสำคัญที่ต้องใส่ใจในสิ่งแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสามารถส่งผลกระทบต่ออุปสงค์อุปทาน อำนาจซื้อ ความเต็มใจในการซื้อ รูปแบบและระดับการใช้จ่ายของผู้บริโภค รวมทั้งระดับความรุนแรงในการแข่งขัน โดยปัจจัยทั้งหมดสามารถก่อให้เกิดโอกาสหรืออุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมทางการตลาดได้ทั้งสิ้น

- ปัจจัยการเมืองและกฎหมาย (Political and legal environment) โดยปกติคำว่า "การเมือง" จะหมายถึงการอำนาจหรือการควบคุมบริหารราชการแผ่นดิน ผู้ทำหน้าที่อำนาจได้แก่ คณะรัฐมนตรี และผู้ทำหน้าที่ควบคุมก็คือสภาผู้แทนราษฎร การทำหน้าที่ของทั้งสองฝ่ายจะอาศัยอำนาจตามกฎหมาย และมีข้าราชการประจำเป็นผู้ลงมือปฏิบัติงาน

ในส่วนของกฎหมายจะหมายถึงบทบัญญัติที่ผู้มีอำนาจสูงสุดในประเทศได้ตราขึ้นเพื่อใช้บริหารกิจการบ้านเมืองและบังคับบุคคลในเรื่องความสัมพันธ์ที่มีระหว่างกัน และผู้ใดฝ่าฝืนก็จะต้องได้รับโทษหรือถูกบังคับให้ปฏิบัติตาม แต่สภาพบังคับของกฎหมายจะเคร่งครัดหรือยืดหยุ่นเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และข้าราชการประจำ (สุบัญญัติไชยชาญ, 2538: 24-34)

แนวคิดปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการตลาดสามารถช่วยเป็นแนวทางในการวิเคราะห์อิทธิพลทางด้านการตลาดที่มีต่อการแข่งขันแย่งชิงการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศระหว่างโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยกับเคเบิลทีวี

วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุมิตรา นคินทร์บดี (2529) ได้ศึกษาเรื่อง "ศึกษาเปรียบเทียบการกำหนดนโยบายด้านข่าวโทรทัศน์ในไทย สิงคโปร์ และมาเลเซีย" ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง "โทรทัศน์รวมการ

เฉพาะกิจแห่งประเทศไทย” ว่ามีวัตถุประสงค์สำคัญคือการร่วมมือในการถ่ายทอด และรับการถ่ายทอดทั้งในประเทศและจากนอกประเทศ เฉพาะรายการสำคัญระดับชาติหรือระหว่างประเทศ รวมทั้งการประสานงานในการตกลงค่าลิขสิทธิ์ต่างๆในการถ่ายทอด โดยมีหลักการที่จะไม่แย่งชิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

นิธินาฏ กมลพันธุ์ (2539) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11” ได้กล่าวถึงการจัดผังรายการของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารระดับสูงของสถานีจะเป็นผู้ที่วางรูปแบบของผังรายการเพื่อให้รายการต่างๆที่นำมาออกอากาศได้มีความสอดคล้องกัน โดยมีส่วนประกอบสำคัญในการจัดผังรายการคือ

1. การแบ่งช่วงเวลาในการออกอากาศ
2. นโยบายหลักหรือวัตถุประสงค์หลักของสถานีโทรทัศน์ ซึ่งจะมีลักษณะหรือหน้าที่คล้ายคลึงกันในแต่ละสถานี อาจจะมีความแตกต่างกันคือสัดส่วนที่แต่ละสถานีนำมาแพร่ภาพออกอากาศตามนโยบายหลักของแต่ละสถานี
3. ลักษณะของสถานีและสภาพแวดล้อม อันได้แก่ความกว้างไกลในการกระจายคลื่น
4. การสำรวจผู้ฟังหรือผู้ชม
5. บุคลากรของสถานี
6. งบประมาณ

ทั้ง 6 ข้อดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหารแต่ละสถานีนำมาพิจารณาเพื่อเป็นหลักในการจัดผังรายการหรือพิจารณานำรายการต่างๆมาออกอากาศ ซึ่งสามารถนำมาอธิบายเพื่อประยุกต์เข้ากับการพิจารณาเพื่อจัดการถ่ายทอดสดรายการต่างๆของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ซึ่งจำเป็นจะต้องคำนึงถึงหลักการทั้ง 6 ประการดังกล่าวมาเป็นส่วนประกอบสำคัญในการพิจารณาเลือกรายการที่จะถ่ายทอดสด ตลอดจนช่วงเวลาและสถานีที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ออกอากาศ รวมทั้งปัญหาเรื่องงบประมาณ หรือเรื่องค่าลิขสิทธิ์สำหรับการถ่ายทอดกีฬานัดสำคัญ

วรวิทย์ พัฒนอิทธิกุล ได้ศึกษาเรื่อง “การตลาดรายการฟุตบอลทางโทรทัศน์ในประเทศไทย” พบว่าการถ่ายทอดสดรายการกีฬาทางโทรทัศน์เป็นรูปแบบรายการประเภทหนึ่งในปัจจุบันที่มีการพัฒนาและการแข่งขันกันอย่างสูง ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่กีฬาเป็นสิ่งที่สร้างความเข้าใจให้กับผู้ชมได้ตลอดการแข่งขัน รู้ผลเร็ว และไม่สามารถสรุปผลได้จนกว่าการแข่งขันจะสิ้นสุดลงหรือจบหน้าที่

สุดท้าย จึงทำให้การถ่ายทอดสดกีฬาเป็นรายการที่น่าสนใจ นอกจากนี้วีรวิทย์ พัฒนาการศึกษายังได้กล่าวถึงบทบาทของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจที่มีต่อการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬารายการต่างๆ ว่า “รายการกีฬาในบ้านเรา เริ่มที่จะได้รับความสนใจจากผู้ชมมากขึ้นเพิ่มเป็นลำดับ โดยเฉพาะในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วการตื่นตัวทางด้านกีฬาจะเกิดขึ้นเป็นช่วงไปในมหกรรมการแข่งขันกีฬาใหญ่ๆ อย่างโอลิมปิกเกมส์ เอเชียนเกมส์ และที่ใกล้ตัวของพวกเรามากที่สุดคือซีเกมส์ มหกรรมการแข่งขันกีฬาต่างๆ เหล่านี้ สื่อต่างๆ ได้ให้ความสนใจในการนำเสนอข่าวสารข้อมูลกับผู้ชมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ถึงขนาดที่มีการรวมตัวของสถานีโทรทัศน์ทุกช่องหรือโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจเพื่อทำการถ่ายทอดการแข่งขันให้ผู้ชมชาวไทยได้รับชมตลอดระยะเวลาการแข่งขันในแบบวันต่อวันเลยทีเดียว”

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะช่วยแสดงให้เห็นความสอดคล้องหรือความแตกต่างของข้อมูลที่ได้ เพื่อให้เห็นบริบทของเหตุการณ์ต่างๆ ได้หลากหลาย และช่วยยืนยันความถูกต้องของข้อมูลได้ในระดับหนึ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “พัฒนาการและศักยภาพของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในการถ่ายทอดกีฬา” เป็นการวิจัยองค์การสื่อโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาพัฒนาการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ในด้านการถือกำเนิด การเติบโต การเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการพัฒนาในด้านการถ่ายทอดรายการกีฬาของหน่วยงานแห่งนี้ นอกจากนี้ยังต้องการศึกษาถึงผลการดำเนินงานและประโยชน์ของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยที่มีต่อสังคมตั้งแต่ในยุคแรกจนถึงปัจจุบัน และต้องการทราบทิศทาง ศักยภาพ และประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากการพัฒนาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

รูปแบบการศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political-economy approach) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ซึ่งแนวการศึกษาดังกล่าวสามารถช่วยอธิบายปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อพัฒนาการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมีดังนี้คือ

- เอกสารสิ่งพิมพ์ เพื่อสร้างความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น จากข่าว/บทความในหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือนิตยสาร ข้อมูลจากหนังสือ รวมทั้งรายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องภายในประเทศเพื่อศึกษาองค์ความรู้ในหัวข้อวิจัยดังกล่าวว่ามีประเด็นใดบ้างที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว

อย่างไรก็ตามจากการสำรวจพบว่าข้อมูลที่อยู่ในรูปเอกสารสิ่งพิมพ์ในเรื่องโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยมีปรากฏน้อยมาก ทั้งนี้เป็นไปได้ว่าการรวมตัวของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยที่มีการดำเนินงานในรูปแบบ “เฉพาะกิจ” จึงทำให้ที่ผ่านมาไม่มีการบันทึกหรือจัดทำเป็นเอกสารการปฏิบัติงานต่างๆ อย่างชัดเจน

แหล่งข้อมูลบุคคล สืบเนื่องจากเหตุผลในด้านความขาดแคลนข้อมูลที่อยู่ในรูปของเอกสารสิ่งพิมพ์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงต้องอาศัยแหล่งข้อมูลที่เป็นตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ (Key informant) ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและทิศทางขององค์กรแห่งนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มประชากร ได้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 ระดับคือ

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในฐานะผู้ก่อตั้ง ผู้ที่มีบทบาทในการบริหารโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

1.1 พล.ต.ประสิทธิ์ ชื่นบุญ อดีตผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 (ปัจจุบันคือสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5) หนึ่งในผู้ริเริ่มโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย และประธานกรรมการโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยคนแรก สัมภาษณ์วันที่ 30 กันยายน 2543

1.2 พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา ที่ปรึกษาเทคนิค และที่ปรึกษากีฬาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยมาตลอด สัมภาษณ์วันที่ 30 มกราคม 2543

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องในฐานะปฏิบัติงานร่วมกับโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย และ สื่อมวลชนประกอบด้วย

- 2.1 นายวิศิษฐ์ ดนัยพิริยะ ผู้กำกับรายการสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย สัมภาษณ์วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2543
- 2.2 นายภราดร เล็กประเสริฐ ผู้ที่เคยปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ปัจจุบันเป็นกรรมการผู้จัดการ บริษัท เซอร์ราวด์ จำกัด สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2543
- 2.3 นายชายชาติตรี ลัมจัญญ์ อดีตผู้สื่อข่าวกีฬาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ทำหน้าที่รายงานข่าวการแข่งขันฟุตบอลโลก สัมภาษณ์วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ.2543
- 2.4 นายเทพไชย วิโนทัย ผู้สื่อข่าวกีฬาเดลินิวส์ ทำหน้าที่รายงานผลการแข่งขันฟุตบอลโลก สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2543
- 2.5 นายภราเดช เล็กประเสริฐ กรรมการผู้จัดการ บริษัทหัตถถกร จำกัด บริษัทที่ให้เช่าอุปกรณ์ในการถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2543
- 2.6 นายสันติภาพ เตชะวณิช เற்றுญิกสภาโอลิมปิกแห่งเอเชีย (OCA) สัมภาษณ์วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ.2542
- 2.7 นายระวี โหลทอง ประธานกรรมการ บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) สัมภาษณ์วันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2544
- 2.8 นายวรวิทย์ มะภูดี เลขาธิการสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย และ กรรมการบริหารสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) สัมภาษณ์วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2543
- 2.9 นายประดิษฐ์ นิธิยานันท์ บรรณาธิการข่าวกีฬา หนังสือพิมพ์มติชน สัมภาษณ์วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ.2543

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เป็นส่วนหนึ่งของผู้ให้ข้อมูลการวิจัย (Key Informant) ในฐานะที่เป็นอดีตผู้สื่อข่าวกีฬาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งได้เห็นพัฒนาการและการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในช่วงประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา ซึ่งการรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นสัมภาษณ์ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2542 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2544

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลดังนี้คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทำบันทึก (Note Taking) และทำบัญชีรายชื่อเอกสาร (Bibliography)
2. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview form) แบบปลายเปิด และมีลักษณะคำถามแบบจัดกรอบความคิดให้แก่ผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ใช้กรอบสมมติฐาน วัตถุประสงค์ ทฤษฎี และแนวคิดสำคัญที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มาเป็นแนวในการตั้งคำถาม

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียง และตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการเปรียบเทียบข้อมูล (Cross check) เพื่อหาความถูกต้อง ชัดเจนของข้อมูล จากนั้นจึงเรียงเรียงข้อมูลตามลำดับเหตุการณ์ เพื่อให้เห็นยุคต่างๆของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยตั้งแต่ยุคแรก จนถึงผลงานในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ให้เห็นถึงศักยภาพการดำเนินงานในอนาคตอีกด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งเป็น 2 ระยะคือ

1. การวิเคราะห์ระหว่างการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้จำแนกประเภทข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะร่วมของข้อมูลเหล่านั้น ขั้นตอนต่อมาจึงทำการเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูล และพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีความสมบูรณ์หรือไม่ ถ้ายังขาดข้อมูลที่สำคัญ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลหรือขอสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม

2. การวิเคราะห์หลังจากการเก็บข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้วิจัยอาศัยการตีความข้อมูล (Interpretation) โดยดึงข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความเป็นมาเพื่อทำความเข้าใจพัฒนาการขององค์กรสื่อแห่งนี้ในแต่ละช่วง ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความเป็นมาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยผ่านบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี เพื่อให้

เห็นผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่มีต่อการก่อตั้งองค์กรแห่งนี้ สำหรับการอธิบายสาเหตุ (Causal explanation) ของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่เป็นต้นเหตุของปัญหา ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงนี้จะเป็นไปตามกรอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอในลักษณะพรรณนาความ (Descriptive Presentation) โดยเรียงลำดับข้อมูลดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เนื้อหาบรรยายเกี่ยวกับการถือกำเนิด การเติบโต การเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการพัฒนาในด้านต่างๆของหน่วยงานแห่งนี้ นอกจากนี้ยังบรรยายให้เห็นถึงผลการดำเนินงานและการอำนวยความสะดวกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยต่อสังคมตั้งแต่ยุคแรกจนถึงยุคปัจจุบัน เนื้อหาส่วนนี้จะปรากฏอยู่ในบทที่ 4
2. วิเคราะห์ศักยภาพและอุปสรรคโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เนื้อหาบรรยายให้เห็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ยุคแรกจนถึงยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ให้เห็นถึงทิศทาง ศักยภาพ และประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากการพัฒนาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในอนาคต ซึ่งเนื้อหาจะปรากฏในบทที่ 5
3. สรุปและอภิปรายผลของการวิจัย จะปรากฏในบทที่ 6

บทที่ 4

กำเนิดและพัฒนาการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

บทบาทของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในการทำหน้าที่ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่างๆ สู่สายตาชาวไทยยังคงเกิดขึ้นทุกครั้งเมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญ เช่น งานรัฐพิธี หรือเหตุการณ์ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ การปฏิบัติรัฐประหาร เหตุจลาจล รวมทั้งรายการกีฬาที่อยู่ในความสนใจของประชาชน กล่าวได้ว่านับตั้งแต่การถือกำเนิดขึ้นของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย องค์กรแห่งนี้ได้ตอบสนองบทบาทหน้าที่การเป็นสื่อสารมวลชนได้อย่างครบถ้วน ทั้งในเรื่องการให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) การให้ความรู้ (Knowledge) และการให้ความบันเทิง (Entertainment) แต่ทว่าภารกิจที่ปรากฏแก่สายตาประชาชนนั้น ยังไม่มีผู้ใดศึกษาถึงความเป็นมาและบทบาทขององค์กรสื่อแห่งนี้ในเชิงวิชาการกันอย่างจริงจัง

จากการศึกษาค้นคว้ากำเนิดของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย สามารถแบ่งเป็นยุคสำคัญได้ดังนี้คือ

- ยุคที่ 1 ความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการอันเกิดจากข้อจำกัดในด้านอุปกรณ์ เริ่มต้น พ.ศ.2509
- ยุคที่ 2 การประสานความร่วมมืออย่างเป็นทางการ เน้นการถ่ายทอดเหตุการณ์และงานรัฐพิธีสำคัญของชาติ เริ่มต้นพ.ศ.2513
- ยุคที่ 3 การขยายบทบาทสู่การถ่ายทอดกีฬาที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เริ่มต้นพ.ศ. 2525
- ยุคที่ 4 การเริ่มต้นออกไปทำงานถ่ายทอดสดกีฬาในต่างประเทศ เริ่มต้นพ.ศ.2536
- ยุคที่ 5 การก้าวสู่มีอาชีพในการรับจ้างถ่ายทอดสดรายการกีฬาในการแข่งขันระดับนานาชาติ เริ่มต้น พ.ศ.2541

ยุคความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการอันเกิดจากข้อจำกัดในด้านอุปกรณ์ (พ.ศ.2509-)

ในปี พ.ศ.2498 ประเทศไทยได้มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้นในรูปแบบบริษัท โดยใช้ชื่อว่า “บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด” และมีการจดทะเบียนตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถือหุ้นประกอบด้วยส่วนราชการและองค์กรรัฐวิสาหกิจต่างๆ ของรัฐบาล โดยมีการจัดสร้างอาคารที่ทำการ

และสถานีส่งสัญญาณขึ้นที่บริเวณวังบางขุนพรหม ใช้เจ้าหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้ติดตั้ง อุปกรณ์ต่างๆ แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2498 โดยในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2498 จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีของไทยในขณะนั้นได้เป็นประธานเปิดสำนักงานและที่ทำงานของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 ซึ่งถือว่าเป็นสถานีโทรทัศน์แห่งแรกของประเทศไทย และเป็นสถานีโทรทัศน์แห่งแรกของทวีปเอเชีย สถานีโทรทัศน์แห่งนี้ใช้เครื่องส่งที่มีกำลังออกอากาศ ขนาด 10 กิโลวัตต์ ด้วยระบบขาวดำ 525 เส้น

อย่างไรก็ตามก่อนที่จอมพล ป. พิบูลสงครามจะก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 เป็นผลสำเร็จนั้น กองทัพบกโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารบก ได้วางแผนที่จะตั้งสถานีโทรทัศน์เช่นกัน ทั้งนี้โดยกำหนดให้มีแผนกวิทยุโทรทัศน์ขึ้นในกองกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของกรมการทหารสื่อสารมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2495 และได้แต่งตั้งให้ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบกเป็นประธานคณะกรรมการดำเนินกิจการวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกขึ้นเมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2500 เพื่อให้อำนาจในการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกเป็นสถานีโทรทัศน์แห่งที่สองของประเทศไทย ซึ่งสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ได้ก่อตั้งแล้วเสร็จและเริ่มออกอากาศเป็นปฐมฤกษ์เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2501 ด้วยกำลังส่ง 5 กิโลวัตต์ ในระบบขาวดำ 525 เส้น โดยออกอากาศทางช่อง 7 นับตั้งแต่ปี 2501 เป็นต้นมา ประเทศไทยจึงมีสถานีโทรทัศน์ทำการออกอากาศทั้งหมด 2 สถานี

ในปี พ.ศ.2509 ประเทศไทยได้รับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 5 สถานีโทรทัศน์ทั้งสองแห่งได้เข้ามาประสานความร่วมมือกันเป็นครั้งแรกในการเผยแพร่ข่าวสารการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ และเนื่องจากกีฬาเอเชียนเกมส์ เป็นการแข่งขันกีฬาครั้งสำคัญของประเทศไทย รัฐบาลจึงต้องการให้สถานีวิทยุโทรทัศน์ทั้ง 2 ช่อง ทำการบันทึกเทปการแข่งขันเพื่อแพร่ภาพออกอากาศให้ประชาชนได้รับชม และการที่ต้องใช้ทั้งบุคลากรและเครื่องมือเป็นจำนวนมาก ถ้าพึ่งสถานีโทรทัศน์ที่มีอยู่แต่ละสถานีไม่มีกำลังเพียงพอ ความร่วมมือกันของสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 โดยมีสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เป็นแกนนำสำคัญจึงทำให้การบันทึกเทปการแข่งขันกีฬาในครั้งนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผลจากการดำเนินงานร่วมกันของสถานีโทรทัศน์ทั้งสอง ทำให้ประชาชนสามารถรับชมภาพการแข่งขันในครั้งนั้นได้เป็นจำนวนมาก และยังมีเงินรายได้เหลือจากหักค่าใช้จ่ายมอบให้แก่กรมไปรษณีย์โทรเลข โดยที่กรมไปรษณีย์โทรเลขในขณะนั้นได้นำเงินไปจัดซื้อวิทยุเคลื่อนที่ติดรถยนต์ให้แก่ประชาชนทั่วไปได้เช่า ซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนโทรศัพท์ และช่วยแก้ปัญหาการติดต่อสื่อสารกันทางโทรศัพท์ได้อีกส่วนหนึ่ง

อย่างไรก็ตามความร่วมมือกันในครั้งนี้ก็นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ผู้บริหารทั้ง 2 สถานีได้ร่วมปรึกษาหารือกันและยืนยันในหลักการว่าทั้ง 2 สถานีควรร่วมกันทำงานในลักษณะทีวีพูล (TV POOL) และเป็นที่มาของการเริ่มต้นจัดตั้งโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2511 โดยมีพลตรีประสิทธิ์ ชื่นบุญ เป็นประธาน (สัมภาษณ์ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, ที่ปรึกษาเทคนิคและที่ปรึกษากีฬา โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย, 30 มกราคม 2543)

ต่อมาในปี พ.ศ.2512 สถานีโทรทัศน์ทั้ง 2 ช่องได้ร่วมกันใช้อุปกรณ์ที่มีถ่ายทอดสัญญาณในเหตุการณ์ที่ยานอวกาศ APOLLO 11 ของสหรัฐอเมริกาได้ร่อนลงสู่พื้นผิวดวงจันทร์ โดยนำสองมนุษย์อวกาศคือ นีล อาร์มสตรอง (Neil Armstrong) และเอ็ดวิน อัลดริล (Edwin Aldrin) ลงไปเหยียบพื้นผิวดวงจันทร์เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของมวลมนุษยชาติ เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2512 และเหตุการณ์ดังกล่าวก็มีการถ่ายทอดสดสัญญาณภาพจากดวงจันทร์ไปทั่วโลก ซึ่งชาวไทยก็มีโอกาสรับชมการถ่ายทอดจากเครื่องรับโทรทัศน์เช่นเดียวกับผู้รับชมในประเทศต่างๆ

ความร่วมมือกันของสถานีโทรทัศน์ทั้งสองในขณะนั้นเห็นได้ว่านั้นยังไม่มีมีการเตรียมงานอย่างเป็นระบบมากนัก ความร่วมมือที่เกิดขึ้นยังคงเป็นเพราะสถานีโทรทัศน์ในยุคนั้นมีอุปกรณ์ต่างๆ ในการทำงานอย่างจำกัด

อย่างไรก็ตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นประการหนึ่งในวงการโทรทัศน์ของไทยในช่วงนั้นก็คือการเปลี่ยนระบบการแพร่ภาพจากขาวดำเป็นสี และเปลี่ยนระบบโทรทัศน์จาก 525 เส้นมาเป็น 625 เส้น โดยสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 ได้เปลี่ยนไปออกอากาศทางช่อง 9 และสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ได้เปลี่ยนไปออกอากาศทางช่อง 5 และมีสถานีโทรทัศน์เกิดขึ้นใหม่อีก 2 ช่องคือสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ก่อตั้งเมื่อพ.ศ.2510 และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2513 และภายหลังจากการร่วมมือกันถ่ายทอดสดการเดินทางสู่ดวงจันทร์ของยาน APOLLO 11 แล้วโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็มีการทำงานที่เต็มรูปแบบมากขึ้น และมีสถานีโทรทัศน์ที่เพิ่งก่อตั้งอีก 2 สถานีเข้ามาเป็นสมาชิก โดยดำเนินงานในลักษณะนิติบุคคล จัดทะเบียนเป็นสำนักงานโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย มีสมาชิกทั้งหมด 4 สถานีคือ

1. สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
2. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 (ช่อง 7 เดิม)
3. สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
4. สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. (ช่อง 4 เดิม)

รูปที่ 2 สัญลักษณ์ของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

ยุคการประสานความร่วมมืออย่างเป็นทางการ เห็นการถ่ายทอดเหตุการณ์และงานรัฐพิธีสำคัญของชาติ (พ.ศ.2513-)

ในช่วงหลังปี 2510 เป็นต้นมา ประเทศไทยในขณะนั้น สภาพการเมืองยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมจากผู้นำทางทหาร ซึ่งทำให้ประเทศไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์สำหรับสภาพทางเศรษฐกิจในช่วงขณะนั้น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเติบโตอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในยุคแรกๆ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมอย่างขาดสมดุล ด้วยเหตุนี้แหล่งงานต่างๆ จึงกระจุกตัวอยู่ที่ภาคเมือง ซึ่งส่งผลให้กำลังซื้อส่วนใหญ่รวมตัวอยู่ในกรุงเทพมหานครและตามหัวเมืองใหญ่ เหตุการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นนี้มีผลต่อการครอบครองเครื่องรับโทรทัศน์ในครัวเรือน ซึ่งประชาชนที่มีโทรทัศน์ในครอบครองส่วนใหญ่จึงอาศัยอยู่ในเขตเมืองที่สัญญาณภาพโทรทัศน์ส่งไปถึง

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาบริบททางการโทรทัศน์ของไทย ภายหลังจากมีการก่อตั้งโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจอย่างเป็นทางการแล้ว ภารกิจสำคัญที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยหรือทรท.ในยุคนี้ถือได้ว่าเริ่มต้นตั้งแต่ประมาณพ.ศ.2513 เป็นต้นมา โดยมีการร่วมมือกันถ่ายทอดสดหรือบันทึกเทปรายการในงานรัฐพิธี และเหตุการณ์ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ เช่น การติดตามรายงานข่าวการเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ รวมทั้งการเดินทางไปเยือนต่างประเทศอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรี นอกจากนี้ยังเป็นสื่อกลางในการถ่าย

ทอดแถลงการณ์ คำปราศรัย ประกาศ หรือคำสั่งของรัฐบาล และเป็นกระบอกเสียงสำคัญของทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายปฏิวัติรัฐประหารทุกครั้งที่เกิดเหตุการณ์ไม่สงบขึ้นภายในประเทศ ฯลฯ รูปแบบการถ่ายทอดจะมีทั้งการถ่ายทอดสดพร้อมกันทั้ง 4 สถานีในเวลาเดียวกัน หรือมอบหมายให้แต่ละสถานีเป็นผู้นำไปออกอากาศเองโดยให้อยู่ในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน เช่น กำหนดให้นำเทปรายการที่บันทึกไว้ ออกอากาศในช่วงของรายการข่าว เป็นต้น ส่วนอีกรูปแบบหนึ่งเป็นการถ่ายทอดออกอากาศเป็นบางสถานีหมุนเวียนกันไป

ในเรื่องการหมุนเวียนกันออกอากาศตามช่องต่าง ๆ นั้น ในกรณีของการถ่ายทอดสดกีฬา ซึ่งจะต้องถ่ายทอดสดติดต่อกันหลาย ๆ วัน พลโทสุนทร โสภณศิริ ประธานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย กล่าวว่า จะใช้วิธีการจับสลากว่า จะเริ่มต้นถ่ายทอดทางสถานีใดก่อน หลังจากนั้นก็จะหมุนเวียนกันไปตามช่องต่าง ๆ ตามลำดับตัวเลขจนกว่าจะจบการแข่งขัน สาเหตุที่ต้องใช้วิธีการจับสลาก ก็เนื่องจากว่า ทุกสถานีมักจะมีความต้องการที่จะเป็นผู้ทำการถ่ายทอดสด พิธีเปิดการแข่งขันกีฬาใหญ่ ๆ กันทั้งนั้น การจับสลากจึงเป็นทางออกทางหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้แต่ละสถานีแก่งแย่งที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดคู่แข่งหรือชนิดกีฬาที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมมาก (เอกสารแถลงข่าวการถ่ายทอดสดกีฬาโอลิมปิก 2000 จากซินิย์, 2543)

ยุคการขยายบทบาทสู่การถ่ายทอดกีฬาที่อยู่ในความสนใจของประชาชน (พ.ศ.2525-)

ประธานโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ กล่าวถึงการที่ทรท.ต้องตอบสนองความต้องการของผู้ชมเป็นเพราะความต้องการของผู้ชมที่ต้องการดูการแข่งขันสด ๆ ไม่ว่าจะเป็นเวลาใดก็ตาม ทำให้ทางโทรทัศน์ต้องทำตาม กอปรกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมช่วยให้ดำเนินการได้ง่ายขึ้น ถึงแม้ค่าใช้จ่ายจะค่อนข้างสูงก็ตาม (เรื่องเดียวกัน)

ในยุคนี้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้ก้าวสู่บทบาทการตอบสนองความสนใจใคร่รู้ในเรื่องของกีฬา แต่ขอบเขตของกีฬาที่ก่อให้เกิดการร่วมตัวกันของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจยังคงตีวงจำกัดแค่เพียงในเรื่องการถ่ายทอดสดและบันทึกเทปรายการการแข่งขันกีฬาเพื่อนำไปออกอากาศตามสถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

ก่อนที่จะเข้าใจลักษณะการทำงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ สิ่งหนึ่งที่เราควรทราบก็คือ บทบาทและขั้นตอนการทำงานของสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายการงานผลการแข่งขันกีฬาระดับโลก ในยุคนั้น

ในช่วงก่อนหน้าปี พ.ศ.2525 การรายงานข่าวกีฬาในรายการแข่งขันระดับโลก เช่น ฟุตบอลโลกหรือโอลิมปิกเกมส์สื่อมวลชนทุกแขนงต่างต้องพึ่งพาข่าวสารที่ได้จากการรายงานข่าวผ่านดาวเทียม หรือเทเล็กซ์ (Telex) แล้วนำผลที่ได้มารายงานให้ประชาชนรับทราบ และในการแข่งขันกีฬาบางรายการที่สามารถส่งผู้สื่อข่าวไปรายงานข่าวจากสถานที่แข่งขันจริงก็จะส่งผู้สื่อข่าวไป แต่วิธีการดังกล่าวก็ไม่สามารถใช้ได้กับการแข่งขันกีฬาระดับใหญ่ ๆ อย่างเช่นฟุตบอลโลก ที่มีการจำกัดจำนวนโควตาของนักข่าวแต่ละประเทศ และเนื่องจากประเทศไทยไม่สามารถเข้าสู่การแข่งขันรอบสุดท้ายได้ ทำให้ส่งผู้สื่อข่าวและช่างภาพไปได้อย่างจำกัด จึงจำเป็นต้องพยายามหาแหล่งข่าวจากทางอื่นมาเสริม ซึ่งจุดเปลี่ยนรูปแบบการรายงานข่าวกีฬาที่แข่งขันกันในต่างประเทศของสื่อหนังสือพิมพ์เริ่มเกิดขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ.2525 โดยที่หนังสือพิมพ์ได้ใช้วิธีการติดตามข่าวการแข่งขันจากสถานที่ที่สามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมได้ ซึ่งทำให้การรายงานผลนั้นเกิดขึ้นรวดเร็ว และสามารถถ่ายภาพการแข่งขันจากจอโทรทัศน์ที่รับชมได้อีกด้วย

นายชายชาติตรี ลิ้มเจริญ บรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ไทยนิส จังหวัดเชียงใหม่ อดีตผู้สื่อข่าวกีฬาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งทำหน้าที่รายงานข่าวการแข่งขันฟุตบอลโลกในช่วงนั้นได้เล่าให้ฟังว่า “ในขณะที่ปฏิบัติงานเป็นผู้สื่อข่าวกีฬาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และต้องทำหน้าที่รายงานข่าวผลการแข่งขันฟุตบอลโลกปี 1982 (พ.ศ.2525) ซึ่งจัดการแข่งขันขึ้นที่ประเทศสเปน ในปีนั้นโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ยังไม่มีการดำเนินการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลโลก แต่เนื่องจากมีประชาชนให้ความสนใจกับผลการแข่งขันเป็นอย่างมาก ทำให้สื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์จำเป็นต้องมีการรายงานผลการแข่งขันอย่างละเอียด และการที่จะทำได้ก็ต่อเมื่อมีโอกาสเห็นภาพการแข่งขันจริง จึงได้สืบหาว่าจะมีแหล่งใดบ้างที่รับสัญญาณดาวเทียมจากการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกครั้งนั้น ในที่สุดก็ทราบว่ามีสถานีรับสัญญาณดาวเทียมที่ศรีราชา สามารถรับสัญญาณภาพการแข่งขันที่สถานีแม่ข่ายในสเปนทำการส่งขึ้นดาวเทียมได้ แต่เนื่องจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในยุคนั้น ไม่ได้ซื้อลิขสิทธิ์เพื่อแพร่ภาพ จึงไม่อาจนำภาพมาออกอากาศได้” (สัมภาษณ์ ชายชาติตรี ลิ้มเจริญ, อดีตผู้สื่อข่าวกีฬาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 18 ตุลาคม 2543)

เมื่อได้ทราบแหล่งที่รับสัญญาณดาวเทียมแล้ว นายชายชาติตรีจึงถูกมอบหมายจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ให้ไปนั่งชมสัญญาณภาพจากดาวเทียมที่สถานีรับสัญญาณดาวเทียมศรีราชา พร้อมด้วยช่างภาพอีก 1 คน คือนายวิโรจน์ มุกิตานนท์ ซึ่งทำหน้าที่บันทึกภาพการแข่งขันจากจอโทรทัศน์ ในระยะต่อมาทราบว่าทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ก็สามารถรับสัญญาณภาพได้เช่นกัน เพียงแต่ไม่สามารถนำออกแพร่ภาพได้ จึงได้เปลี่ยนจากการไปนั่งชมและรายงานผลการแข่งขันจากสถานีรับสัญญาณดาวเทียมที่ศรีราชา มาชมที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 แทน

ในการรายงานข่าวกีฬาทางสื่อหนังสือพิมพ์ในยุคนั้น เนื่องจากประชาชนทั่วไปไม่มีโอกาสเห็นภาพการแข่งขัน ข่าวที่ดีที่สุดพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ จึงจำเป็นต้องบรรยายสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการแข่งขันอย่างละเอียด ผิดกับในยุคหลังที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้ทำการถ่ายทอดสดฟุตบอลคู่สำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน ทำให้บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการรายงานผลการแข่งขันลดความละเอียดของเนื้อหาลงไป แต่ไปเน้นในด้านการรายงานผลการแข่งขัน

สำหรับการติดตามข่าวฟุตบอลโลกของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ก็ใช้วิธีการที่ไม่แตกต่างไปจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นายเทพไชย วิโนทัย ผู้สื่อข่าวกีฬาเดลินิวส์ ซึ่งทำหน้าที่รายงานผลการแข่งขันฟุตบอลโลกในช่วงนั้นได้เล่าให้ฟังว่า “การแข่งขันในปี 1982 ที่สเปน เนื่องจากความจำเป็นที่ต้องรายงานข่าวผู้อ่านซึ่งให้ความสนใจเป็นอย่างมาก จึงได้รับมอบหมายจากกองบรรณาธิการให้เดินทางไปอยู่ที่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา เพื่อรับชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกที่สามารถรับสัญญาณภาพได้จากสถานีโทรทัศน์ของประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีการถ่ายทอดสด และทำหน้าที่รายงานผลการแข่งขันจากภาพที่เห็นจากจอโทรทัศน์” (สัมภาษณ์ เทพไชย วิโนทัย, ผู้สื่อข่าวกีฬาหนังสือพิมพ์เดลินิวส์, 20 พฤศจิกายน 2543)

เหตุการณ์ที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและเดลินิวส์ได้ใช้วิธีการแสวงหาข่าวที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกันนี้ ได้สะท้อนให้เห็นบทบาทการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านกีฬาของสื่อหนังสือพิมพ์ซึ่งให้ความสำคัญกับการรายงานข่าวการแข่งขันฟุตบอลโลกเป็นอย่างมาก และสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของประชาชนที่มีเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬารายการนี้ ก่อนที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจะเข้ามามีบทบาทเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดการแข่งขันให้ประชาชนได้รับชม

ผลจากการนำเสนอข่าวสารอย่างละเอียดของหนังสือพิมพ์ ได้ปลุกกระแสความตื่นตัวของประชาชน ทำให้ประชาชนให้ความสนใจกับการแข่งขันเป็นอย่างมาก และได้มีการเรียกร้องผ่านสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์เป็นจำนวนมากเพื่อให้สถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยทำการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลโลกปี 1986 (พ.ศ.2529) ในระหว่างที่แข่งขันรอบแรกและรอบสองกำลังดำเนินอยู่

นายระวี โหลทอง ประธานกรรมการ บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์กีฬาชั้นนำของไทยเล่าถึงบรรยากาศในขณะนั้นว่า ความสนใจของผู้ชมที่มีต่อฟุตบอลโลกมีสูงมาก จนบริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด ซึ่งในขณะนั้นเป็นบริษัทสยามสปอร์ต พรินท์ติ้ง จำกัด สามารถออกหนังสือพิมพ์ฟุตบอลเฉพาะกิจออกมาชื่อว่า ฟุตบอลโลก 82 ออกมาวางจำหน่ายทุกวัน และสามารถทำยอดขายได้กว่าวันละแสนฉบับซึ่งนับเป็น

ยอดขายที่สูงมากสำหรับหนังสือพิมพ์กีฬาที่ยังไม่เคยมีมาก่อน ความสนใจของแฟนฟุตบอลในขณะนั้นจึงเป็นสาเหตุให้พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้นมีบัญชาให้โทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เป็นแกนนำประสานงานให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ทำการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลโลกครั้งนั้นรวม 7 คู่ (ตั้งแต่รอบก่อนรองชนะเลิศ รอบรองชนะเลิศ และรอบชิงชนะเลิศ) ทั้งๆ ที่ไม่อยู่ในโปรแกรมแต่เดิมของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย (สัมภาษณ์ ระวี โหลทอง, ประธานกรรมการบริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน), 25 มกราคม 2544)

อย่างไรก็ตามในการดำเนินการถ่ายทอดสดกีฬารายการสำคัญของต่างประเทศนั้น ใช่ว่าโทรทัศน์ช่องต่างๆ หรือโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจะดำเนินการติดต่อและเสียค่าใช้จ่ายให้กับผู้จัดการแข่งขันแล้วดำเนินการถ่ายทอดได้ทันที เพราะโดยปกติแล้วการซื้อลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสดกีฬารายการสำคัญๆ นั้น โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจะต้องทำการซื้อผ่านสหภาพการกระจายเสียงแห่งเอเชีย-แปซิฟิก หรือ (ABU) ซึ่งโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่ โดยมีข้อตกลงว่า ประเทศไทยหรือกล่าวคือโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจะต้องช่วยค่าลิขสิทธิ์เป็นเงินจำนวน 2% ของค่าลิขสิทธิ์ที่ ABU ซื้อมา ซึ่งสามารถยกตัวอย่างให้เห็นเป็นตัวเลขได้ดังนี้

- **ซีเกมส์** ไม่มีการเรียกเก็บค่าลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสด
- **เอเชียนเกมส์** เริ่มมีการเก็บค่าลิขสิทธิ์ตั้งแต่การแข่งขันครั้งที่ 10 ที่กรุงโซล ครั้งที่ 11 ที่กรุงปักกิ่ง และครั้งที่ 12 ที่เมืองฮิโรชิมา โดยแต่ละครั้ง โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้จ่ายค่าลิขสิทธิ์เป็นเงิน 1 หมื่นเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 2.8 ล้านบาท ตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินในขณะนั้น (อัตราแลกเปลี่ยน 1 เหรียญสหรัฐเท่ากับ 28 บาท) ซึ่งเป็นเงินประมาณ 2 เปอร์เซนต์ จากที่ ABU ซื้อค่าลิขสิทธิ์มาประมาณ 5 แสนเหรียญ หรือประมาณ 14 ล้านบาท
- **โอลิมปิกเกมส์** ในการแข่งขันที่บาร์เซโลนา เมื่อปี 1996 โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย จ่ายค่าลิขสิทธิ์ไปเป็นเงิน 2 แสนเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 5.6 ล้านบาทตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินในขณะนั้น (อัตราแลกเปลี่ยน 1 เหรียญสหรัฐเท่ากับ 28 บาท) และในการแข่งขันที่ซิดนีย์ ปี 2000 โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็ต้องจ่ายเงินไป 2.4 แสนเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 9.6 ล้านบาท
- **ฟุตบอลโลก** ในการแข่งขันที่สหรัฐอเมริกา ปี 1994 โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจ่ายค่าลิขสิทธิ์ไปประมาณ 6 ล้านบาท พอมาถึงการแข่งขันที่ฝรั่งเศสในปี 1998 ต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์ไปเป็นเงินเกือบ 8 ล้านบาท

สำหรับรายละเอียดการรายงานข่าวสารด้านกีฬาที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยนั้น ได้ดำเนินการถ่ายทอดทั้งการแข่งขันสดจากสนาม และที่แพร่ภาพในลักษณะของเทปบันทึกภาพการแข่งขัน มีรายการกีฬาสำคัญ ซึ่งเป็นที่นิยมและได้รับความสนใจจากชาวไทยมากเป็นพิเศษทั้งหมด 5 รายการคือ การแข่งขันกีฬาซีเกมส์ (SEA GAMES) เอเชียเกมส์ (ASIAN GAMES) โอลิมปิกเกมส์ (OLYMPIC GAMES) ฟุตบอลโลก (FIFA WORLD CUP) และฟุตบอลเอฟ.เอ.คัพ (F.A. CUP) ของประเทศอังกฤษ

จากการรวบรวมตารางการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจปรากฏว่ามีรายการต่างๆดังนี้คือ

- ปี 1966 (พ.ศ.2509) กีฬาเอเชียเกมส์ ครั้งที่ 5 ที่กรุงเทพมหานคร
- ปี 1970 (พ.ศ.2513) กีฬาเอเชียเกมส์ ครั้งที่ 6 ที่กรุงเทพมหานคร
ฟุตบอลโลก จากประเทศเม็กซิโก (เฉพาะคู่ชิงชนะเลิศ)
- ปี 1972 (พ.ศ.2515) กีฬาโอลิมปิก จากเมืองมิวนิค ประเทศเยอรมันตะวันตก
- ปี 1974 (พ.ศ.2517) ฟุตบอลโลก จากประเทศเยอรมันตะวันตก
(เฉพาะคู่ชิงชนะเลิศ)
- ปี 1975 (พ.ศ.2518) กีฬาเซี่ยพเกมส์ ครั้งที่ 8 ที่กรุงเทพมหานคร
- ปี 1976 (พ.ศ.2519) กีฬาโอลิมปิก จากเมืองมอนทรีล ประเทศแคนาดา
- ปี 1977 (พ.ศ.2520) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 9 จากเมืองกัวลาลัมเปอร์
ประเทศมาเลเซีย
- ปี 1978 (พ.ศ.2521) ฟุตบอลโลก จากประเทศอาร์เจนติน่า (เฉพาะคู่ชิงชนะเลิศ)
กีฬาเอเชียเกมส์ ครั้งที่ 8 ที่กรุงเทพมหานคร
- ปี 1979 (พ.ศ.2522) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 10 จากกรุงจาการ์ต้า
ประเทศอินโดนีเซีย
- ปี 1981 (พ.ศ.2524) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 11 จากกรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
- ปี 1982 (พ.ศ.2525) ฟุตบอลโลก จากประเทศสเปน (เฉพาะคู่ชิงชนะเลิศ)
กีฬาเอเชียเกมส์ ครั้งที่ 9 จากกรุงนิวเดลี ประเทศ
อินเดีย
- ปี 1983 (พ.ศ.2526) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 12 จากประเทศสิงคโปร์

* รายการฟุตบอลเอฟ.เอ.คัพทำการถ่ายทอดในบางปี

- ปี 1984 (พ.ศ.2527) กีฬาโอลิมปิก จากเมืองลอส แองเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ปี 1985 (พ.ศ.2528) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 13 ที่กรุงเทพมหานคร
- ปี 1986 (พ.ศ.2529) ฟุตบอลโลก รอบสุดท้าย จากประเทศเม็กซิโก (ตั้งแต่รอบก่อนรองชนะเลิศ รอบรองชนะเลิศ และรอบชิงชนะเลิศ รวม 7 คู่)
กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 10 จากกรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้
- ปี 1987 (พ.ศ.2530) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 14 จากกรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย
- ปี 1988 (พ.ศ.2531) กีฬาโอลิมปิก จากกรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้
- ปี 1989 (พ.ศ.2532) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 15 จากกรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย
- ปี 1990 (พ.ศ.2533) ฟุตบอลโลก รอบสุดท้าย จากประเทศอิตาลี
กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 11 จากกรุงปักกิ่ง ประเทศจีน
- ปี 1991 (พ.ศ.2534) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 16 จากกรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
- ปี 1992 (พ.ศ.2535) กีฬาโอลิมปิก จากเมืองบาร์เซโลน่า ประเทศสเปน
- ปี 1993 (พ.ศ.2536) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 17 จากประเทศสิงคโปร์
- ปี 1994 (พ.ศ.2537) ฟุตบอลโลก รอบสุดท้าย จากประเทศสหรัฐอเมริกา (ครบทั้ง 64 คู่)
กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 12 จากเมืองฮิโรชิม่า ประเทศญี่ปุ่น
- ปี 1995 (พ.ศ.2538) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 18 จากจังหวัดเชียงใหม่
- ปี 1996 (พ.ศ.2539) กีฬาโอลิมปิก จากเมืองแอตแลนต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ปี 1997 (พ.ศ.2540) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 19 จากกรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย
- ปี 1998 (พ.ศ.2541) ฟุตบอลโลก รอบสุดท้าย จากประเทศฝรั่งเศส (ครบทั้ง 64 คู่)
กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ที่กรุงเทพมหานคร
- ปี 1999 (พ.ศ.2542) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 20 จากประเทศบรูไน
- ปี 2000 (พ.ศ.2543) กีฬาโอลิมปิก จากเมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย

- ปี 2001 (พ.ศ.2544) กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 21 จากกรุงกัวลาลัมเปอร์
ประเทศมาเลเซีย

หมายเหตุ ปี 1980 ไม่ได้ทำการถ่ายทอดสดกีฬาโอลิมปิกจากกรุงมอสโก ประเทศรัสเซีย เนื่องจากจากประเทศไทยไม่ได้ส่งนักกีฬาเข้าร่วมทำการแข่งขัน

นอกจากนี้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ยังได้ทำการถ่ายทอดสดฟุตบอลเอฟ.เอ.คัพของอังกฤษ ตั้งแต่รอบก่อนรองชนะเลิศ ไปจนถึงรอบชิงชนะเลิศ รวมปีละ 7 นัด โดยหมุนเวียนกันออกอากาศตามช่องต่างๆ ทำการถ่ายทอดอยู่ประมาณ 4-5 ปี โดยการซื้อลิขสิทธิ์ปีละประมาณ 1 ล้านบาท แต่หลังจากที่เริ่มมีเคเบิลทีวี ในประเทศไทย ไอบีซี (IBC) (บริษัท อินเทอร์เน็ตเอ็นชั่นแนล บรอดคาสติ้ง จำกัด (มหาชน)) ซึ่งเป็นหนึ่งในสถานีเคเบิลทีวีได้ประมูลลิขสิทธิ์แข่งกับโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯ โดยราคาเริ่มต้นที่ทางสมาคมฟุตบอลอังกฤษได้ตั้งไว้เพียงแค่ 1.5 ล้านบาท แต่ไอบีซีจ่ายเงินค่าลิขสิทธิ์ไปในครั้งนั้นถึง 7 ล้านบาทเพื่อช่วงชิงสิทธิ์การถ่ายทอดสดฟุตบอลเอฟ.เอ.คัพให้สมาชิกเคเบิลทีวีของตนได้รับชม ซึ่งการถ่ายทอดในครั้งนั้นไม่ได้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ชมอย่างกว้างขวางเหมือนทุกครั้ง และคาดว่าในครั้งนั้นไอบีซีก็ได้ผลตอบแทนไม่คุ้มกับการลงทุนที่ได้จ่ายไป (สัมภาษณ์ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, ที่ปรึกษาเทคนิคและที่ปรึกษากีฬา โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย, 30 มกราคม 2543)

จากการแย่งชิงกันประมูลลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสดฟุตบอลเอฟ.เอ.คัพ จากประเทศอังกฤษ เป็นจุดเริ่มต้นที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อใดก็ตามที่มีการแย่งชิงประมูลค่าลิขสิทธิ์ ราคาค่าลิขสิทธิ์ที่สถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยจะต้องจ่ายไปนั้นมีแนวโน้มที่สูงมากขึ้น และเป็นสาเหตุที่ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรวมตัวกันเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ตามโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯ ในยุคนี้เริ่มเห็นได้ชัดเจนว่ามีค่าใช้จ่ายในเรื่องของการลงทุนที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นการแสวงหาผลประโยชน์ตอบแทนในเชิงธุรกิจจึงเริ่มก่อตัวอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งบทบาทดังกล่าวถือเป็นเรื่องใหม่ของผู้บริหารโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยที่ต้องอาศัยความรู้ในเรื่องระบบธุรกิจและการตลาดเข้ามาใช้ ด้วยเหตุนี้ขอบเขตหน้าที่ขององค์กรสื่อแห่งนี้จึงอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและสังคมไทยไม่เพียงแต่ถ่ายทอดเหตุการณ์ต่างๆ ที่สำคัญ แต่การตอบสนองความบันเทิงทางด้านกีฬาเป็นบทบาทใหม่ที่เพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากเอกสารที่พลตรีประสิทธิ์ ชื่นบุญได้กล่าวถึงประโยชน์จากการที่มีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ในยุคนี้ว่ามี 4 ประการด้วยกันคือ

1. แสดงถึงความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันระหว่างสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง รวมทั้งความร่วมมือระดับบุคลากรของแต่ละสถานี
2. ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อรายการต่างประเทศ เช่น รายการมวย และรายการฟุตบอลของแต่ละสถานี โดยไม่ต้องไปแข่งขันกันประมูลจากต่างประเทศ แต่ผลัดกันซื้อรายการตามความยุติธรรม
3. รายการในประเทศที่เคยแข่งขันกันทำก็หมดไป ถ้ารายการใดที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจไม่ได้เป็นผู้จัดทำ ก็แบ่งให้แต่ละสถานีตามลำดับด้วยความยุติธรรม
4. งานที่มีความสำคัญระดับประเทศ เช่น การแข่งขันกีฬาระหว่างชาติ หรือพระราชพิธีที่สำคัญ ต้องใช้เครื่องมือ และเจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก เมื่อรวมกันทำแล้ว ผลประโยชน์ที่ได้มาก็มีการแบ่งปันรายได้ให้แต่ละสถานีด้วยความยุติธรรม (สัมภาษณ์ พลตรีประสิทธิ์ ชื่นบุญ, อดีตผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7, 30 กันยายน 2543)

บทบาทของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจที่มีต่อการประสานผลประโยชน์ในเรื่องลิขสิทธิ์ รวมทั้งการถ่ายทอดรายการกีฬาที่อยู่ในความสนใจของประชาชนถือว่ามีส่วนสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้ชาวไทยติดตามการแข่งขันกีฬาเพิ่มขึ้น เนื่องจากการถ่ายทอดสดรายการกีฬาทางโทรทัศน์นั้นเป็นรูปแบบรายการประเภทหนึ่งในปัจจุบันที่มีการพัฒนาและการแข่งขันกันสูง ด้วยเหตุผลที่กีฬาเป็นสิ่งที่สร้างความเข้าใจให้กับผู้ชมได้ตลอดเวลาที่อยู่ในระหว่างการแข่งขัน

ถ้าพิจารณาถึงเหตุผลที่สถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ต้องมารวมตัวกันเป็นโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเพื่อทำการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาสำคัญ ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวได้ว่าเป็นเพราะราคาค่าลิขสิทธิ์รายการกีฬาสำคัญ ๆ นั้นสูงขึ้นทุกปี และถ้าปล่อยให้มีการแข่งขันกันเองระหว่างสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องในการแย่งชิงกันเสนอราคาเพื่อซื้อลิขสิทธิ์ถ่ายทอดแล้ว ลิขสิทธิ์กีฬาแต่ละรายการก็จะอยู่ในอัตราที่แพง และทำให้ประเทศชาติต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมากในการซื้อลิขสิทธิ์

แม้ว่าการรวมตัวกันเป็นโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจจะสร้างประโยชน์มากมาย ในแง่ของการนำรายการกีฬาต่างประเทศมาให้ผู้ชมในประเทศไทยได้รับชมโดยที่ประเทศชาติไม่สูญเสียเงินตราต่างประเทศมากเกินไป นอกจากนี้การถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีและรัฐพิธีต่าง ๆ ก็สามารถครอบคลุมพื้นที่ที่ทำการถ่ายทอดได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากมีจำนวนอุปกรณ์ที่นำมาร่วมมือกันดำเนินการถ่ายทอดเป็นจำนวนมาก แต่อีกมุมหนึ่งแล้วโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจก็มีจุดด้อยอันเกิดจาก

การออกอากาศพร้อมกันทุกสถานี ซึ่งในบางครั้งถือได้ว่าเป็นการปิดกั้นทางเลือกของผู้ชมที่ไม่ต้องการรับชมรายการเหล่านั้น

นอกจากนี้การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาก็มักจะมีโฆษณาสดแทรกอยู่ในระหว่างเวลาที่กำลังทำการแข่งขันอยู่เป็นจำนวนมาก จนทำให้ได้รับการขนานนามจากสื่อมวลชนว่าเป็น “โฆษณาบ้าเลือด” แทบทุกครั้ง ซึ่งการที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจมีความจำเป็นต้องนำค่าโฆษณามาชดเชยกับเงินที่เสียไปเป็นค่าลิขสิทธิ์ แลกกับการใช้เวลาขณะที่กีฬาที่กำลังทำการแข่งขันอยู่นั้นมาตัดแทรกโฆษณา ก็ทำให้หลายๆ ครั้งถูกตำหนิจากผู้ชม ซึ่งพ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยาได้กล่าวถึงความจำเป็นในการโฆษณาในระหว่างการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลโลกว่า “ขณะนี้ขาดทุนทุกเกมส์เลย ทั้งซีเกมส์ เอเชียนเกมส์ และโอลิมปิกเกมส์ก็ขาดทุน มีก็แต่ฟุตบอลโลกที่กำไร เพราะทั้งฟุตบอลโลกอันนี้จะเป็นตัวเดียวที่จะมาเฉลี่ยอีก 3 ตัว จะสังเกตได้ว่า โอลิมปิกเกมส์ เอเชียนเกมส์ ผมจะไม่ค่อยโดนตำหนิเรื่องโฆษณา แต่ถ้าฟุตบอลโลกเมื่อไหร่ก็จะอ่วมมอหัยเพราะอะไร เพราะเอเชียนเกมส์ โอลิมปิกเกมส์ ซีเกมส์ โฆษณาขายไม่ค่อยได้ เพราะมันออกไปคนไม่สังเกตด้วยซ้ำว่ามีโฆษณา แต่พอฟุตบอลโลกผมขายได้ ก็ต้องเอากำไรตรงนี้ อันนี้คือผลเสียสิ่งที่ประชาชนจะเสียเปรียบ” (สัมภาษณ์ ภราดร เล็กประเสริฐ, กรรมการผู้จัดการ บริษัท เซอร์ราวด์ จำกัด, 25 พฤษภาคม 2543)

อย่างไรก็ตาม โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็พยายามหาวิธีแก้ไขมาตลอด เช่น การนำภาพการแข่งขันมาแบ่งใส่จอเล็กทางมุมบนของจอในขณะที่กำลังทำการโฆษณาเพื่อให้ผู้ชมได้เห็นการแข่งขันกีฬาอย่างต่อเนื่อง และล่าสุดโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยอยู่ในระหว่างศึกษาถึงการนำเทคโนโลยีล่าสุดของการโฆษณาที่เรียกว่า “Visual Signage Insert” ที่สามารถนำเครื่องหมายการค้าของสินค้าต่างๆ ที่ต้องการโฆษณาขึ้นมาซ้อนทับกับภาพการแข่งขันโดยไม่บดบังเหตุการณ์ในสนามแข่งขัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาที่ได้รับการตำหนิว่าเอาเปรียบผู้ชมอันเนื่องจากการมีโฆษณามากเกินไป

ภาพรวมของยุคนี้จะเห็นว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเริ่มมีการแสวงหารายได้ในเชิงธุรกิจอย่างเต็มรูปแบบ แต่ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นก็ทำให้องค์กรสื่อแห่งนี้ต้องจ่ายอัมรับฟังคำตำหนิจากผู้ชมที่ถูกโฆษณารบกวนในระหว่างที่มีการถ่ายทอดสดรายการต่างๆ รวมทั้งต้องหาวิธีลดแรงกดดันอันเกิดจากความไม่พอใจของประชาชนด้วยการนำเทคนิควิธีสมัยใหม่เข้ามาใช้เพื่อให้โฆษณาที่มุ่งหวังรายได้เข้าสู่องค์กรไม่เป็นการกระทบกระเทือนหรือสร้างความรำคาญให้แก่ผู้ชมรับชมมากจนเกินไป

ยุคแห่งการเริ่มต้นออกไปทำงานถ่ายทอดสดกีฬาในต่างประเทศ (พ.ศ.2536-)

การดำเนินการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬารายการต่างๆ ในยุคแรกนั้น โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เพียงแต่ทำการรับสัญญาณซึ่งสถานีแม่ข่ายในประเทศเจ้าภาพจัดการแข่งขันส่งสัญญาณขึ้นดาวเทียมมาทำการเผยแพร่สัญญาณต่อให้ผู้ชมในประเทศไทยได้รับชม

จนกระทั่งถึงปี 1993 (พ.ศ.2536) โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ก็เพิ่มบทบาทสำคัญ อันเป็นการเข้าสู่ยุคใหม่ของการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาจากต่างประเทศ โดยการส่งเจ้าหน้าที่จากสถานีโทรทัศน์ที่เป็นสมาชิกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยทั้ง 4 ช่อง และอุปกรณ์ถ่ายทอดโทรทัศน์ซึ่งใช้จากสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 เป็นหลัก ไปร่วมดำเนินการถ่ายทอดสดเพื่อช่วยเหลือประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 17 โดยได้ส่งรถถ่ายทอดสดเคลื่อนที่จากประเทศไทยไปสิงคโปร์ จำนวน 2 คัน เพื่อช่วยทำการถ่ายทอดสดการแข่งขันเซปักตะกร้อ และมวยสากล และในครั้งนั้น สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ก็ได้ส่งรถถ่ายทอดสดเคลื่อนที่ไปช่วยทำการถ่ายทอดกีฬายิมนาสติกด้วย

นอกเหนือจากเป็นการให้ความร่วมมือกับประเทศเจ้าภาพในการดำเนินการถ่ายทอดกีฬารายการสำคัญแล้ว สาเหตุสำคัญที่ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ต้องตัดสินใจส่งเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ไปช่วยในครั้งนั้น ก็เนื่องจากสิงคโปร์เจ้าภาพไม่มีอุปกรณ์ที่เพียงพอในการถ่ายทอดกีฬาครบทุกชนิด และได้ตัดการถ่ายทอดกีฬาเซปักตะกร้อ มวยและยิมนาสติกออกจากโปรแกรมการถ่ายทอดสด ซึ่งกีฬาทั้ง 3 ชนิดดังกล่าว เป็นกีฬาที่ได้รับความสนใจจากผู้ชมชาวไทยเป็นพิเศษ ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยต้องตัดสินใจส่งอุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ไปทำการถ่ายทอดเอง

ปี 1994 (พ.ศ.2537) การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 12 จัดขึ้นที่เมืองอิโรชิมา ประเทศญี่ปุ่น โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ซึ่งได้รับประสบการณ์ความสำเร็จจากการไปช่วยทำการถ่ายทอดกีฬาซีเกมส์ ที่ประเทศสิงคโปร์ ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ไปดำเนินการถ่ายทอดสดจากต่างประเทศเป็นครั้งแรกของการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ โดยได้ส่งรถถ่ายทอดสดเคลื่อนที่ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จากทุกช่องที่เป็นสมาชิกไปช่วยทำการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาเซปักตะกร้อ ด้วยเหตุผลที่คล้ายกับการส่งชุดถ่ายทอดไปกีฬาซีเกมส์ที่สิงคโปร์ก่อนหน้านี้ คือ สถานีโทรทัศน์เอ็นเอชเค (NHK) ของญี่ปุ่น ซึ่งเป็นแม่ข่ายในการถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ที่อิโรชิมาไม่ได้ทำการถ่ายทอดสดกีฬาเซปักตะกร้อ ทำให้ไทยซึ่งมีประชาชนให้ความสนใจกีฬาชนิดนี้มากเป็นพิเศษ ต้องดำเนินการถ่ายทอดเอง

ในปีเดียวกันนั้น โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้ทำการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลก รอบสุดท้าย จากประเทศสหรัฐอเมริกา (World Cup 1994) โดยทำการถ่ายทอดสดครบทั้ง 64 คู่ที่มีการแข่งขันเป็นครั้งแรก โดยคู่แข่งขันที่ทำการแข่งขันในเวลาเดียวกัน โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจก็จัดให้ออกอากาศพร้อมกันถึง 2 สถานี เหตุการณ์ครั้งนั้นมีความสำคัญและน่าสนใจคือเป็นครั้งแรกที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยทำการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลโลกครบทุกคู่ และประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในโลก ที่สามารถทำการถ่ายทอดสดได้ครบ เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ในประเทศอื่นๆ สถานีที่ได้รับลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดสามารถออกอากาศได้เฉพาะสถานีของตนเองเพียง 1 คู่ในช่วงเวลาเดียว แต่การที่สถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย รวมตัวกันเป็นโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ ทำให้สามารถแยกออกอากาศคู่แข่งขันที่ทำการแข่งขันในเวลาเดียวกันไปตามช่องต่างๆ พร้อมกันได้ (สัมภาษณ์ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, ที่ปรึกษาเทคนิคและที่ปรึกษากีฬา โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย, 30 มกราคม 2543)

อย่างไรก็ตามในยุคนี้นอกจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจจะต้องออกไปต่างประเทศเพื่อดำเนินการถ่ายทอดการแข่งขันกลับมาให้ชาวไทยได้รับชมแล้ว บทบาทการถ่ายทอดสดก็พาระดับนานาชาติที่จัดขึ้นในประเทศไทย โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจก็ยังคงทำหน้าที่เช่นเดิม คือปี 1995 (พ.ศ.2538) ได้ถ่ายทอดสดกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 13 จากจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้รับมอบหมายให้เป็นแม่ข่ายทำการถ่ายทอดสดเพื่อส่งสัญญาณภาพขึ้นดาวเทียมให้แก่ประเทศสมาชิกกีฬาซีเกมส์ทุกประเทศได้รับสัญญาณไปแพร่ภาพในประเทศของตน

นอกเหนือจากการความร่วมมือกันระหว่าง 4 สถานีซึ่งเป็นสมาชิกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยคือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7 และ 9 ตามปกติแล้ว การถ่ายทอดสดกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ 18 จากจังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนั้น โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจมีเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ไม่เพียงพอที่จะทำการถ่ายทอดสดให้ครบทุกชนิดกีฬาได้ จึงเปิดโอกาสให้สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะ-

กิจเข้ามาร่วมดำเนินการถ่ายทอดด้วย* โดยนอกจากการส่งเครื่องมือและเจ้าหน้าที่มาช่วยดำเนินการถ่ายทอดแล้ว สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ยังได้ร่วมลงทุนเป็นตัวเงินกับโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ และได้มีการขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเพื่อให้สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ทำการโฆษณาสินค้าของผู้อุปถัมภ์รายการเป็นกรณีพิเศษ อันจะทำให้สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ได้รับส่วนแบ่งรายได้จากการดำเนินการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ครั้งนี้เหมือนเช่นสถานีโทรทัศน์ที่เป็นสมาชิกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจทั้ง 4 ช่อง

การดำเนินการถ่ายทอดสดในครั้งนั้น โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้สร้างปรากฏการณ์สำคัญขึ้นคือ เป็นการถ่ายทอดสดกีฬาซีเกมส์ที่ถ่ายทอดกีฬามากชนิดที่สุดตั้งแต่เคยจัดการแข่งขันมา โดยโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจของประเทศไทย สามารถทำการถ่ายทอดสดครบทุกชนิดกีฬาที่มีการจัดการแข่งขัน และที่สำคัญกว่านั้น ยังสามารถให้บริการแก่สถานีโทรทัศน์ประเทศต่างๆ โดยที่สถานีโทรทัศน์เหล่านั้นสามารถรับสัญญาณที่แตกต่างจากสัญญาณที่ออกอากาศสดในประเทศเจ้าภาพได้เป็นครั้งแรกอีกด้วย

ปี 1997 (พ.ศ.2540) โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้ส่งเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ไปดำเนินการถ่ายทอดสดจากต่างประเทศอีกครั้งหนึ่ง ในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 19 จากกรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย โดยนอกเหนือจากการถ่ายทอดสดที่แพร่ภาพสัญญาณจากสถานีแม่ข่ายในอินโดนีเซียส่งมาให้เพื่อออกอากาศแล้ว ยังได้ช่วยเหลือสถานีแม่ข่ายในการถ่ายทอดสดกีฬาเซปักตะกร้อด้วยเหตุผลเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในซีเกมส์ ครั้งที่ 17 ที่สิงคโปร์ และเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 12 ที่เมืองฮีโรชิมา ประเทศญี่ปุ่น

* ปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ส่วนกลางของไทยมีทั้งหมด 6 สถานี แต่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยมีสมาชิกเพียง 4 สถานี เนื่องจากมีเงื่อนไขสำคัญคือ ต้องเป็นสถานีโทรทัศน์ที่สามารถมีโฆษณาได้ และต้องเป็นสถานีโทรทัศน์ที่สามารถจัดสรรงบประมาณดำเนินการได้ในทันที รวมทั้งต้องเป็นสถานีที่มีเครือข่ายครอบคลุมทั่วประเทศ เงื่อนไขเหล่านี้ทำให้สถานีโทรทัศน์ 2 สถานีคือ สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 และสถานีโทรทัศน์ไอทีวียังไม่สามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกได้ เนื่องจากช่อง 11 ขาดคุณสมบัติเพราะเป็นสถานีที่กฎหมายได้กำหนดไว้ว่าห้ามมิให้มีการโฆษณา และการที่เป็นสถานีของทางราชการอย่างเต็มตัว ทำให้มีขีดจำกัดในเรื่องงบประมาณที่ต้องมีการจัดสรรล่วงหน้า เป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดหางบประมาณมาดำเนินการได้ในทันทีที่ต้องการ ส่วนไอทีวีนั้นคุณสมบัติที่ยังไม่ครบถ้วนก็คือจำนวนสถานีที่จะทำการออกอากาศครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศนั้นยังมีไม่ครบสมบูรณ์

ปี 1998 (พ.ศ.2541) โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกรอบสุดท้าย จากประเทศฝรั่งเศส (World Cup 1998) ซึ่งนับเป็นครั้งที่สองที่ประเทศไทย สามารถถ่ายทอดสดได้ครบทั้ง 64 คู่ที่ทำการแข่งขัน และถือว่าเป็นประเทศเดียวในโลกที่ถ่ายทอดได้ครบ

ตารางที่ 1 ผังการออกอากาศการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลก 1998 โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

คู่ที่	วันที่ถ่ายทอดสด	เวลาในไทย	คู่แข่งชั้น	สถานที่ถ่ายทอด
1	พุธ 10 มิ.ย.	22.30 น.	บราซิล-สกอตแลนด์	5
2	พุธ 10 มิ.ย.	02.00 น.	โมร็อกโก-นอร์เวย์	5
3	พฤหัสบดี 11 มิ.ย.	22.30 น.	อิตาลี-ซีลี	7
4	พฤหัสบดี 11 มิ.ย.	02.00 น.	แคเมอรูน-ออสเตรีย	7
5	ศุกร์ 12 มิ.ย.	19.30 น.	ปารากวัย-บัลแกเรีย	9
6	ศุกร์ 12 มิ.ย.	22.30 น.	ซาอุดีอาระเบีย-เดนมาร์ก	9
7	ศุกร์ 12 มิ.ย.	02.00 น.	ฝรั่งเศส-แอฟริกาใต้	9
8	เสาร์ 13 มิ.ย.	19.30 น.	สเปน-ไนจีเรีย	3
9	เสาร์ 13 มิ.ย.	22.30 น.	เกาหลีใต้-เม็กซิโก	3
10	เสาร์ 13 มิ.ย.	02.00 น.	เนเธอร์แลนด์-เบลเยียม	3
11	อาทิตย์ 14 มิ.ย.	19.30 น.	อาร์เจนตินา-ญี่ปุ่น	5
12	อาทิตย์ 14 มิ.ย.	22.30 น.	ยูโกสลาเวีย-อิหร่าน	5
13	อาทิตย์ 14 มิ.ย.	02.00 น.	จาเมกา-โครเอเชีย	5
14	จันทร์ 15 มิ.ย.	19.30 น.	อังกฤษ-ตูนิเซีย	7
15	จันทร์ 15 มิ.ย.	22.30 น.	โรมาเนีย-โคลัมเบีย	7
16	จันทร์ 15 มิ.ย.	02.00 น.	เยอรมนี-สหรัฐอเมริกา	7
17	อังคาร 16 มิ.ย.	22.30 น.	สกอตแลนด์-นอร์เวย์	9
18	อังคาร 16 มิ.ย.	02.00 น.	บราซิล-โมร็อกโก	9
19	พุธ 17 มิ.ย.	22.30 น.	ซีลี-ออสเตรีย	3
20	พุธ 17 มิ.ย.	02.00 น.	อิตาลี-แคเมอรูน	3
21	พฤหัสบดี 18 มิ.ย.	22.30 น.	แอฟริกาใต้-เดนมาร์ก	5
22	พฤหัสบดี 18 มิ.ย.	02.00 น.	ฝรั่งเศส-ซาอุดีอาระเบีย	5

คู่ที่	วันที่ถ่ายทอดสด	เวลาในไทย	คู่แข่งชั้น	สถานที่ถ่ายทอด
23	ศุกร์ 19 มิ.ย.	22.30 น.	ไนจีเรีย-บัลแกเรีย	7
24	ศุกร์ 19 มิ.ย.	02.00 น.	สเปน-ปารากวัย	7
25	เสาร์ 20 มิ.ย.	19.30 น.	ญี่ปุ่น-โครเอเชีย	9
26	เสาร์ 20 มิ.ย.	22.30 น.	เบลเยียม-เม็กซิโก	9
27	เสาร์ 20 มิ.ย.	02.00 น.	เนเธอร์แลนด์-เกาหลีใต้	9
28	อาทิตย์ 21 มิ.ย.	19.30 น.	เยอรมนี-ยูโกสลาเวีย	3
29	อาทิตย์ 21 มิ.ย.	22.30 น.	อาร์เจนตินา-จาเมกา	3
30	อาทิตย์ 21 มิ.ย.	02.00 น.	สหรัฐอเมริกา-อิหร่าน	3
31	จันทร์ 22 มิ.ย.	22.30 น.	โคลัมเบีย-ตูนิเซีย	5
32	จันทร์ 22 มิ.ย.	02.00 น.	โรมาเนีย-อังกฤษ	5
33	อังคาร 23 มิ.ย.	21.00 น.	อิตาลี-ออสเตรีย	7
34	อังคาร 23 มิ.ย.	02.00 น.	สกอตแลนด์-โมร็อกโก	7
35	อังคาร 23 มิ.ย.	21.00 น.	ชิลี-แคเมอรูน	9
36	อังคาร 23 มิ.ย.	02.00 น.	บราซิล-นอร์เวย์	9
37	พุธ 24 มิ.ย.	21.00 น.	ฝรั่งเศส-เดนมาร์ก	3
38	พุธ 24 มิ.ย.	02.00 น.	สเปน-บัลแกเรีย	3
39	พุธ 24 มิ.ย.	21.00 น.	แอฟริกาใต้-ซาอุดีอาระเบีย	5
40	พุธ 24 มิ.ย.	02.00 น.	ไนจีเรีย-ปารากวัย	5
41	พฤหัสบดี 25 มิ.ย.	21.00 น.	เบลเยียม-เกาหลีใต้	7
42	พฤหัสบดี 25 มิ.ย.	02.00 น.	เยอรมนี-อิหร่าน	7
43	พฤหัสบดี 25 มิ.ย.	21.00 น.	เนเธอร์แลนด์-เม็กซิโก	9
44	พฤหัสบดี 25 มิ.ย.	02.00 น.	สหรัฐอเมริกา-ยูโกสลาเวีย	9
45	ศุกร์ 26 มิ.ย.	21.00 น.	ญี่ปุ่น-จาเมกา	3
46	ศุกร์ 26 มิ.ย.	02.00 น.	โรมาเนีย-ตูนิเซีย	3
47	ศุกร์ 26 มิ.ย.	21.00 น.	อาร์เจนตินา-โครเอเชีย	5
48	ศุกร์ 26 มิ.ย.	02.00 น.	โคลัมเบีย-อังกฤษ	5
49	เสาร์ 27 มิ.ย.	21.30 น.	อิตาลี-นอร์เวย์	7
50	เสาร์ 27 มิ.ย.	02.00 น.	บราซิล-ชิลี	7

คู่ที่	วันที่ถ่ายทอดสด	เวลาในไทย	คู่แข่งขัน	สถานที่ถ่ายทอด
51	อาทิตย์ 28 มิ.ย.	21.30 น.	ฝรั่งเศส-ปารากวัย	9
52	อาทิตย์ 28 มิ.ย.	02.00 น.	ไนจีเรีย-เดนมาร์ก	9
53	จันทร์ 29 มิ.ย.	21.30 น.	เยอรมนี-เม็กซิโก	3
54	จันทร์ 29 มิ.ย.	02.00 น.	เนเธอร์แลนด์-ยูโกสลาเวีย	3
55	อังคาร 30 มิ.ย.	21.30 น.	โรมาเนีย-โครเอเชีย	5
56	อังคาร 30 มิ.ย.	02.00 น.	อาร์เจนตินา-อังกฤษ	5
57	ศุกร์ 3 ก.ค.	21.30 น.	อิตาลี-ฝรั่งเศส	7
58	ศุกร์ 3 ก.ค.	02.00 น.	บราซิล-เดนมาร์ก	7
59	เสาร์ 4 ก.ค.	21.30 น.	เนเธอร์แลนด์-อาร์เจนตินา	9
60	เสาร์ 4 ก.ค.	02.00 น.	เยอรมนี-โครเอเชีย	9
61	อังคาร 7 ก.ค.	02.00 น.	บราซิล-เนเธอร์แลนด์	3
62	พุธ 8 ก.ค.	02.00 น.	ฝรั่งเศส-โครเอเชีย	5
63	เสาร์ 11 ก.ค.	02.00 น.	เนเธอร์แลนด์-โครเอเชีย	7
64	อาทิตย์ 12 ก.ค.	02.00 น.	ฝรั่งเศส-บราซิล	9

ที่มา : โกลด์บ็อกฟุตบอลโลก 98

ยุคการก้าวสู่มืออาชีพในการรับจ้างถ่ายทอดสดรายการกีฬาในการแข่งขันระดับนานาชาติ (พ.ศ.2541-)

ในปลายปี พ.ศ.2541 โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ซึ่งประสบความสำเร็จและได้รับประสบการณ์จากการถ่ายทอดสดกีฬารายการต่างๆ ได้แสดงศักยภาพครั้งสำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์ของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยคือ การได้รับว่าจ้างจากสภาโอลิมปิกแห่งเอเชีย (OLYMPIC COUCIL OF ASIA) และคณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ให้เป็นแม่ข่ายในการส่งสัญญาณภาพการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 ที่จัดขึ้นในประเทศไทยระหว่างวันที่ 9-20 ธันวาคม 2541 ให้แก่ประเทศต่างๆ ที่ซื้อลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอด โดยสภาโอลิมปิกแห่งเอเชียและคณะกรรมการจัดการแข่งขันเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 ได้ว่าจ้างโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเป็นเงินจำนวน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐหรือคิดเป็นเงินไทยในขณะนั้น 287 ล้านบาท (อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐเท่ากับ 28.7 บาท) (สัมภาษณ์ สันติภาพ

เทศะวณิช, เற்றுญิกสภาโอลิมปิกแห่งเอเชีย, 30 ตุลาคม 2542) และเนื่องจากการแข่งขันในครั้งนั้น มีกีฬาและเหตุการณ์ที่ต้องดำเนินการถ่ายทอดถึง 29 ชนิด อันประกอบด้วย

1. พิธีเปิดและปิดการแข่งขัน (OPENING & CLOSING CEREMONIES)
2. ยิงธนู (ARCHERY)
3. กรีฑา (ATHLETICS)
4. แบดมินตัน (BADMINTON)
5. เบสบอล (BASEBALL)
6. บาสเกตบอล (BASKETBALL)
7. วอลเลย์บอลชายหาด (BEACH VOLLEYBALL)
8. บิลเลียดและสเนกเกอร์ (BILLIARD & SNOOKER)
9. โบว์ลิ่ง (BOWLING)
10. มวยสากล (BOXING)
11. จักรยาน (CYCLING)
12. ขี่ม้า (EQUESTRIAN)
13. ฟุตบอล (FOOTBALL)
14. ยิมนาสติกส์ (GYMNASTICS)
15. แฮนด์บอล (HANDBALL)
16. ฮ็อกกี้ (HOCKEY)
17. ยูโด (JUDO)
18. คาราเต้โด (KARATEDO)
19. รักบี้ฟุตบอล (RUGBY FOOTBALL)
20. เซปักตะกร้อ (SEPAK TAKRAW)
21. ซอฟท์บอล (SOFTBALL)
22. ว่ายน้ำ (กระโดดน้ำ, โปโลน้ำ และระบำใต้น้ำ) (SWIMMING (DIVING, WATER POLO & SYNCHRONIZED SWIMMING))
23. เทเบิลเทนนิส (TABLE TENNIS)
24. เทควันโด (TAEKWANDO)
25. เทนนิส (TENNIS)
26. วอลเลย์บอล (VOLLEYBALL)
27. มวยปล้ำ (WRESTLING)
28. ยกน้ำหนัก (WEIGHTLIFTING)

29. วูซู (WUSHU)

โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยต้องมีภารกิจผลิตสัญญาณภาพการแข่งขันกีฬา ทั้ง 29 ชนิดนี้ รวมเป็นเวลาถึง 1,450 ชั่วโมง และในจำนวนนี้ต้องผลิตเพื่อออกอากาศในประเทศไทยถึง 230 ชั่วโมง ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยต้องใช้บุคลากร เครื่องมือและอุปกรณ์ในการดำเนินการถ่ายทอดสดเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย จึงได้เชิญชวนให้สถานีโทรทัศน์ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกอีก 3 สถานีคือ สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี และสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวียูบีซี ช่วยจัดส่งเจ้าหน้าที่และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ มาร่วมกันถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 นี้ โดยแต่ละสถานีได้จัดส่งรถถ่ายทอดสดเคลื่อนที่และกล้องสำหรับการถ่ายทอดมาร่วมกันดังนี้คือ

- สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ส่งรถถ่ายทอดเคลื่อนที่มา 3 คันและกล้องอีก 18 กล้อง
- สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ส่งรถถ่ายทอดเคลื่อนที่มา 3 คัน และกล้องอีก 18 กล้อง
- สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ส่งรถถ่ายทอดเคลื่อนที่มา 2 คัน และกล้องอีก 12 กล้อง
- สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. ส่งรถถ่ายทอดเคลื่อนที่มา 2 คัน และกล้องอีก 9 กล้อง
- สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ ส่งรถถ่ายทอดเคลื่อนที่มา 2 คัน และกล้องอีก 12 กล้อง
- สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ส่งรถถ่ายทอดเคลื่อนที่มา 1 คัน และกล้องอีก 6 กล้อง
- สถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวี ยูบีซี ส่งรถถ่ายทอดเคลื่อนที่มา 1 คันและกล้องอีก 4 กล้อง

นอกจากนี้ ยังมีรถถ่ายทอดและกล้องที่เข้ามาจากเอกชนอีกจำนวนหนึ่งคือ รถถ่ายทอดเคลื่อนที่จากบริษัทเจเอสแอล จำกัด จำนวน 1 คันและกล้องอีก 6 กล้อง รถถ่ายทอดเคลื่อนที่จากบริษัท หัตถกร จำกัด 1 คันและกล้องอีก 6 กล้อง รถถ่ายทอดเคลื่อนที่จากบริษัท ชูม จำกัด 1 คัน และกล้องอีก 6 กล้อง

ไม่เพียงแต่อุปกรณ์ต่างๆ จากสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 แห่งนี้เท่านั้น ยังมีการเช่าอุปกรณ์ถ่ายทอดสดซึ่งไม่มีในประเทศไทย โดยได้เช่าอุปกรณ์พิเศษต่างๆ ดังนี้คือ

- อุปกรณ์การทำภาพช้า (SUPER SLOW MOTION)
- กล้องถ่ายภาพใต้น้ำ (UNDER WATER CAMERA)

- กล้องบันทึกภาพขนาดเล็กจิ๋ว (MINI CAMERA)
- เลนส์ซูมพิเศษสำหรับการถ่ายภาพระยะไกล (SUPER ZOOM)
- กล้องบันทึกภาพไร้สาย (RADIO CAMERA)
- กล้องบันทึกภาพบนรางไฟฟ้า (RAIL CAMERA)
- กล้องบันทึกภาพบนราง (TRACKING CAMERA)
- กล้องบันทึกภาพกระโดดน้ำ (DRIVING CAMERA)

คุณลักษณะพิเศษของอุปกรณ์เหล่านี้ และการนำเอาใช้กับการถ่ายทอดกีฬาชนิดต่าง ๆ มีดังนี้คือ

- อุปกรณ์การทำภาพช้า (SUPER SLOW MOTION) เป็นอุปกรณ์ในการทำภาพช้าที่มีคุณสมบัติต่างจากอุปกรณ์ที่ทำภาพช้าแบบธรรมดาที่มีกันอยู่คือ ให้ความคมชัดและความละเอียดของภาพได้อย่างชัดเจนแม้ในขณะที่กำลังเล่นภาพในความเร็วกว่าปกติ
- กล้องถ่ายภาพใต้น้ำ (UNDER WATER CAMERA) เป็นกล้องที่ใช้จับภาพใต้น้ำเพื่อบันทึกภาพขณะที่นักว่ายน้ำกำลังกลับตัวเมื่อถึงขอบสระแต่ละข้าง และใช้ในการบันทึกภาพการแข่งขันระบำใต้น้ำ นอกจากนี้ยังใช้สำหรับบันทึกภาพใต้น้ำของการแข่งขันโปโลน้ำเพื่อดูการฟาล์วของนักกีฬาขณะทำการแข่งขัน
- กล้องบันทึกภาพขนาดเล็กจิ๋ว (MINI CAMERA) เป็นกล้องบันทึกภาพขนาดเล็กมากที่ใช้ติดตั้งในจุดที่ไม่สามารถจะมีช่างกล้องประจำอยู่ได้ เช่น แบนกระโดดไกล เสากกระโดดสูงของการแข่งขันกรีฑา ขอบเน็ตของการแข่งขันวอลเลย์บอล ในตาข่ายประตูของการแข่งขันฟุตบอลและในหลุมของการแข่งขันสนุกเกอร์ เป็นต้น
- เลนส์ซูมพิเศษสำหรับการถ่ายภาพระยะไกล (SUPER ZOOM) เป็นเลนส์ซึ่งใช้จับภาพระยะไกล ซึ่งให้ภาพที่มีกำลังขยายจากระยะไกลได้มากถึง 70 เท่า ในขณะที่เลนส์ซูมของกล้องปกติที่ใช้กันอยู่ มีกำลังขยายจากระยะไกลได้เพียง 14 ถึง 20 เท่าเท่านั้น
- กล้องบันทึกภาพไร้สาย (RADIO CAMERA) เป็นกล้องบันทึกภาพที่ไม่ได้ส่งสัญญาณภาพผ่านสายสัญญาณไปยังห้องส่งหรือรถถ่ายทอด แต่ใช้วิธีส่งสัญญาณภาพผ่านสัญญาณวิทยุ มีข้อดีคือช่างกล้องสามารถเดินไปได้ทุกที่ตามสะดวกโดยไม่ต้องมีคนคอยลากสายให้ กีฬาใช้ถ่ายทอดก็มีอาทิ การแข่งขันวิ่งมาราธอน ซึ่งสามารถวางกล้องไว้บนรถที่ติดตามนักวิ่งไปได้ตลอดทาง

- กล้องบันทึกภาพบนรางไฟฟ้า (RAIL CAMERA) เป็นกล้องบันทึกภาพที่วางอยู่บนรางและใช้มอเตอร์ในการบังคับให้กล้องวิ่งไปตามรางเพื่อบันทึกภาพการแข่งขันที่เคลื่อนไหวต่อเนื่องเป็นแนวนานไปกับตัวรางเช่นการแข่งขันวิ่ง 100 ม. หรือการแข่งขันว่ายน้ำ เป็นต้น
- กล้องบันทึกภาพบนราง (TRACKING CAMERA) มีลักษณะคล้ายกล้องบันทึกภาพบนรางไฟฟ้า แต่เป็นวิ่งไปตามราง (DOLLY) ไปด้วยแรงคน ใช้สำหรับการถ่ายทอดการแข่งขันว่ายน้ำ เป็นต้น
- กล้องบันทึกภาพกระโดดน้ำ (DRIVING CAMERA) ใช้สำหรับการบันทึกภาพการแข่งขันกีฬาที่เป็นแนวตั้ง เช่นการแข่งขันกระโดดน้ำ เป็นต้น โดยกล้องบันทึกภาพที่ไม่ต้องใช้ช่างกล้อง จะเคลื่อนที่จากที่สูงลงมาด้านล่างด้วยความเร็วที่สัมพันธ์กับการกระโดดน้ำของนักกีฬา

นอกจากนี้ ยังได้เช่าเครื่องบันทึกเทปภาพอีกประมาณ 200 เครื่อง และกล้องถ่ายทอดโทรทัศน์ขนาดใหญ่อีก 8 กล้อง มาสมทบกับอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้ว แต่อุปกรณ์ที่จัดหามานั้นก็ยังถือว่าไม่เพียงพอ นายภราเดช เล็กประเสริฐ กล่าวถึงอุปกรณ์ที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจรวบรวมมาจากแต่ละสถานีนั้น ถือว่าเป็นอุปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาตรฐานนานาชาติซึ่งไม่น้อยหน้าชาติอื่น ส่วนอุปกรณ์ที่ไม่มีและจำเป็นต้องเช่ามานั้น เป็นเพียงอุปกรณ์พิเศษซึ่งไม่ได้ใช้กันในยามปกติ (สัมภาษณ์ ภราเดช เล็กประเสริฐ, กรรมการผู้จัดการ บริษัท หัตถกร จำกัด, 25 พฤษภาคม 2543)

ไม่เพียงแต่ในการถ่ายทอดจะมีการเช่าอุปกรณ์พิเศษเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการถ่ายทอดให้สูงขึ้นแล้ว การปฏิบัติงานในครั้งนี่ยังมีการว่าจ้างวิศวกรชาวต่างชาติอีก 8 คนเพื่อเข้ามาช่วยดูแลอุปกรณ์พิเศษที่บุคลากรของไทยยังไม่คุ้นเคย นอกจากนี้ยังได้เชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านการถ่ายทอดสดกีฬาชนิดต่างๆ จากต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นครั้งแรกที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาร่วมงาน (ASIAN GAMES BROADCASTER MANUAL, มปป.: 2) โดยช่วยทำหน้าที่ฝึกอบรมบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ของไทยล่วงหน้า ซึ่งเป็นการช่วยเตรียมความพร้อมให้เกิดขึ้นในการทำงานครั้งนี้

คณะผู้เชี่ยวชาญทางด้านการถ่ายทอดสดกีฬาที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเชิญมาเป็นผู้ให้การอบรมแก่บุคลากรที่จะต้องปฏิบัติงานถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 ประกอบด้วย

- Dr. Claus Beissner จากสถานีโทรทัศน์ ARD ประเทศเยอรมนี เป็นหัวหน้าคณะ
- Mr. Kalevi Uusivori และ Mr. Timo Huovinen จากสถานีโทรทัศน์ Finish Television ประเทศฟินแลนด์ เป็นผู้ให้การอบรมสำหรับการถ่ายทอดกรีฑา
- Mr. Odd Kedefoss, Mr. Morten Buer และ Mrs Karen Marie Ellefsen จากสถานีโทรทัศน์ Norwegian Television ประเทศนอร์เวย์ เป็นผู้ให้การอบรมสำหรับการถ่ายทอดยิมนาสติก
- Mr. Oyvind Lund จากนอร์เวย์เช่นกัน เป็นผู้ให้การอบรมสำหรับการถ่ายทอดกีฬาอื่นๆ ที่บุคลากรของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยยังขาดความชำนาญ
- Ms. Jackie Chan จากสิงคโปร์ ทำหน้าที่ดูแลการผลิตรายการสรุปผลการแข่งขันประจำวัน (90 minutes daily highlights)

ในการดำเนินการถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ในครั้งนั้น กล่าวได้ว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้ปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนในการนำข่าวสารสารสาระบันเทิงไปสู่ชาวไทยอย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังอำนวยความสะดวกให้แก่สถานีโทรทัศน์จากชาติต่างๆ ซึ่งซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดกีฬารายการนี้ ที่ได้เข้ามาตั้งสำนักงานชั่วคราวในศูนย์ปฏิบัติการถ่ายทอดสด (International Broadcasting Center หรือ IBC) เพื่อทำการรับสัญญาณต่อจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยไปผลิตรายการเพื่อออกอากาศในประเทศต่างๆ อีกด้วย

สำหรับประเทศที่เข้ามาตั้งสำนักงานชั่วคราวในศูนย์ปฏิบัติการถ่ายทอดสดประกอบด้วย สถานีโทรทัศน์ของประเทศต่างๆ ดังนี้คือ

- สถานีโทรทัศน์ NHK, TBS และ TV Tokyo จากประเทศญี่ปุ่น
- สถานีโทรทัศน์ KBS, MBC และ SBS จากประเทศเกาหลีใต้
- สถานีโทรทัศน์ CCTV จากประเทศจีน
- สถานีโทรทัศน์ Wharf จากฮ่องกง
- สถานีโทรทัศน์ STMB จากประเทศมาเลเซีย
- สถานีโทรทัศน์ RTB จากประเทศบรูไน
- สถานีโทรทัศน์ Vintage จากประเทศฟิลิปปินส์
- สถานีโทรทัศน์ IRIB จากประเทศอิหร่าน
- สถานีโทรทัศน์ TTV และ CTS จากไต้หวัน
- สถานีโทรทัศน์ TV12 จากประเทศสิงคโปร์
- สถานีโทรทัศน์ ESPN จากสำนักงานใหญ่ประจำภูมิภาคในสิงคโปร์

- สถานีโทรทัศน์ Nimbus จากประเทศอินเดีย

นอกจากนี้ ยังมีสถานีโทรทัศน์จากประเทศที่ซื้อลิขสิทธิ์ แต่ไม่ได้ตั้งสำนักงานชั่วคราว เพียงแต่รับสัญญาณต่อจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจไปเท่านั้น อาทิ ซาอุดีอาระเบีย คูเวต กาตาร์ ไอมาน กัมพูชา เวียดนาม พม่า และคาซัคสถาน และยังมีสถานีโทรทัศน์ที่ไม่ได้ซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสด แต่ทำการบันทึกภาพการแข่งขันเป็นรายการข่าว อาทิ สถานีโทรทัศน์ TVRI และ RCTI จากอินโดนีเซีย สถานีโทรทัศน์ RTM จากมาเลเซีย และสถานีโทรทัศน์ PBC จากประเทศปากีสถาน ฯลฯ

อย่างไรก็ตามภายหลังจากการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์สิ้นสุดลง ด้วยการทำงานที่ประสบผลสำเร็จอันเนื่องมาจากการเตรียมการเป็นอย่างดีทั้งทางด้านอุปกรณ์และการเตรียมบุคลากร ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้รับการชื่นชมจากองค์กรสื่อระดับนานาชาติว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยทำงานที่ท้าทายความสามารถครั้งใหญ่ที่สุดเท่าที่เคยมีมาในประวัติศาสตร์วงการโทรทัศน์ในประเทศไทย (IT IS FOR TV POOL OF THAILAND THE BIGGEST CHALLENGE EVER IN THE TV-HISTORY OF THIS KINGDOM.) (ibid., p.1)

ความสำเร็จในการดำเนินงานดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการประสานความร่วมมือในการทำงานเพื่อชื่อเสียงของประเทศชาติของบรรดาพนักงาน เจ้าหน้าที่สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ และภาคเอกชน โดยแสดงออกให้เห็นถึงความสามัคคี และสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการปฏิบัติงานที่ทุ่มเทในการทำงานร่วมกัน รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากแต่เดิมรายละเอียดเกี่ยวกับแผนปฏิบัติงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในการดำเนินการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 กำหนดให้มีการถ่ายทอดกีฬาเพียง 22 ชนิด จากจำนวนที่มีการแข่งขันกันรวม 29 ชนิด แต่ต่อมาได้มีการร้องขอจากประเทศต่างๆ ที่ซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดให้เพิ่มชนิดกีฬาที่ทำการถ่ายทอด โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจึงต้องตอบสนองด้วยการถ่ายทอดสดกีฬาเพิ่มเติมจนครบ 29 ชนิด

จุดเด่นของการดำเนินการถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ในครั้งนั้นก็คือมีการเพิ่มจำนวนกล้องสำหรับการถ่ายทอดสดมากกว่าที่ใช้ตามปกติอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้คุณภาพของภาพที่ออกมาในระดับมาตรฐานนานาชาติ เช่น จากเดิมการถ่ายทอดการแข่งขันฟุตบอลภายในประเทศที่สถานีโทรทัศน์ของไทยแต่ละแห่งเคยปฏิบัติจะใช้กล้องประมาณ 4 กล้อง (สัมภาษณ์ วิศิษฐ์ ดนัยพิริยะ, ผู้กำกับรายการสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7, 28 มิถุนายน 2543) แต่ในกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 การถ่ายทอดในรอบแรก ได้เพิ่มกล้องถ่ายทอดแต่ละสนามเป็นจำนวน

ทั้งหมด 8 กล้อง และในครอบงวนชนะเลิศและรองชนะเลิศ มีการใช้กล้องสำหรับถ่ายทอดสดเพิ่มเป็น 10 กล้อง นอกจากนี้ยังมีการนำกล้องขนาดเล็ก (MINI CAM) มาติดตั้งที่เสาประตูฟุตบอลทั้ง 2 ข้าง เพื่อเพิ่มมุมมองของการถ่ายทอดให้มากยิ่งขึ้นด้วย

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบจำนวนกล้องที่ใช้ถ่ายทอดกีฬาปกติกับถ่ายทอดกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13

ชนิดกีฬา	จำนวนกล้องที่ใช้ปกติ	จำนวนกล้องที่ใช้ในเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13
พิธีเปิดและปิดการแข่งขัน	6-8	21
กรีฑา	4-6	21
แบดมินตัน	4	6
บาสเกตบอล	5	6
บิลเลียดและสนุกเกอร์	4	6
มวย	4	7
จักรยาน	4	7
ขี่ม้า	4	6
ฟันดาบ	3	4
ฟุตบอล	6	13
ยิมนาสติก	4-6	21
ฮ็อกกี้	4	7
ยูโด	4	4
คาราเต้	4	4
รักบี้	4	8
เซปักตะกร้อ	4	6
วูตวู้-กระโดดน้ำ	4	15
เทเบิลเทนนิส	4	5
เทควันโด	4	4
เทนนิส	4	6
วอลเลย์บอล	4	6
ยกน้ำหนัก	4	6

ข้อมูล : ASIAN GAMES BROADCASTER MANUAL

และจากการสัมภาษณ์นายวิศิษฐ์ ดนัยพิริยะ

สำหรับกระบวนการในการทำงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยที่เป็นการรวมตัวกันของบุคลากรของแต่ละสถานี ทั้งในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 หรือแม้กระทั่งในทุกๆรายการ จะมีการมอบหมายงานให้รับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยดูจากความเหมาะสมของอุปกรณ์และความถนัดที่บุคลากรของแต่ละสถานีมีอยู่ และเจตนาโดยแบ่งความยากง่ายของงานดำเนินงานให้เท่าๆ กัน เช่น สถานีโทรทัศน์สีช่อง 7 ซึ่งได้รับมอบหมายให้ถ่ายทอดสดพิธีเปิดและปิดการแข่งขัน ก็เพราะมีความถนัดและมีประสบการณ์จากการถ่ายทอดสดพิธีเปิดและปิดการแข่งขันกีฬาแห่งชาติมาหลายครั้ง และยังทำการถ่ายทอดงานประกวดและงานมอบรางวัลต่างๆ มาอย่างสม่ำเสมอ ในส่วนความสัมพันธ์ของบุคลากรที่มาทำงานด้วยกันก็ถือว่าเป็นไปด้วยความสมัครสมานสามัคคี นายภราดร เล็กประเสริฐ ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ใกล้ชิดกับผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นที่ว่า “แม้จะเป็นบุคลากรที่มาจากต่างสถานีและเป็นคู่แข่งกันอยู่ในที่ แต่บุคลากรเหล่านี้ต่างก็ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในการทำงานเป็นอย่างดี ไม่มีลักษณะกีดกัน กลั่นแกล้ง และบุคลากรเหล่านี้ ต่างก็พยายามศึกษาเครื่องมืออุปกรณ์ใหม่ๆ ที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจัดหามาให้ใช้กับงานนี้ก่อนจะถึงเวลาทำงานจริงกันอย่างขมุกขมน”

นอกจากนี้นายภราดรยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า “คนไทยนั้นเวลาปกติจะชอบทะเลาะกันเอง แต่เมื่อถึงเวลาทำศึกสงครามก็จะช่วยเหลือกันเต็มที่ เช่นเดียวกับการทำงานถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งนี้ (ครั้งที่ 13) จะเห็นลักษณะของการร่วมมือกันเป็นอย่างดี เช่น การถ่ายทอดสดการวิ่งมาราธอน ซึ่งต้องใช้รถถ่ายทอดสดเคลื่อนที่ถึง 20 คันในเวลาเดียวกัน บุคลากรจากทุกสถานีซึ่งต้องแบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 20 หน่วย ต่างก็ประสานงานกันอย่างดีจนบรรลุภารกิจตามที่วางแผนกันไว้”(สัมภาษณ์ ภราดร เล็กประเสริฐ, กรรมการผู้จัดการ บริษัท เซอร์วิวด์ จำกัด, 25 พฤษภาคม 2543)

จุดเด่นอันเป็นประโยชน์กับผู้ชมที่บุคลากรของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจได้แสดงให้เห็นก็คือ บุคลากรจากทุกสถานีจะพยายามทำงานแข่งขันกันในที่ เพื่อไม่ให้ผลงานที่ออกมาด้อยหรือน้อยหน้ากว่าสถานีอื่น ความรักศักดิ์ศรีองค์กรที่ตนสังกัด ทำให้ผู้ได้รับประโยชน์คือผู้ชมซึ่งจะได้รับชมผลงานที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น แต่จุดด้อยของบุคลากรที่มาร่วมปฏิบัติงานกับโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในความคิดเห็นของผู้วิจัย ในฐานะที่คลุกคลีกับหน่วยงานแห่งนี้มาเป็นเวลานานเห็นว่า มีบุคลากรจำนวนไม่น้อยยังมีจุดอ่อนในเรื่องของภาษาอังกฤษและแสดงลักษณะของการอวดว่ารู้แล้วในระหว่างที่เข้ารับการอบรมจากผู้เชี่ยวชาญต่างชาติ ซึ่งเข้ามาให้การอบรมก่อนหน้าจะถึงวันดำเนินงานจริง ซึ่งจุดนี้อาจจะทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

แต่อย่างไรก็ตามผลงานที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยผลิตออกมาในระหว่างการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญต่างชาติที่เข้ามาช่วยฝึกอบรมและดูแลระหว่างการแข่งขันปฏิบัติงานจริงต่างพึงพอใจ และในส่วนของเจ้าหน้าที่สถานีโทรทัศน์ต่างชาติซึ่งรับสัญญาณถ่ายทอดออกไปนั้น ก็ไม่มีเสียงตำหนิต่างอย่างใด และมักจะได้ยินคำชมว่า การถ่ายทอดสดเอเชียนเกมส์ของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในครั้งนี้ ได้สร้างผลงานระดับมาตรฐานโลกที่เจ้าภาพกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งต่อๆ ไปจะต้องหนักใจในการที่จะทำให้ได้ทัดเทียมกับเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 นี้

ผลของการดำเนินการถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 มีจำนวนกีฬาที่ทำการถ่ายทอดสดมากที่สุด และการถ่ายทอดสดกีฬาแต่ละชนิด โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้บริการถ่ายทอดสัญญาณมากกว่า 1 ช่องสัญญาณ เพื่อให้ประเทศต่างๆ ได้เลือกนำไปออกอากาศนอกเหนือจากสัญญาณที่เผยแพร่ในประเทศแม่ข่าย ซึ่งการดำเนินการในลักษณะนี้ ทำให้แต่ละวันต้องเผยแพร่สัญญาณการแข่งขันเป็นจำนวนมาก โดยในวันที่มีการผลิตสัญญาณมากที่สุดนั้น โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้ทำการแพร่ภาพสัญญาณการถ่ายทอดสดให้ใช้บริการมากถึง 35 ช่องสัญญาณด้วยกัน และการไม่จำกัดในเรื่องการให้บริการสัญญาณการถ่ายทอดสด จึงทำให้ประเทศต่างๆ ที่ซื้อลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสดในครั้งนี้เห็นถึงประสิทธิภาพการทำงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยมากขึ้น เพราะเป็นการดำเนินการครั้งแรกของการถ่ายทอดสดกีฬาในทวีปเอเชียที่สามารถให้บริการได้ในลักษณะเช่นนี้ ความสำเร็จดังกล่าวจึงทำให้ในระหว่างการประชุมสหภาพการกระจายเสียงแห่งเอเชีย (ASIAN BROADCASTING UNION หรือ ABU) ที่ซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลียได้มีการกล่าวยกย่องถึงผลงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในครั้งนี้ว่า บางชนิดกีฬาสามารถทำการถ่ายทอดสดได้ดีกว่ากีฬาโอลิมปิกครั้งที่ผ่านมา (Furlong, Patrick, 1999 : p1-3)

นอกจากนี้ความสำเร็จดังกล่าวสื่อมวลชนไทยยังได้สะท้อนให้เห็นความคิดเห็นของที่ปรึกษาชาวต่างชาติที่เข้ามาช่วยในการดำเนินการถ่ายทอด ดังเช่น “อณิมาน” คอลัมนิสต์นิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ได้วิเคราะห์ในบทความเรื่อง “วันหลัง อชก. จอแก้ว พลิกโฉมโทรทัศน์ไทย ?” ว่า

“ความสำเร็จประการหนึ่งของการเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 หรือ “บางกอกเกมส์” ของเมืองไทยนั้น ปฏิเสธไม่ได้เลยว่ามาจากผลงานการถ่ายทอดสดโทรทัศน์และการผลิตรายการโทรทัศน์ของทุกฝ่ายในวงการโทรทัศน์ไทย ภายใต้การนำของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย หรือ “ทีวีพูล” ซึ่งระดมสรรพกำลังสร้างผลงานขึ้นเอกดังกล่าวขึ้นมา

แบบเกินคาดหมายยิ่งนัก ความสำเร็จของแม่ข่ายการถ่ายทอดสดและผลิตรายการโทรทัศน์ของ “ทีวี่พูล” จากมหรรรรมกีฬาอย่าง “บางกอกเกมส์” นั้นกลายเป็นผลงานมหัศจรรย์เหลือเชื่อของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะจากบรรดาสถานีโทรทัศน์ชั้นนำของทวีปเอเชีย ที่เป็นผู้ซื้อลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสด เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของวงการโทรทัศน์เอเชีย และประวัติศาสตร์ของเอเชียนเกมส์ รายการนี้ แม้ว่าจะมีความขลุกขลัก จะมีสารพันปัญหาต่างๆในเบื้องต้นกันพอสมควร แต่ในที่สุด “ทีวี่พูล” อันหมายถึงวงการโทรทัศน์ไทยโดยรวมทั้งหมด ก็สร้างปรากฏการณ์เหลือเชื่อให้เกิดขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

คำชมของ “อีเอสพีเอ็น” แห่งสหรัฐอเมริกา ที่ซื้อลิขสิทธิ์แบบเบย์ทีวี่กับ “เอ็นเอชเค” แห่งญี่ปุ่นที่ เป็นผู้ซื้อรายใหญ่ที่สุดนั้น ย่อมมิใช่เป็นคำชมตามปกติธรรมดา หรือตามมารยาทแต่ประการใดและทุกฝ่ายในวงการโทรทัศน์เอเชียย่อมตระหนักถึงคุณค่าของคำชมดังกล่าวได้เป็นอย่างดีว่ามีคุณค่าและมีความหมายมากแค่ไหน ?? เคลาส์ ไบสเนอร์ ผู้เชี่ยวชาญโทรทัศน์จากเยอรมันที่ได้รับการยกย่องจากประสบการณ์ของการถ่ายทอดสดหรือการทำงานด้านกีฬาจวบจนกระทั่งระดับอินเตอร์มาอย่างยาวนานกว่า 35 ปี ซึ่งมีฐานะเป็นที่ปรึกษาของ “ทีวี่พูล” ในเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 นั้น ยอมรับเช่นเดียวกันว่า ไม่น่าเชื่อและเหลือเชื่อกับมาตรฐานผลงานของการผลิตรายการและการทำงานต่างๆของ อชก. จอแก้วคราวนี้ “ไทยมีข้อจำกัดในงานนี้ อย่างน้อย 3 กรณีที่สำคัญมากคือ เวลาที่จำกัดมาก งบประมาณที่น้อยมาก และสุดท้ายคืออุปกรณ์และเครื่องมือมีน้อยมาก หากเปรียบเทียบกับเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 ที่มีขนาดใหญ่กว่าโอลิมปิกเกมส์ฤดูร้อนครั้งสุดท้ายที่แอตแลนต้า” ไบสเนอร์บอกว่า “บางกอกเกมส์” นั้นมีชนิดกีฬา มีรายการแข่งขัน และมีสนามแข่งขันมากมายเหลือหลายมากกว่า “แอตแลนต้าเกมส์” เกือบเท่าตัว ผู้เชี่ยวชาญชาวเยอรมันบอกว่าไม่น่าเชื่อว่าผลงานอชก.จอแก้วคราวนี้ จะออกมาในระดับมาตรฐานดีอย่างน่าพอใจ โดยเฉพาะคุณภาพของคนทำงานในวงการโทรทัศน์ไทย ที่มีประสบการณ์ในการทำงานระดับนี้น้อยมาก แต่กลับมีขีดความสามารถ มีศักยภาพในการพัฒนาตัวเองได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะกระบวนการจัดการและการบริหารอุปกรณ์ เครื่องมือ รวมทั้งรถถ่ายทอดสด ฯลฯ ที่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพเกินความคาดหมายแบบไม่น่าเชื่อ!! มีเรื่องเล่าขาน มีตำนานและมีเบื้องหลังมากมายนัก จากการถ่ายทอดสดและการทำงานทุกกระบวนการของอชก.จอแก้วครั้งนี้ แต่สิ่งที่ไบสเนอร์ยอมรับก็คือ เบื้องหลังของงานนี้ กว่า 90 % นั้นเป็นฝีมือ เป็นผลงานของคนในวงการโทรทัศน์ล้วนๆอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นคนไทยจากสถานีโทรทัศน์ต่างๆ หรือคนไทยจากบริษัทเอกชนที่เข้าร่วมเสริมที่มงานก็ตาม

“พวกเรา...ที่ปรึกษาจากต่างประเทศ ลงมือทำงานกันเองน้อยมาก แม้ว่าในบางชนิดกีฬา เราต้องคอยดูแลหรือกำกับตลอดเวลาก็ตาม แต่ที่มงานคนไทยก็ไม่ได้ทำให้เราต้องลงมือเองแต่

อย่างไร มีเพียงคำแนะนำหรือคำปรึกษาต่างๆ เท่านั้นเอง ที่เราต้องคอยป้อนให้พวกเขาเหล่านั้น พวกเขาเหมือนนักศึกษาที่เฝ้าหาคำตอบ ต้องการความรู้ตลอดเวลาจริงๆ” ไบสเนอร์ยอมรับว่า ภาพรวมหรือผลงานโดยทั่วไปของ อชก. จอแก้วนั้น อยู่ในระดับสากลแบบไม่ด้อยกว่าการถ่ายทอดสด กีฬารายการใดๆ เลยแม้แต่น้อย ผลงานของบางชนิดกีฬา นั้น โดดเด่นเกินความคาดหมาย ที่ทีมงานบางทีม ทำงานและมีผลงานดีวันดีคืน ราวกับเป็นคนละทีมในแต่ละวันทำงานที่ผ่านไป จากประสบการณ์ของไบสเนอร์นั้น ผู้เชี่ยวชาญจากเมืองฮัมบูร์กบอกว่า จุดอ่อนของคนทำงานในวงการโทรทัศน์ไทยนั้นคือ ยังขาดทีมงานหรือคนทำงานเฉพาะด้านอย่างแท้จริง อาจเป็นเพราะเงื่อนไขการทำงานที่ต้องทำหลายด้าน เพื่อความอยู่รอดของตัวเอง เพื่อความอยู่รอดขององค์กรหรือสถานีต้นสังกัด ฯลฯ “วงการโทรทัศน์ระดับโลกทุกวันนี้ ต้องการมืออาชีพเฉพาะด้านในการทำงานมากขึ้นกว่าเดิมและกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญๆ ของแม่ข่ายโทรทัศน์กีฬาระดับอินเตอร์ หรือระดับโลกไปแล้ว”

คำว่า “มืออาชีพ” ในความหมายของไบสเนอร์ก็คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง เช่น ช่างภาพหรือผู้เชี่ยวชาญการถ่ายทอดสด การผลิตรายการกีฬาแต่ละชนิดโดยตรง ไม่ใช่มีว่ไปหลายชนิดกีฬา นอกจากนี้ยังหมายถึงความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น การจัดผังรายการ การจัดคิวดาวเทียม การจัดทำกราฟิกและไฮไลต์ ฯลฯ ไบสเนอร์ผู้มีประสบการณ์กับวงการโทรทัศน์ไทยหนแรกเมื่อ 20 ปีก่อนคราวไทยจัดเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 8 เมื่อ พ.ศ.2521 และมีประสบการณ์ในการร่วมงานกับคณวงการโทรทัศน์ไทย โดยเฉพาะ “ทีวีพูล” อีกหลายหนนับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา บอกไปอีกระดับหนึ่งว่าถึงเวลาที่วงการโทรทัศน์ไทยต้องคิดการณ์ไกล คิดการณ์ใหญ่กันได้แล้ว โดยการยกระดับและพัฒนาตัวเองไปสู่ระดับสากลให้มากกว่าที่เป็นอยู่ “คนไทยต้องพัฒนาตัวเองในการถ่ายทอดกีฬาที่ถนัดอยู่แล้วให้มากกว่านี้ เช่น มวย ฟุตบอล เซปักตะกร้อ เพื่อให้ได้มาตรฐานสากลอย่างแท้จริงในภูมิภาคนี้ให้เป็นที่ยอมรับกันในระดับทวีปเอเชียให้ได้” ไบสเนอร์บอกอีกว่าทุกวันนี้วงการโทรทัศน์ระดับโลกต้องการ “มืออาชีพ” ในการทำงาน โดยเฉพาะด้านโทรทัศน์ของวงการกีฬาระดับสากลรายการต่างๆ โดยไม่มีการยึดถือศักดิ์ศรีหรือความเป็นชาตินิยมอีกต่อไปแล้ว “ญี่ปุ่น ซึ่งชาตินิยมมากที่สุดในโลกและในวงการโทรทัศน์โลก ยังปรับตัวเองยอมรับเอามืออาชีพไปทำการถ่ายทอดสดโอลิมปิกเกมส์ฤดูหนาว 1998 ที่เมืองนาโกโน่มากกว่า 50 % ของจำนวนคนและจำนวนรายการทั้งหมดแล้ว นี่คือการตอบว่าทำไมจึงต้องเป็นมืออาชีพให้ได้ หากไม่ยกยอแล้วในวงการโทรทัศน์ยุคใหม่ต่อไป”

ไบสเนอร์ยกตัวอย่างของความเป็น “มืออาชีพ” ของคนในวงการโทรทัศน์ไทย จากเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 ที่ผ่านมาอย่างเป็นรูปธรรมว่า ภาพรวมของรายการต่างๆ ของอชก.จอแก้วนั้น เป็นที่

ยอมรับของทุกชาติที่เกี่ยวข้องว่า เป็นแบบแผนสากลที่ยอมรับได้ ไม่ใช่เป็นแบบแผนหรือมีคุณภาพแบบไทยๆ แต่อย่างไร รายการหรือภาพที่สื่อถึงความเป็นชาตินิยมแบบไทยๆ จากอชก.จอกแก้วคราวนี้มีน้อยมาก นี่คือผลงานชิ้นเอกของวงการโทรทัศน์ไทย ที่ไม่อายชาวโลกเลย...เด็ดขาด” (อณิมาน, “ควันหลง อชก. จอกแก้ว พลิกโฉมโทรทัศน์ไทย?”, 2541)

นอกจากเสียงชื่นชมความสำเร็จของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจที่สะท้อนกลับมาจากต่างประเทศ ที่ปรึกษา และสื่อมวลชนไทยและต่างประเทศถึงความสามารถของผู้ปฏิบัติงานในการถ่ายทอดกีฬาในครั้งนั้นแล้ว ประโยชน์ที่ได้ยังมีไม่แค่เพียงการสร้างเสริมประสบการณ์ให้ผู้ปฏิบัติงานของสถานีแต่ละช่องเพียงอย่างเดียว แต่การถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ยังอำนวยความสะดวกให้แกสถาบันการศึกษาทางนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนอีกด้วย นายภราดร เล็กประเสริฐได้เล่าว่า “การที่บุคลากรจากทุกสถานีรวมกันแล้วยังไม่เพียงพอ จึงเป็นโอกาสที่ดีที่นิสิตนักศึกษาที่ทำการศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ได้มีโอกาสเข้าร่วมปฏิบัติงานกับสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ โดยได้รับหน้าที่เป็นผู้จัดบันทึก ผู้ประสานงาน และผู้สื่อข่าว เป็นต้น ในบางส่วนเช่นในชุดถ่ายทอดกีฬายูโด และมวยปล้ำ ที่ผมรับผิดชอบอยู่ ก็มีนิสิตจากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 18 คน นักศึกษาสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ 3 คน ได้เข้าร่วมปฏิบัติงานถึงระดับเป็นช่างกล้องในการถ่ายทอดสดออกอากาศ ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีสำหรับนิสิตนักศึกษาเหล่านี้จะได้เรียนรู้จากการทำงานจริง นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนเท่านั้น” (สัมภาษณ์ ภราดร เล็กประเสริฐ, กรรมการผู้จัดการ บริษัท เซอร์วิวด์ จำกัด, 25 พฤษภาคม 2543)

หลังจากกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 สิ้นสุดลง โอกาสสำคัญอันเป็นผลพวงจากความสำเร็จที่เกิดขึ้นก็คือ โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้รับความไว้วางใจให้ทำการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 20 ที่จัดขึ้น ณ กรุงบันดาร์ เสรี เบงกาวัน ประเทศบรูไน โดยในช่วงเตรียมการจัดการแข่งขัน โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้รับแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาในเรื่องการเตรียมการถ่ายทอดสด และเมื่อมาถึงช่วงการจัดการแข่งขัน โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็ได้รับการว่าจ้างจากคณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 20 ให้เป็นผู้วางแผน และจัดตารางการถ่ายทอดสดการแข่งขันรายการนี้ทั้งหมด

การดำเนินการในครั้งนั้น โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ ได้ส่งอุปกรณ์ถ่ายทอดสดซึ่งประกอบด้วย รถถ่ายทอดสดเคลื่อนที่จากสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 จำนวน 3 คัน สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 จำนวน 1 คัน เข้าจากภาคเอกชนอีก 2 คัน (บริษัท เจเอสแอล จำกัด 1 คัน และบริษัท หัตถกร จำกัด

1 คัน) รถถ่ายทอดเคลื่อนที่จากประเทศไทยจำนวน 7 คัน พร้อมด้วยกล้องถ่ายทอดโทรทัศน์ ประมาณ 50 กล้อง และเจ้าหน้าที่อีก 150 คน ไปร่วมกันทำงานในครั้งนี้

ในส่วนของประเทศอื่นๆ นั้น อินโดนีเซียได้ร่วมส่งรถถ่ายทอดเคลื่อนที่จำนวน 2 คัน มาเลเซียส่งไปอีก 2 คัน และบรูไนอีก 2 คัน รวมเป็นรถถ่ายทอดทั้งหมดที่ใช้ในการดำเนินการถ่ายทอด สดกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 20 จำนวน 13 คัน จากแผนการเดิมที่บรูไนตั้งใจจะถ่ายทอดสดกีฬาเพียง 15 ชนิด แต่ด้วยความร่วมมือจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย และสถานีโทรทัศน์จาก อินโดนีเซียและมาเลเซีย ทำให้สามารถถ่ายทอดสดกีฬาได้เพิ่มเป็น 19 ชนิดด้วยกัน

แม้บรูไนจะเป็นประเทศที่ไม่มีประสบการณ์ในการถ่ายทอดสดกีฬา แต่ด้วยการวางแผน และการนำของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ทำให้การถ่ายทอดสดกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 20 ผ่านพ้นไปด้วยความสำเร็จและได้รับความพึงพอใจจากประเทศต่างๆ ที่รับสัญญาณ และนับ เป็นอีกครั้งหนึ่งที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้แสดงให้เห็นความสามารถในการ ถ่ายทอดสดกีฬาให้ประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชียได้ประจักษ์และได้รับการยอมรับ รวมทั้งเป็นการ เพิ่มความเชื่อมั่นในผลงานของสถานีโทรทัศน์จากประเทศไทยให้มีมากยิ่งขึ้น

แม้ว่าการดำเนินการถ่ายทอดให้กับประเทศต่างๆ จะได้รับคำชม แต่สำหรับผู้ชมในประเทศไทย ปัญหาการบรรยายกีฬาของผู้บรรยายบางคนสร้างความรู้สึกสับสน หรือเสียความรู้สึกจากการ รับชม

นายธราวุธ นพจินดา ผู้ประกาศข่าวกีฬาและผู้บรรยายกีฬา สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ซึ่งเคย ร่วมงานเป็นผู้บรรยายกีฬาให้กับโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการพากย์กีฬาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเมื่อต้องระดมผู้บรรยายกีฬาจากแต่ละช่องมาช่วยกันว่า จะใช้วิธีการคัดเลือกเอาผู้ที่เชี่ยวชาญการบรรยายกีฬาแต่ละสาขารวมกัน แล้วแบ่งงานให้แต่ละคนบรรยายกีฬาตามที่ตนถนัด เหมือนอย่างเช่นที่ใช้ในการแข่งขันกีฬาเอเซียเกมส์ ครั้งที่ 13 แต่หลังจากนั้น ในการไปบรรยายการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ที่บรูไน และกีฬาโอลิมปิกเกมส์จากซิดนีย์ โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย กลับไปใช้วิธีการเดิมคือให้แต่ละช่องส่งรายชื่อผู้บรรยายกีฬาของสถานีมาให้ ทำให้เกิดปัญหาว่า ผู้บรรยายส่วนใหญ่ที่ส่งมา ให้มีความถนัดในกีฬาบางประเภทซ้ำซ้อนกันมาก เช่นกีฬาฟุตบอล และมวยเป็นต้น แต่กีฬาบางชนิดกลับหาผู้มีความถนัดไม่ได้ (สัมภาษณ์ ธราวุธ นพจินดา, ผู้ประกาศข่าวกีฬาและผู้บรรยายกีฬา สถานีโทรทัศน์ช่อง 7, 12 ตุลาคม 2543)

ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ จึงเห็นว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ควรจะมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญกีฬาแต่ละชนิดมาร่วมเป็นผู้บรรยายร่วมด้วย เพราะในประเทศไทย มีกีฬาหลายชนิดที่ไม่มีผู้บรรยายอาชีพคนใดถนัดอยู่อีกมาก จำเป็นจะต้องผู้มีความรู้ในกีฬานั้นๆ อย่างแท้จริง เช่นอดีตนักกีฬา หรือผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่จากสมาคมกีฬาต่างๆ เหล่านี้มาร่วมเป็นผู้บรรยาย

นอกจากนี้ โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ควรจะจัดให้มีการฝึกอบรมผู้บรรยายกีฬาของไทย เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความสามารถในการบรรยายกีฬาให้ได้มาตรฐานระดับเดียวกับมาตรฐานสากล เนื่องจากผู้บรรยายกีฬาของไทยมักจะมีพื้นฐานมาจากการเป็นผู้สื่อข่าวกีฬามาก่อน และอาศัยประสบการณ์จากการเป็นผู้สื่อข่าวมาทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายกีฬาดตามชนิดกีฬาที่เคยทำข่าวมาก่อน ทำให้บางครั้งการทำหน้าที่ผู้บรรยายกีฬาเป็นไปอย่างไม่สมบูรณ์ อาทิ เช่น การออกเสียง จังหวะในการพูด ตลอดจนบางครั้งมีการสอดแทรกทัศนคติ หรืออารมณ์ของตนเองไปในการบรรยายกีฬาด้วย หากมีการอบรมผู้บรรยายกีฬาอย่างเป็นรูปธรรม อาจจะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ให้ดีขึ้นได้

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้สื่อข่าวกีฬา และได้เห็นการบรรยายของทีมบรรยายมาตลอด ผู้วิจัยมีความเห็นเกี่ยวกับการบรรยายกีฬาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจว่า สถานีโทรทัศน์แต่ละช่องมักจะเลือกผู้บรรยายจากผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับกีฬานั้นๆ แต่บางครั้งบุคคลเหล่านี้ขาดคุณสมบัติที่ดีของการเป็นผู้บรรยายทางโทรทัศน์ เช่น ขาดทักษะในการพูดกับสาธารณชน การออกเสียงตัวควบกล้ำไม่ชัดเจน บางครั้งไม่รู้จังหวะที่ควรที่จะพูดหรือควรจะปล่อยให้ผู้ชมได้ฟังเสียงที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ต่างๆ เช่น การถ่ายทอดสดพีธีเปิดการแข่งขันกีฬาใหญ่ๆ ประเทศเจ้าภาพมักจะคัดเลือกเอาการแสดงและดนตรีที่ไพเราะ และมีการสื่อความหมายต่างๆ มาจัดแสดง แต่ผู้บรรยายบางคนก็มักจะพูดสอดแทรกอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้ชมที่ต้องการรรถรสในการรับฟังเสียงดนตรีไม่สามารถจะทำได้

นอกจากนี้ ผู้บรรยายบางคนยังมักจะขาดการเตรียมตัวที่ดี มีอยู่บ่อยครั้งที่ออกเสียงเรียกชื่อนักกีฬาต่างชาติอย่างผิดๆ ซึ่งเกิดขึ้นได้ทั้งจากการที่ไม่ถนัดในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษตามใบรายชื่อที่ได้รับมา หรือขาดการเตรียมตัวที่ดีที่ไม่มีการสอบถามการออกเสียงชื่อนักกีฬาต่างชาติจากเจ้าหน้าที่ของทีมหรือตัวนักกีฬาก่อนหน้าการแข่งขันจะเริ่มขึ้น

ผู้บรรยายกีฬาบางคน แม้จะมีเข้าใจในกติกาการแข่งขันกีฬานั้นๆ ที่บรรยายอยู่ แต่การขาดการเตรียมตัวที่ดี ทำให้บางคนไม่ได้ศึกษาระเบียบและระบบการจัดแข่งขันกีฬารายการนั้น ทำให้มีการบรรยายให้ข้อมูลผิดๆ แก่ผู้ชม ดังตัวอย่างที่เกิดขึ้นกับการแข่งขันว่ายน้ำในกีฬาเอเชียน

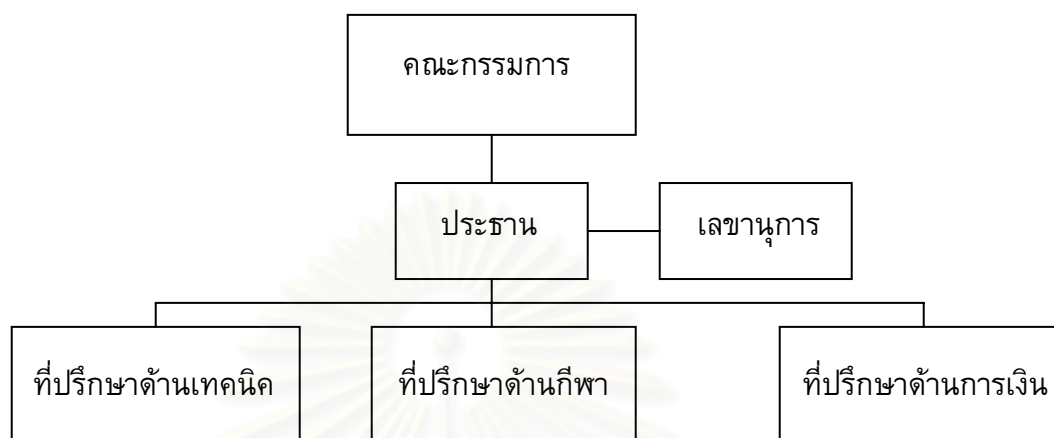
เกมส์ครั้งที่ 12 ที่อิโรชิมา ประเทศญี่ปุ่น ตามระเบียบการแข่งขันซึ่งนอกเหนือจากมีการแข่งขันรอบชิงชนะเลิศสำหรับนักกีฬาที่เข้ารอบ 8 คนสุดท้ายแล้ว ยังได้จัดให้มีการแข่งขันอีกกลุ่มหนึ่งสำหรับผู้ที่ทำเวลาในรอบคัดเลือกได้อันดับ 9 ถึง 18 โดยเรียกว่าเป็นการแข่งขัน FINAL B ซึ่งผู้ชนะเลิศการแข่งขันรอบนี้ จะไม่ได้รับเหรียญรางวัลเหมือนผู้ชนะเลิศใน FINAL A แต่ผู้บรรยายกีฬาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยคนหนึ่ง ก็ประกาศผลการแข่งขันว่า นักกีฬาไทยซึ่งชนะเลิศใน FINAL B ได้รับเหรียญทองจากการแข่งขันว่าร้ายการนี้ เป็นเหตุให้เกิดความสับสนอย่างมากเกิดขึ้นกับผู้ชมที่ได้รับชมการถ่ายทอด กับข่าวผลการแข่งขันที่ออกมาตามสื่ออื่นๆ

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้บรรยายกีฬาของไทยอีกเรื่องหนึ่งคือ ผู้บรรยายบางคนที่เขาใจช่วยนักกีฬาของไทยมากเกินไป บางครั้งเมื่อประสบความสำเร็จ ก็ใช้อารมณ์ตัวเอง ตำหนินักกีฬาของไทยที่กำลังทำการแข่งขันออกอากาศให้ผู้ชมฟัง ซึ่งหากเป็นผู้บรรยายกีฬาที่ดี ก็ไม่ควรจะใส่ความรู้สึกผิดหวังของตนเองไปปะปนกับการบรรยายกีฬาด้วย

อย่างไรก็ตามแม้พัฒนาการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจะมีความก้าวหน้า และยังมีบางแง่มุมที่สะท้อนให้เห็นความไม่สมบูรณ์ แต่สำหรับบทบาทอื่นๆ ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าภารกิจในการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี รัฐพิธี การถ่ายทอดสดกีฬาต่างๆ ทั้งภายในและต่างประเทศก็คือการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสถานีโทรทัศน์จากประเทศไทยในสหภาพการกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์แห่งภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Broadcasting Union หรือ ABU) และได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ กับ ABU มาโดยตลอด เช่น การส่งนักร้องเข้าประกวดในรายการเพลงซึ่งสมาชิกของ ABU จัดขึ้น และการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสภาบริหารของ ABU เป็นต้น ซึ่งปัจจุบัน ABU มีสมาชิกจากประเทศไทยอยู่ 2 หน่วยงานคือ โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย และสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง 11)

ปัจจุบันโครงสร้างองค์กรของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย มีพล.ท.สุนทร โสภณศิริ ดำรงตำแหน่งประธาน ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2543 โดยมี น.ส.สมบัติ ภูอภิรมย์ เป็นเลขานุการ และมีที่ปรึกษา 3 ฝ่ายคือ ที่ปรึกษาด้านกีฬา และที่ปรึกษาด้านเทคนิคอยู่ในความดูแลของ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา และที่ปรึกษาด้านการเงิน คือ พ.อ.หญิงมารศรี วิรัชพันธุ์ (สัมภาษณ์ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, ที่ปรึกษาเทคนิคและที่ปรึกษากีฬา โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย, 30 มกราคม 2543) โดยมีการจัดโครงสร้างองค์กรดังนี้

รูปที่ 3 โครงสร้างองค์กรโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

อย่างไรก็ตามเมื่อย้อนกลับไปศึกษาความเป็นมาของคณะกรรมการบริหารโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยปรากฏว่านับตั้งแต่เริ่มจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในปี พ.ศ.2511 มีประธานคณะกรรมการมาแล้วรวมทั้งสิ้น 12 คน ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เข้ามาเป็นผู้แทนของสถานีที่ร่วมเป็นกรรมการได้แก่

- พลตรี ประสิทธิ์ ชื่นบุญ พ.ศ.2511-2520
- พลตรี พงศ์ เกษะนันท์ พ.ศ.2520-2521
(นายสุวรรณ เมตยานุวัฒน์ รักษาการในระหว่างตำแหน่งว่าง)
- พลตรี ทวี จันทราทิพย์ พ.ศ.2521-2522
- พลตรี เฉลิม กรัณยวัฒน์ พ.ศ.2522-2526
- พลตรี ประทีป ชัยปาณี พ.ศ.2626-2527
- พลโท จารุพันธ์ บูรณสงคราม พ.ศ.2531-2533
- พลเอก วิจิตร จุณภาต พ.ศ.2533-2536
- พลเอก ยุทธนา คำดี พ.ศ.2536-2537
- พลเอก อารียะ อุโฆษกิจ พ.ศ.2537-2538
- พลเอก แป้ง มาลากุล ณ อยุธยา พ.ศ.2538-2542
- พลโท สมพงษ์ ไหมวิจิตร พ.ศ.2542-2543
- พลโท สุนทร โสภณศิริ พ.ศ.2543-ปัจจุบัน

สำหรับผู้แทนจากสถานีต่างๆ ที่เข้าร่วมเป็นกรรมการบริหารของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยนั้น ในส่วนของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้แก่ นายนิรันดร์ วิจิตรานนท์ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ได้แก่นางสุรางค์ เปรมปรีดิ์ ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. นั้น มีผู้อำนวยการที่เข้ามาร่วมเป็นกรรมการได้แก่

- นายสุวรรณ เมตยานุวัฒน์ พ.ศ.2520-2533
- นายพัลลภ บัวสุวรรณ พ.ศ.2533-2537
- นายสถาพร โฆษะจันทร์ พ.ศ.2537-2538
- ม.ล.ปลุกปลื้ม ศรีประเสริฐ พ.ศ.2538-2540
- นายวินิจ บุญวิวัฒน์ พ.ศ.2540-2542
- นายสิทธิศักดิ์ เอกพจน์ พ.ศ.2542-ปัจจุบัน

ในส่วนของผู้ที่เป็เลขานุการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ในยุคแรกที่มี พลตรีประสิทธิ์ ชื่นบุญเป็นประธานได้แก่ ม.ร.ว.หญิงสุภินดา จักรพันธ์ จากนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2520-2527 ได้แก่ ม.ร.ว.หญิงราณี อมาตยกุล และตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 จนถึงปัจจุบันได้แก่ น.ส.สมบัติ ภูอภิรมย์

ผลการประกอบการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยนั้น พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยาได้อธิบายว่า โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยไม่ได้คิดว่าการดำเนินงานแต่ละครั้งมีผลกำไรหรือขาดทุนอย่างไร แต่จะใช้วิธีปิดบัญชีให้เท่ากับศูนย์ เงินที่เหลืออยู่จากการดำเนินการแต่ละครั้งก็จะแบ่งคืนให้แต่ละสถานีไปเป็นค่าเวลา (Air Time) ที่ใช้ออกอากาศ ซึ่งสถานีใดที่ได้เงินคืนไปคิดเป็นมูลค่ามากกว่าค่าเวลาที่ใช่ไป ก็ถือว่าได้กำไรไป แต่ถ้าสถานีใดได้เงินไปไม่คุ้มกับค่าเวลาที่เสียไป ก็ถือว่าขาดทุนไป เพราะค่าเวลาของแต่ละสถานีนั้นมีมูลค่าไม่เท่ากัน

ตัวอย่างผลการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ อาทิ การถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลโลก จากฝรั่งเศส ในปี 1988 (พ.ศ.2541) โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้จ่ายค่าลิขสิทธิ์ให้แก่ ABU ไปเกือบ 8 ล้านบาท บวกรายจ่ายต่างๆ เช่น ค่าดาวเทียม ค่าเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ ค่าผู้บรรยายแล้ว รวมมีค่าใช้จ่ายครั้งนั้นประมาณ 50 ล้านบาท และสามารถขายโฆษณาได้ทั้งหมดประมาณ 110 ล้านบาท จึงมีเงินที่จะเหลือแบ่งคืนให้สถานีต่างๆ รวม 60 ล้านบาท เฉลี่ยแล้วได้เป็นค่าเวลาไปสถานีละ 15 ล้านบาท

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกที่ซิดนีย์ เมื่อปี 2000 (พ.ศ.2543) โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจ่ายเงินค่าลิขสิทธิ์ไปประมาณ 9.6 ล้านบาท บวกค่าใช้จ่ายอื่นๆ แล้วรวมเป็นเงินค่าใช้จ่ายประมาณ 40 ล้านบาท สามารถขายโฆษณาได้ประมาณ 60 ล้านบาท เท่ากับว่ามีเงินเหลือแบ่งให้สถานีต่างๆ รวม 20 ล้านบาทหรือสถานีละ 5 ล้านบาทเป็นค่าเวลา

ในระดับกีฬาเอเชียนเกมส์นั้น ในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 เนื่องจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่รับจ้างเป็นผู้ดำเนินการเป็นแม่ข่ายในการถ่ายทอดสด ปรากฏว่าจากเงินค่าจ้างที่ได้รับมาจากคณะกรรมการจัดการแข่งขันรวม 287 ล้านบาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้ว เหลือเงินที่จะแบ่งให้สถานีต่างๆ ที่มาร่วมงานกันรวม 7 สถานีเป็นเงินเพียงประมาณ 30 ล้านบาทเท่านั้น

สำหรับการแข่งขันซีเกมส์นั้น มีเพียงครั้งเดียวคือการแข่งขันที่เชียงใหม่ในปี 2538 ที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยมีเงินเหลือจากการดำเนินการ ส่วนการแข่งขันครั้งอื่นๆ นั้น ล้วนแล้วแต่ประสบปัญหาการขายโฆษณาได้น้อยกว่าค่าใช้จ่าย เช่น การแข่งขันที่อินโดนีเซียในปี 2540 และที่บรูไนปี 2542 แต่ครั้งมีค่าใช้จ่ายประมาณ 10 ล้านบาท แต่สามารถขายโฆษณาได้ครั้งละประมาณ 7 ล้านบาทเท่านั้น จึงเท่ากับว่าแต่ละสถานีนอกจากจะไม่ได้เงินค่าเวลาออกอากาศที่เสียไปแล้ว ยังต้องขาดทุนเป็นรูปของตัวเงินอีกด้วย (สัมภาษณ์ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, ที่ปรึกษาเทคนิคและที่ปรึกษากีฬา โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย, 30 มกราคม 2543)

จากบทบาทและผลงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยที่ได้กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่าพัฒนาการและการเติบโตขององค์กรสื่อแห่งนี้มีลักษณะที่เป็นพิเศษ โดยเริ่มตั้งแต่การประสานความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการ จนกระทั่งปัจจุบันโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยมีระบบการทำงานที่มีความชัดเจน เหตุที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะความร่วมมือของทั้งผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ต้องการทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และความบันเทิงให้ชาวไทยได้บริโภคกันอย่างเสมอภาค

บทที่ 5

วิเคราะห์ศักยภาพและอุปสรรคของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

ในบทที่ 4 ที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นถึงจุดกำเนิดของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยตลอดจนพัฒนาการในแต่ละยุคซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอดจากยุคแห่งความร่วมมือกันอย่างไม่เป็นทางการอันเกิดจากข้อจำกัดด้านอุปกรณ์ มาสู่ยุคแห่งการประสานความร่วมมืออย่างเป็นทางการ เน้นการถ่ายทอดเหตุการณ์และงานรัฐพิธีสำคัญของชาติ ไปสู่ยุคการขยายบทบาทสู่การถ่ายทอดกีฬาที่อยู่ในความสนใจของประชาชน ซึ่งเป็นหัวข้อวิจัยหลักของงานวิจัยในครั้งนี้ จากนั้นก็เข้าสู่ยุคของการเริ่มต้นออกไปทำงานถ่ายทอดสดกีฬาในต่างประเทศ และตามมาด้วยยุคการก้าวสู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญในการรับจ้างถ่ายทอดสดรายการกีฬาและวางแผนการถ่ายทอดในการแข่งขันระดับนานาชาติ

อย่างไรก็ตามเพื่อให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับขนาดของหน่วยงานแห่งนี้ ผู้วิจัยจึงแบ่งเนื้อหาในบทที่ 5 ดังนี้คือ

- 5.1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย
- 5.2 ศักยภาพและขนาดของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

พัฒนาการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยสามารถแบ่งได้เป็น 5 ยุคคือ

- ยุคที่ 1 ความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการอันเกิดจากข้อจำกัดในด้านอุปกรณ์ (พ.ศ.2509-)
- ยุคที่ 2 การประสานความร่วมมืออย่างเป็นทางการ เน้นการถ่ายทอดเหตุการณ์และงานรัฐพิธีสำคัญของชาติ (พ.ศ.2513-)
- ยุคที่ 3 การขยายบทบาทสู่การถ่ายทอดกีฬาที่อยู่ในความสนใจของประชาชน (พ.ศ.2525-)
- ยุคที่ 4 การเริ่มต้นออกไปทำงานถ่ายทอดสดกีฬาในต่างประเทศ (พ.ศ.2536-)
- ยุคที่ 5 การก้าวสู่มืออาชีพในการรับจ้างถ่ายทอดสดรายการกีฬาในการแข่งขันระดับนานาชาติ (พ.ศ.2541-)

จากการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพบว่าระบบกลไกเศรษฐกิจได้เริ่มมีอิทธิพลต่อแบบแผนการปฏิบัติงานตั้งแต่ยุคที่ 3 เป็นต้นมา กล่าวคือในยุคนี้คณะผู้บริหารโทรทัศนรวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้เริ่มมีการนำวิธีการแสวงหารายได้จากการโฆษณาเข้ามาใช้ ซึ่งจากเดิมในยุคที่ 1 และ 2 การดำเนินงานของหน่วยงานแห่งนี้จะดำเนินการกิจเพียงเพื่อให้ข่าวสารความรู้ ในลักษณะของการถ่ายทอดสดหรือเผยแพร่เหตุการณ์สำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน โดยมีได้คำนึงถึงเรื่องผลกำไรแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตามแม้ว่าในยุคที่ 3 จะถือเป็นยุคเริ่มต้นที่การโฆษณาสินค้าเข้ามามีส่วนสำคัญในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และในระยะต่อมาได้กลายเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ช่วยหารายได้เข้าสู่สถานี แต่การดำเนินงานของโทรทัศนรวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็มีได้อยู่บนพื้นฐานของการแสวงหากำไรเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากสภาพองค์กร และการดำเนินงานที่อยู่ในรูปแบบของการรวมกันดำเนินงานแบบ “เฉพาะกิจ” เป้าหมายหลักในการทำงานจึงอยู่ที่ความต้องการที่จะทำให้การดำเนินงานหรือการถ่ายทอดเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยเหตุนี้การปฏิบัติงานต่างๆ จึงคำนึงถึงผลของงานมากกว่าคำนึงถึงผลกำไร

แต่เมื่อมาถึงในยุคที่ 5 คือยุคการก้าวสู่มืออาชีพในการรับจ้างถ่ายทอดสดรายการกีฬาในการแข่งขันระดับนานาชาติ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างหนึ่งก็คือคณะผู้บริหารโทรทัศนรวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธุรกิจ และการตลาดมากขึ้น เพราะมีฉะนั้นโอกาสที่จะขาดทุนจากการดำเนินงานก็อาจเกิดขึ้นได้ ในยุคนี้จึงถือได้ว่าปัจจัยเศรษฐกิจได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของโทรทัศนรวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยอย่างเต็มรูปแบบ กล่าวคือผลงานของโทรทัศนรวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้กลายเป็นสินค้าที่ต้องตอบสนองต่อหลักอุปสงค์และอุปทาน โดยในส่วนของโทรทัศนรวมการเฉพาะกิจต้องพยายามยกระดับคุณภาพของงานให้เป็นที่ยอมรับแก่ผู้ที่ว่าจ้างและต้องสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ชม ซึ่งถือว่าเป็นผู้บริโภคอันดับสุดท้ายให้มากที่สุด ซึ่งการกำหนดราคาในการว่าจ้างดำเนินงาน ผู้บริหารของโทรทัศนรวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็ต้องคำนึงถึงความต้องการซื้อของผู้ว่าจ้าง รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ อันได้แก่ ผู้แข่งขันรายอื่นๆ มากยิ่งขึ้น

แม้ว่าพัฒนาการของโทรทัศนรวมการเฉพาะกิจจะมีแนวโน้มที่การดำเนินงานต้องให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจมากขึ้น แต่ทว่าโดยภาพรวมกลไกทางด้านเศรษฐกิจก็ยังมีอิทธิพลไม่มากนัก เนื่องจากโทรทัศนรวมการเฉพาะกิจไม่ได้อยู่ในฐานะเช่นเดียวกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ถึงแม้ว่าสภาพของโทรทัศนรวมการเฉพาะกิจจะเป็นนิติบุคคล แต่หน่วยงานแห่งนี้ก็ไม่ต้องมีการลงทุนในด้านของปัจจัยการผลิต เพราะไม่ต้องรับภาระในเรื่องการซื้ออุปกรณ์ถ่ายทอด ไม่ต้องลงทุนขยาย

สถานีย้ายทอดสัญญาณ ไม่ต้องจ้างพนักงานประจำ ฯลฯ แต่การดำเนินงานเป็นไปในลักษณะความร่วมมือกันของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ด้วยเหตุนี้ความสามารถในการแสวงหากำไรจึงไม่ใช่ประเด็นสำคัญ ประกอบกับสภาพการดำเนินงานของหน่วยงานแห่งนี้ในปัจจุบันยังเป็นการถ่ายทอดรายการหรือเหตุการณ์สำคัญที่ตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของประชาชน (Public interest) ไม่ได้ถ่ายทอดรายการบันเทิง เช่น ละครน้ำเน่า หรือรายการที่ไม่มีสาระ ฯลฯ จึงทำให้การควบคุมจากรัฐยังอยู่ในขั้นที่ไม่เข้มงวดกวดขันเหมือนกับการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ทั่วๆ ไป ด้วยเหตุนี้การถ่ายทอดรายการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจึงมุ่งหวังแค่เพียงเมื่อถ่ายทอดหรือดำเนินงานไปแล้วไม่ขาดทุนก็ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานแล้ว เงื่อนไขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของหน่วยงานแห่งนี้ไม่ได้ถูกกดดันจากกลไกการตลาดมากนัก

อย่างไรก็ตามแม้ว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจะไม่ได้ดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานของธุรกิจเป็นสำคัญ แต่บางครั้งมุมมองของผู้ชมที่ถูกโฆษณาชวนเชื่อในระหว่างการถ่ายทอดรายการต่างๆ ก็สร้างความไม่เข้าใจในภารกิจของหน่วยงานแห่งนี้อยู่บ้าง เพราะประชาชนจำนวนไม่น้อยต่างคิดว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยหวังผลประโยชน์หรือหากำไรจากการแสวงหาผู้อุปถัมภ์รายการ ซึ่งปัจจุบันภาพดังกล่าวก็ยังคงเป็นภาพที่สร้างความเข้าใจคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงที่ประชาชนมีต่อภารกิจของหน่วยงานแห่งนี้ ทั้งๆ ที่เมื่อวิเคราะห์ผ่านแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองก็จะได้เห็นว่าภาระหน้าที่ของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย กล่าวได้ว่ายังคงให้ความสำคัญและคำนึงถึงการถ่ายทอดรายการที่ตอบสนองในด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ศาสนา วัฒนธรรม ซึ่งแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองถือว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างส่วนบน อันเป็นสิ่งที่มียุทธศิลป์ต่อความคิด ความเชื่อของประชาชน มากกว่าการให้ความสำคัญในเรื่องของการคำนึงถึงกำไร หรือเน้นปัจจัยในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นโครงสร้างส่วนล่าง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดอย่างหนึ่งเป็นรูปธรรมก็คือการดำเนินงานถ่ายทอดสดงานรัฐพิธีต่างๆ หรืองานศาสนพิธีที่สำคัญ ซึ่งการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็ยังคงยึดมั่นในภารกิจส่วนนี้ ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันของคนในชาติ อันเป็นอุดมการณ์สำคัญที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของรัฐประชาชาติ (Nation state)

เมื่อพิจารณาในด้านความเป็นนักวิชาชีพ (Professionalism) ก็จะได้เห็นว่าคณะผู้บริหารโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้ทำหน้าที่โดยเอาใจใส่บทบาทของหน่วยงานแห่งนี้เป็นอย่างดี แม้ว่าบางครั้งการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในยุคหลัง ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธุรกิจและการตลาดมากขึ้นก็ตาม แต่ก็ไม่ได้ส่งผลต่ออุดมการณ์วิชาชีพ (Occupational ideology) ที่หน่วยงานแห่งนี้ต้องให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ความบันเทิงที่มีประโยชน์ต่อประชาชน

เมื่อพิจารณาผ่านกรอบแนวคิดปัจจัยที่มีผลกระทบต่อองค์กรสื่อของแมคเคลวล์ ก็จะได้เห็นว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้รับผลกระทบจากองค์ประกอบภายในขององค์กร ทั้ง 3 ระบบย่อยกล่าวคือ

เทคโนโลยี เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยตั้งแต่ยุคแรก โดยเริ่มจากความไม่พร้อมทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญในการเริ่มต้นความร่วมมือระหว่างสถานีโทรทัศน์ทั้ง 2 สถานีที่มีอยู่ในขณะนั้น ที่จะต้องจับมือกันเพื่อถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 ซึ่งเป็นกีฬารายการสำคัญครั้งแรกที่จัดขึ้นในประเทศไทย และด้วยเทคโนโลยีทางการสื่อสารดาวเทียม ทำให้ทั้ง 2 สถานีต้องหันมาจับมือกันอีกครั้งเพื่อร่วมมือกันถ่ายทอดสดการลงสู่ดวงจันทร์ของนักบินอวกาศสหรัฐฯ ซึ่งกลายเป็นจุดเริ่มต้นอย่างแท้จริงของก่อตั้งโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจขึ้น

หลังจากนั้นเมื่อเทคโนโลยีทางการสื่อสารผ่านดาวเทียมระหว่างสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ทั่วโลกมีความก้าวหน้าขึ้น การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาจากสนามแข่งขันในประเทศหนึ่ง ไปยังเครื่องรับโทรทัศน์ในบ้านของผู้ชมทั่วโลกเป็นไปอย่างง่ายดายยิ่งขึ้น โอกาสของผู้ชมในประเทศไทยที่จะได้รับชมการถ่ายทอดสดกีฬารายการสำคัญๆ ผ่านการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจึงเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดในเรื่องจำนวนดาวเทียมที่จะใช้ถ่ายทอดสัญญาณซึ่งในยุคแรกๆ ยังมีไม่เพียงพอ ทำให้บางครั้งการจองเวลาเพื่อรับส่งสัญญาณดาวเทียมก็เป็นข้อจำกัดข้อหนึ่งในการถ่ายทอดสดกีฬา จนกระทั่งถึงยุคที่บนท้องฟ้าเต็มไปด้วยดาวเทียมสื่อสารที่เชื่อมโยงกันจนแทบจะหาพื้นที่ว่างสำหรับวงโคจรของดาวเทียมดวงใหม่ไม่ได้ ข้อจำกัดในเรื่องการจองเวลาดาวเทียมก็หมดไป โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยสามารถรับสัญญาณ และส่งสัญญาณการถ่ายทอดสดของกีฬาทุกรายการได้อย่างเป็นอิสระ ทำให้การแข่งขันของนักกีฬาไทยในกีฬารายการสำคัญๆ ที่เป็นที่น่าสนใจของผู้ชมชาวไทยสามารถแพร่ภาพให้ผู้ชมได้ชมกันสดๆ ตามความต้องการทั้งของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยและผู้ชมที่เป็นผู้รับได้อย่างไม่มีข้อจำกัดอีกต่อไป

นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของอุปกรณ์โทรทัศน์ ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการถ่ายทอดสดเพื่อให้ภาพที่ปรากฏออกมามีความชัดยิ่งขึ้น เช่น การนำเครื่องทำภาพช้า (Slow motion) เข้ามาใช้ หรือการนำอุปกรณ์พิเศษต่างๆ เพื่อเพิ่มมุมมองของภาพที่น่าชมยิ่งขึ้น อย่างเช่นการดำเนินการในการถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ก็เป็นผลมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางด้านอุปกรณ์โทรทัศน์

สำหรับในอนาคตอันใกล้ เทคโนโลยีในการผลิตภาพโฆษณาทางโทรทัศน์ที่เรียกว่า Visual signage insert ที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เตรียมจะนำมาใช้ ก็อาจเป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สามารถแก้ไขปัญหาความขุ่นข้องหมองใจของผู้ชมที่ไม่ต้องการเห็นโฆษณาที่มีมากเกินไปในการถ่ายทอดสดกีฬาของโทรทัศน์เฉพาะกิจแห่งประเทศไทย หลังจากที่ได้เคยพยายามนำเทคโนโลยีการแบ่งจอภาพมาใช้เพื่อโฆษณาสินค้านี้ระหว่างการแข่งขันฟุตบอลโลกมาแล้วก่อนหน้านี้

ระบบการบริหารจัดการ แม้ว่าความร่วมมือในยุคแรกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจะเป็นการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ เป็นลักษณะของการรวมตัวแบบมิตรภาพ แต่เมื่อมีการจัดตั้งโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในรูปของนิติบุคคลที่มีสถานีโทรทัศน์ถึง 4 ช่องมาเป็นสมาชิก ลักษณะการบริหารจัดการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็มีความเป็นทางการมากขึ้น แม้ว่าจะเป็นกรดำเนินการในลักษณะ “เฉพาะกิจ” แต่ก็มีรูปแบบการบริหารจัดการโดยมีคณะกรรมการที่มีตัวแทนจากทุกสถานีเข้ามาร่วมเป็นกรรมการ และมีการดำเนินการภายใต้มติของที่ประชุม ซึ่งจะต้องให้ความเห็นชอบร่วมกันในการดำเนินการทุกครั้ง

เรื่องของการบริหารจัดการ มีบทบาทสำคัญมากขึ้นเมื่อโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยต้องรับบทบาทของการเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬารายการใหญ่ๆ แทนที่จะเป็นเพียงแค่ผู้รับสัญญาณถ่ายทอดสดจากต่างประเทศเหมือนเช่นในอดีต ทั้งนี้ก็เพราะโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานเพื่อรวบรวมเงินทุนดำเนินงาน บุคลากร และอุปกรณ์จากสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องมารวมกันเพื่อดำเนินงานร่วมกัน นับตั้งแต่การรวมตัวกันเป็นองค์กรเดียวกันเพื่อการขอซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดกีฬาแต่ละรายการ ทำให้ประหยัดเงินตราต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก และช่วยลดปัญหาความขัดแย้งของแต่ละสถานีลงได้ การรวมตัวเพื่อดำเนินการถ่ายทอดสดกีฬาร่วมกัน ทำให้สามารถเพิ่มจำนวนสถานีและเพิ่มเวลาออกอากาศได้มากขึ้น ซึ่งทำให้สามารถดำเนินการถ่ายทอดสดกีฬาได้หลายชนิด หรือกีฬาชนิดเดียวกันแต่หลายคู่ได้พร้อมกันในเวลาเดียวกัน รวมทั้งยังทำให้ได้งานที่มีคุณภาพมากกว่าการที่สถานีใดสถานีหนึ่งจะดำเนินการแต่เพียงลำพังสถานีเดียว นอกจากนี้ผลของการดำเนินการร่วมกัน ยังทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย มีเงินทุนมากเพียงพอที่จะจัดซื้อจัดหา รวมทั้งเช่าอุปกรณ์พิเศษที่มาเสริมให้ได้ผลงานที่ดียิ่งขึ้น

บุคลากร ประสิทธิภาพของบุคลากรที่ทำงานให้แก่สถานีโทรทัศน์ต่างๆ ได้เพิ่มพูนคุณภาพมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่สถาบันการศึกษาผลิตบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทางด้านนี้ขึ้นมาบ่อนให้มากขึ้น แต่อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือ การสร้างสมประสบการณ์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

จากการที่มีโอกาสออกไปช่วยกันทำงานในการถ่ายทอดสดกีฬาจากต่างประเทศ ตลอดจนการจัด การฝึกอบรมก่อนการปฏิบัติงานจริง เหมือนเช่นที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้ทำ มาแล้วก่อนหน้าที่จะทำการถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 เป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการ เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรที่เข้ามาร่วมกันทำงานให้แก่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย จนสามารถสร้างผลงานที่ได้รับการยกย่องจากวงการโทรทัศน์ของทวีปเอเชีย และปัจจัยอีก ประการหนึ่งที่ทำให้คุณภาพของการดำเนินงานดีขึ้นก็คือการที่บุคลากรรวมตัวกัน โดยมาจากสถานี ต่างๆ ก็ต่างพยายามรักษาชื่อเสียงขององค์กรของตนเอง ดังนั้นจึงเกิดความพยายามที่จะแข่งขัน กัน เพื่อแสดงความสามารถในการทำงาน มิให้ผลงานที่ออกมาน้อยหน้ากว่ากัน เป็นผลให้ผลงานที่ ทำออกมาได้คุณภาพอย่างที่ต้องการ

ศักยภาพและอนาคตของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

การเติบโตและก้าวหน้าของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย มาจากการรวมตัว กันอย่างเหนียวแน่นภายใต้ผลประโยชน์ร่วมกันของสถานีโทรทัศน์ทุกช่องที่เป็นสมาชิก ทำให้มองเห็นว่า นอกเหนือจากความสำเร็จในการร่วมมือกันถ่ายทอดงานรัฐพิธีสำคัญๆ ของชาติ และการ ร่วมมือกันถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาระดับทวีปที่ทำกันมาแล้ว โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่ง ประเทศไทยยังคงมีศักยภาพที่จะดำเนินงานสำคัญๆ อันจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อประเทศชาติ ประชาชนผู้รับชม และสถานีโทรทัศน์ทุกช่องในอนาคต คือ

- การร่วมมือกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อต่อรองราคาค่าลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดฟุตบอลโลก รอบสุดท้ายปี 2002 จากประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ ตลอดจนลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดกีฬาสำคัญ อื่นๆ ในอนาคต
- การทำหน้าที่ที่ปรึกษาและผู้วางแผนการถ่ายทอดสดกีฬาระดับนานาชาติที่จัดในต่าง ประเทศ
- การฝึกอบรมบุคลากรสำหรับการปฏิบัติหน้าที่สำคัญในอนาคต
- การกำหนดข้อตกลงมาตรฐานทางเทคนิคร่วมกันของสถานีโทรทัศน์ที่ต้องก้าวเข้าสู่ยุค ดิจิตอลในอนาคตอันใกล้
- การก่อสร้างเสอาอากาศเพื่อส่งสัญญาณภาพร่วมกันของสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง
- การขยายขอบเขตการถ่ายทอดสดไปสู่กิจกรรมในด้านอื่นๆ เช่น บันเทิง หรือเหตุการณ์ สำคัญของโลก

การร่วมมือกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อต่อรองราคาค่าลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกรอบสุดท้าย ปี 2002 ที่ประเทศญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ตลอดจนลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดกีฬาสำคัญอื่น ๆ ในอนาคต

จากงานวิจัยในบทที่ 4 ทำให้เห็นว่าการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายในแต่ละครั้งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยและเป็นการโดดเด่นเฉพาะที่ประเทศไทยสามารถถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายได้ครบทุกคู่แข่งขันเป็นประเทศเดียวในโลก โดยใช้วิธีการกระจายเผยแพร่ออกอากาศสำหรับคู่แข่งขันที่ทำการแข่งขันในเวลาเดียวกันให้สามารถออกอากาศตามช่องต่างๆ ได้พร้อมกัน

สำหรับการแข่งขันฟุตบอลโลก รอบสุดท้าย ปี 2002 ซึ่งจะจัดขึ้นที่ประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ นั้น บริษัท ไอ เอส แอล จำกัด ซึ่งเป็นตัวแทนของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) ในการขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกครั้งนี้ ได้เสนอราคาขายลิขสิทธิ์ให้แก่สถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยเป็นเงินถึง 6 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 240 ล้านบาท (อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐเท่ากับ 40 บาท) ในขณะที่การแข่งขันครั้งล่าสุดที่ประเทศฝรั่งเศส ในปี 1998 โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจ่ายเงินค่าลิขสิทธิ์สำหรับการถ่ายทอดสดในครั้งนั้นไปเป็นเงินประมาณ 8 ล้านบาทเท่านั้น (สัมภาษณ์ วรวิทย์ มะภูดี, เลขานุการสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย และกรรมการบริหารสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA), 28 พฤษภาคม 2543)

เหตุผลสำคัญที่ทางบริษัท ไอ เอส แอล จำกัด ยกมาเป็นข้ออ้างสำหรับการขึ้นค่าลิขสิทธิ์ครั้งนี้คือ ก่อนหน้านั้น ในการแข่งขันฟุตบอลชิงแชมป์แห่งชาติยุโรปปี 2000 หรือที่เรียกกันว่า EURO 2000 ซึ่งเป็นการแข่งขันชิงแชมป์เฉพาะทีมในทวีปยุโรป และมีเพียง 16 ทีมเข้าร่วมแข่งขัน สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้ซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดไปเพียงสถานีเดียว ด้วยเงินค่าลิขสิทธิ์ไม่น้อยกว่า 1.5 ล้านเหรียญสหรัฐหรือประมาณ 60,000,000 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐเท่ากับ 40 บาท) การแข่งขันฟุตบอลโลกรอบสุดท้าย ซึ่งมีทีมเข้าร่วมแข่งขันจากทั่วโลกถึง 32 ทีม และเป็นการแข่งขันระดับชิงแชมป์ของโลก จึงน่าจะมีมูลค่ามากกว่า

อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ของไทยทุกช่อง รวมทั้งสถานีโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิก หรือเคเบิลทีวี คือยูบีซี (UBC) ต่างก็ตระหนักว่า หากจะต้องจ่ายเงินค่าลิขสิทธิ์แพงถึงขนาดนั้น ย่อมต้องประสบกับการขาดทุนในแง่ธุรกิจ เพราะไม่สามารถหาผู้อุปถัมภ์รายการ หรือขายโฆษณาได้มากคุ้มกับเงินลงทุน ทุกสถานีจึงได้มีมติร่วมกันและทำหนังสือมอบหมายให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ขอความร่วมมือจากสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ช่วยกัน

เจรจาเพื่อขอลดค่าลิขสิทธิ์ให้ต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยทุกสถานีได้ให้สัญญาาร่วมกันว่า จะไม่แยกตัวออกไปซื้อลิขสิทธิ์เองอย่างเด็ดขาด

ผลจากการดำเนินการดังกล่าว แม้ว่าในขณะที่ทำการวิจัยนี้ การเจรจายังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงสุดท้าย แต่จากการให้สัมภาษณ์ของพ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในการดำเนินการดังกล่าว ได้มีแนวโน้มว่าจะสามารถซื้อลิขสิทธิ์มาได้ในราคาระหว่าง 2 ถึง 3 ล้านเหรียญสหรัฐหรือประมาณ 91,000,000-136,500,000 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 1 เหรียญสหรัฐเท่ากับ 45.50 บาท) (สัมภาษณ์ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, ที่ปรึกษาเทคนิคและที่ปรึกษากีฬา โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย, 30 มกราคม 2543)

จากตัวอย่างในกรณีนี้ ยิ่งแสดงให้เห็นเด่นชัดว่า การรวมตัวกันของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย สามารถทำให้ประหยัดเงินตราต่างประเทศไม่ให้อัตราเสียแก่ต่างประเทศ และเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของสถานีโทรทัศน์ทุกช่องที่เป็นสมาชิก

บทบาทสำคัญในอนาคตของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย จึงยังคงเป็นเรื่องของการเป็นตัวแทนสถานีโทรทัศน์ในประเทศ ในการขอซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬารายการใหญ่ๆ ต่อไป

การทำหน้าที่ที่ปรึกษาและผู้วางแผนการถ่ายทอดสดกีฬาระดับนานาชาติที่จัดในต่างประเทศ

จากความสำเร็จที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้แสดงศักยภาพให้เห็นในการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้รับการยอมรับและได้รับการกล่าวขานจากสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ในทวีปเอเชีย และได้กลายเป็นแม่แบบที่ทำให้ประเทศที่กำลังจะต้องจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติต่อไปในอนาคต ได้ยึดเป็นแบบอย่างในการดำเนินการ โดยหลังจากที่ประเทศบรูไนได้ขอให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เป็นที่ปรึกษาและผู้วางแผนในการถ่ายทอดสดกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 20 แล้ว เมืองปูซาน (PUSAN) ของเกาหลีใต้ ซึ่งจะต้องเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 14 ก็ได้ขอให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เป็นที่ปรึกษาในด้านการวางแผนการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 14 นี้ ซึ่งจะจัดขึ้นในปี 2002

นอกจากนี้ ก่อนหน้าที่ประเทศกาตาร์จะได้รับเลือกให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 15 ต่อจากเมืองปูซานของเกาหลีใต้ ในขณะที่ดำเนินการเสนอตัวขอเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันนั้น กาตาร์ก็ได้เคยขอให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยไปช่วยทำการสำรวจความพร้อมของสถานีโทรทัศน์ในประเทศกาตาร์ (สัมภาษณ์ สันติภาพ เตชะวณิช, เற்றுญิกสภาโอลิมปิกแห่งเอเชีย (OCA), 30 ตุลาคม 2542) เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานในการเสนอตัวขอรับเป็นเจ้าภาพกีฬาเอเชียนเกมส์ จนประสบความสำเร็จในที่สุด และได้รับการออกเสียงลงคะแนนให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันสมความตั้งใจ ซึ่งเป็นที่คาดหมายกันว่า โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจคงจะมีบทบาทสำคัญอีกครั้งเมื่อถึงช่วงเวลาการแข่งขันในปี 2006

ในส่วนของการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ภายหลังการเป็นเจ้าภาพของประเทศมาเลเซียในซีเกมส์ ครั้งที่ 21 ปี 2001 แล้ว ประเทศถัดไปที่จะเป็นเจ้าภาพกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 22 ในปี 2003 คือ เวียดนาม ก็ได้ทาบทามให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเป็นที่ปรึกษาสำหรับการเตรียมการถ่ายทอดสดการแข่งขันซึ่งอาจจะต้องประสบปัญหามากกว่าทุกครั้ง เนื่องจากเวียดนามยังคงเป็นประเทศที่ใช้โทรทัศน์ระบบ 525 เส้น ในขณะที่ประเทศอื่นๆ ในสหพันธ์กีฬาซีเกมส์ล้วนแต่หันไปใช้ระบบ 625 เส้นกันหมดแล้ว ภารกิจของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย นอกเหนือจากการช่วยวางแผนเตรียมการในการถ่ายทอดแล้ว ยังจะต้องช่วยเหลือเวียดนามในด้านเทคนิคการแปลงสัญญาณภาพจาก 525 เส้นเป็น 625 เส้นเพื่อให้ออกอากาศในประเทศอื่นๆ ได้ด้วย (สัมภาษณ์ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, ที่ปรึกษาเทคนิคและที่ปรึกษากีฬา โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย, 30 มกราคม 2543)

นอกจากนี้ในทรรศนะของสื่อมวลชนไทยก็ยังสนับสนุนให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยออกไปรับจ้างในการดำเนินงานถ่ายทอดสดรายการกีฬาในต่างประเทศมากขึ้น โดยสื่อหนังสือพิมพ์ได้แสดงความคิดเห็นผ่านบทความที่ชื่อ “ทีวีพูลต้องผ่าตัด ! โจรวังไทยนอกบ้าน” ว่า “ทีวีพูลของไทย ต้องลงทุนและพัฒนาตัวเองให้ได้ จากนั้นเริ่มหางานหรือรับงานจากนอกประเทศ เพื่อผลด้านรายได้และด้านการสร้างตลาด สร้างเครดิตของตัวเองในระดับต่างๆ” นอกจากนี้สื่อมวลชนฉบับเดียวกันยังให้ข้อเสนอแนะว่า “อย่าแข่งขันแย่งงานกันเอง...แต่ขอให้แข่งขันกันด้านคุณภาพ ด้านมาตรฐานการทำงานร่วมกันดีกว่า จะเป็นประโยชน์ต่อวงการโทรทัศน์ไทยมากกว่าแน่นอน และไทยต้องแข่งขันกับชาติอื่นๆ ในเวทีการทำงานแบบมืออาชีพจะเป็นผลดีมากกว่า” (“ทีวีพูล”ต้องผ่าตัด! โจรวังไทยนอกบ้าน, 2542)

จากภารกิจต่างๆ ที่กล่าวมานี้ ทำให้เห็นได้ว่าในอนาคตข้างหน้า โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย จะมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำและเป็นผู้ให้การช่วยเหลือประเทศอื่นๆ ในการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาครั้งสำคัญๆ ในทวีปเอเชียต่อไป ซึ่งนอกจากจะเป็นการนำรายได้เข้าสู่ประเทศชาติแล้ว ยังเป็นการสร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณให้แก่กิจการการกระจายเสียงของโทรทัศน์ในประเทศไทยเป็นอย่างมากอีกด้วย

การฝึกอบรมบุคลากรสำหรับการปฏิบัติหน้าที่สำคัญในอนาคต

จากบทบาทของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยที่ผ่านมา จะเห็นถึงการเติบโตก้าวหน้ามาโดยตลอด และเพิ่มขีดความสามารถจากการทำหน้าที่รับสัญญาณการถ่ายทอดโทรทัศน์ มาเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดสดทั้งกีฬาในระดับประเทศไปจนถึงระดับนานาชาติ ในขณะที่เทคโนโลยีทางด้าน การกระจายเสียงเองก็กำลังมีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมาก และกำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญจากการพัฒนาการกระจายเสียงแบบอนาล็อก ไปสู่การกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ภายใต้อันนี้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการเตรียมการรองรับเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นองค์กรกลางของวงการโทรทัศน์ไทยก็คือ การเตรียมบุคลากรต่างๆ เพื่อรองรับการเติบโตของเทคโนโลยีในอนาคต เช่น การจัดหาทุนเพื่อส่งบุคลากรในวงการโทรทัศน์ของไทยไปเข้ารับการศึกษาด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ สำหรับโลกอนาคต หรือการจัดหาผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาจัดการฝึกอบรมสัมมนาให้แก่บุคลากรทางด้านกิจการโทรทัศน์ในประเทศ เพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นสามารถพัฒนาตัวเองให้เรียนรู้ทันเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่กำลังเติบโตขึ้นทุกวัน (สัมภาษณ์ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, ที่ปรึกษาเทคนิคและที่ปรึกษากีฬา โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย, 30 มกราคม 2543)

การกำหนดข้อตกลงมาตรฐานทางเทคนิคร่วมกันของสถานีโทรทัศน์ที่ต้องก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลในอนาคตอันใกล้

ปัจจุบันโลกกำลังก้าวเข้าสู่ยุคของดิจิทัลเช่นเดียวกับกิจการการกระจายเสียงก็เช่นกัน จากระบบการกระจายเสียงแบบอนาล็อก วงการโทรทัศน์ทั่วโลกกำลังจะก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญอีกครั้งหนึ่งคือการกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ซึ่งนอกจากจะช่วยให้สัญญาณภาพและเสียงมีความคมชัดลดทอนการสูญเสียของคุณภาพของภาพและเสียงลงแล้ว ยังจะทำให้แต่ละสถานีสามารถส่งสัญญาณภาพและเสียงพร้อมกันได้มากกว่ากว่า 1 ช่องสัญญาณเหมือนที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้

การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญนี้ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องมาตรฐานทางเทคนิคของอุปกรณ์ และระบบต่างๆ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละสถานีจะต้องดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน ตัวกลางสำคัญจึงต้องเป็นหน้าที่ของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยที่จะเข้ามาเป็นผู้ประสานงานหลักเพื่อให้โทรทัศน์ทุกช่องดำเนินการทางด้านเทคนิคไปในทิศทางเดียวกันและภายในเวลาที่ใกล้เคียงกัน เพื่อประโยชน์ของผู้ชมซึ่งจะต้องรับการเปลี่ยนแปลงด้วยการจัดหาซื้อโทรทัศน์เครื่องใหม่กันทุกครัวเรือนต่อไป (สัมภาษณ์ ภาวทร เล็กประเสริฐ, กรรมการผู้จัดการ บริษัท เซอร์วิสเซอ จำกัด, 25 พฤษภาคม 2543)

นอกจากนี้แล้ว การที่สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีจะสามารถส่งสัญญาณแพร่ภาพได้มากกว่า 1 ช่องสัญญาณ อาจจะเป็นปัญหาติดขัดในเรื่องข้อกำหนด ซึ่งแต่เดิมภาครัฐได้อนุญาตให้แต่ละสถานีออกอากาศเพียง 1 ช่องสัญญาณเท่านั้น แต่ด้วยขีดความสามารถของเทคโนโลยีดิจิทัลในยุคต่อไป สถานีแต่ละแห่งจะสามารถแพร่ภาพในเวลาเดียวกันได้มากกว่า 1 ช่องด้วยความสามารถของการบีบอัดสัญญาณของระบบดิจิทัล ซึ่งอาจจะมีปัญหาในเรื่องข้อกำหนดที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย มีแนวโน้มที่ต้องทำหน้าที่เป็นผู้แทนของผู้ประกอบการโทรทัศน์เพื่อสร้างความเข้าใจกับภาครัฐต่อไป

การก่อสร้างเสาอากาศเพื่อส่งสัญญาณภาพร่วมกันของสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง

การรับชมสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆของผู้ชมในปัจจุบันไม่ว่าจะอยู่ในกรุงเทพมหานครหรืออยู่ในจังหวัดต่างๆ มักจะประสบปัญหาว่า ได้รับชมชัดเจนเพียงบางสถานีเท่านั้น ในขณะที่อีกบางสถานีกลับรับได้ไม่ชัดเจนขึ้นอยู่กับสถานีที่ตั้งของเครื่องรับกับสถานีที่ตั้งของเสาอากาศถ่ายทอดสัญญาณของแต่ละช่อง

ปัญหานี้นับเป็นความสูญเสียของทั้งฝ่ายผู้รับชมและฝ่ายเจ้าของสถานี ในฝ่ายผู้รับชมนั้นก็ไม่สามารถรับชมสถานีที่ออกอากาศได้ครบทุกช่อง ในส่วนของเจ้าของสถานีก็ไม่สามารถออกอากาศครอบคลุมทุกพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นปัญหาจากการที่แต่ละสถานีใช้เพียงเสาอากาศเพื่อส่งสัญญาณของตนเอง และต่างก็ผจญกับอุปสรรคสำคัญคือการกีดขวางของภูมิประเทศที่สูงกว่าเช่นภูเขา หรือสิ่งก่อสร้างเช่นอาคารสูงต่างๆ มากีดขวางรัศมีของเสาอากาศ

แม้แต่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจเอง ก็ต้องเผชิญกับปัญหาในเรื่องนี้ กล่าวคือการที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยกระจายการออกอากาศการถ่ายทอดสดกีฬาสำคัญๆ แต่ละครั้งไปยังสถานีต่างๆ ในบางวันเมื่อการถ่ายทอดมีตารางที่ไปตรงกับสถานีบางแห่งซึ่งมีรัศมีการ

ออกอากาศครอบคลุมพื้นที่ได้น้อยกว่าสถานีอื่นๆ ก็มักจะได้รับคำตำหนิจากผู้ชมเป็นจำนวนมากที่ไม่สามารถรับชมสถานีนั้นๆ ได้ (สัมภาษณ์ ประดิษฐ์ นิธิยานันท์, บรรณาธิการข่าวกีฬา หนังสือพิมพ์มติชน, 30 พฤษภาคม 2543)

ทางออกในการแก้ปัญหาดังกล่าว คือการก่อสร้างหอสูงเพื่อส่งสัญญาณภาพโทรทัศน์เหมือนเช่นที่มีอยู่ในหลายประเทศ เพื่อเป็นศูนย์กลางของการส่งสัญญาณภาพและเสียงของโทรทัศน์ทุกสถานีไว้ในจุดเดียวกัน โดยแนวความคิดนี้ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา กล่าวว่า โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจได้เคยพูดถึงเรื่องนี้กันมาแล้วบ้าง แต่ยังไม่มีการดำเนินการเป็นกิจลักษณะเนื่องจากเป็นโครงการใหญ่ที่อาจจะต้องกระทำร่วมกับภาครัฐบาล โดยหอสูงดังกล่าวนอกจากจะเป็นสถานีส่งสัญญาณโทรทัศน์แล้ว ยังสามารถจะใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่ผู้สนใจจะขึ้นชมทิวทัศน์ได้อีกด้วย และทำให้ผู้รับชมโทรทัศน์สามารถรับชมโทรทัศน์ทุกช่องได้อย่างชัดเจน และเป็นประโยชน์ทั้งฝ่ายผู้รับชมและเจ้าของสถานีโทรทัศน์ทุกช่องด้วย (สัมภาษณ์ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, ที่ปรึกษาเทคนิคและที่ปรึกษากีฬา โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย, 30 มกราคม 2543)

การขยายขอบเขตการถ่ายทอดสดไปสู่กิจกรรมในด้านอื่น ๆ เช่น บันเทิง หรือเหตุการณ์สำคัญของโลก

ในอดีตที่ผ่านมา นับว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ประสบความสำเร็จอย่างมาก ทั้งในการถ่ายทอดงานรัฐพิธีต่างๆ ตลอดจนการเผยแพร่ข่าวสารการเดินทางไปเยี่ยมต่างประเทศของเชื้อพระวงศ์ ตลอดจนผู้นำรัฐบาล และการถ่ายทอดสดกีฬาสำคัญๆ ของทวีปเอเชียและของโลก ความสำเร็จต่างๆ ที่แล้วมา ทำให้มองเห็นว่า โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย น่าจะสามารถเพิ่มบทบาท ขยายกิจกรรมที่ทำร่วมกันระหว่างสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ได้อีก เช่น การเข้าไปมีส่วนในการถ่ายทอดสดรายการโทรทัศน์ทางด้านการบันเทิง เช่น การประกาศผลรางวัลออสการ์ รางวัลลูกโลกทองคำ การแสดงคอนเสิร์ตจากต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งในอนาคตข้างหน้า กิจกรรมเหล่านี้ อาจจะมีปัญหาในเรื่องของค่าลิขสิทธิ์เช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วกับการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาก็เป็นได้ และบทบาทของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจมีแนวโน้มที่เข้ามารับหน้าที่ในการถ่ายทอดรายการในส่วนนี้เพื่อเป็นบริการสาธารณะและตอบสนองภารกิจการนำความบันเทิง (Entertainment) ให้ประชาชนได้ในวงการอย่างเสมอภาคมากยิ่งขึ้น (สัมภาษณ์ พ.อ.นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, ที่ปรึกษาเทคนิคและที่ปรึกษากีฬา โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย, 30 มกราคม 2543)

จากแนวโน้มของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้เตรียมพร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นที่คาดว่าจะทำให้บทบาทหน้าที่ และลักษณะการทำงานของหน่วยงานแห่งนี้มีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พัฒนาการและศักยภาพของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในการถ่ายทอดกีฬา” ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องการศึกษาถึงความเป็นมาและขีดความสามารถของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในการถ่ายทอดสดกีฬาตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน จนถึงแนวโน้มในอนาคตพบว่า บทบาทของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย นอกเหนือจากการถ่ายทอดสดรัฐพิธี และเหตุการณ์สำคัญๆ ของชาติแล้ว อีกบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากันคือการถ่ายทอดสดกีฬารายการสำคัญๆ ของทวีปเอเชียและของโลกมาให้ผู้ชมในประเทศไทยได้รับชมกันอย่างทั่วถึง

เพื่อให้การสรุปและอภิปรายผลมีความชัดเจน เนื้อหาในบทนี้ผู้วิจัยจึงได้แบ่งรายละเอียดการนำเสนอไว้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. การศึกษาปัญหานำวิจัยกับผลการวิจัย
4. การศึกษาสมมติฐานกับผลการวิจัย
5. ข้อจำกัดในการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ
7. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่าพัฒนาการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย สามารถแบ่งออกได้เป็นยุคสำคัญๆ รวม 5 ยุคคือ

ยุคที่ 1 ยุคแห่งความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการอันเกิดจากข้อจำกัดในด้านอุปกรณ์ เริ่มตั้งแต่พ.ศ.2509 เป็นต้นมา ในยุคเริ่มต้นนี้ เป็นความร่วมมือกันระหว่างสถานีโทรทัศน์ที่มีอยู่เพียง

2 สถานีในขณะนั้นคือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 4 และสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เริ่มจากการร่วมมือกันเพื่อถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 5 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันขึ้นในปี พ.ศ.2509 โดยมีสาเหตุมาจากการที่อุปกรณ์การถ่ายทอดและบันทึกเทปของแต่ละสถานีมีไม่เพียงพอ จึงมีความจำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อระดมอุปกรณ์ที่มีอยู่มาช่วยกัน

ต่อมาในปี พ.ศ.2512 สถานีโทรทัศน์ทั้ง 2 ช่องก็มาร่วมมือกันอีกครั้ง และนับเป็นครั้งแรกที่ร่วมกันรับสัญญาณถ่ายทอดสดจากต่างประเทศมาเผยแพร่ให้ผู้ชมในประเทศไทยได้รับชมการลงสู่ดวงจันทร์ของ 2 นักบินอวกาศสหรัฐอเมริกาจากยานอพอลโล่ 11 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม ซึ่งทำให้ชาวไทยได้มีโอกาสรับชมการถ่ายทอดจากเครื่องรับโทรทัศน์เช่นเดียวกับผู้ชมในประเทศต่างๆ ของโลก

ยุคที่ 2 เป็นยุคแห่งการประสานความร่วมมืออย่างเป็นทางการ เน้นการถ่ายทอดเหตุการณ์และงานรัฐพิธีสำคัญของชาติ เริ่มต้นประมาณพ.ศ.2513 โดยนับตั้งแต่การเกิดขึ้นของสถานีโทรทัศน์อีก 2 สถานีคือ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เมื่อรวมกับสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 (ช่อง 7 เดิม) และสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. (ช่อง 4 เดิม) ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 4 สถานี ในยุคนี้ ภารกิจสำคัญของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยที่ได้ร่วมมือกันทำคือ การถ่ายทอดสดหรือบันทึกเทปงานรัฐพิธีที่สำคัญต่างๆ ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดแถลงการณ์ คำปราศรัย ประกาศหรือคำสั่งรัฐบาล และเป็นกระบอกเสียงสำคัญของทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายปฏิวัติรัฐประหารทุกครั้งที่เกิดเหตุการณ์ไม่สงบขึ้นในประเทศ

ยุคที่ 3 เป็นยุคแห่งการขยายบทบาทสู่การถ่ายทอดกีฬาที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เริ่มตั้งแต่พ.ศ.2525 เป็นยุคที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้ตอบสนองความสนใจของประชาชนคนไทยที่ให้ความสนใจกับการแข่งขันกีฬารายการสำคัญๆ ตั้งแต่การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก การแข่งขันฟุตบอลโลก รอบสุดท้าย การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ และการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ นอกจากนี้แล้ว ยังมีการแข่งขันกีฬาบางรายการที่สำคัญ เช่น การแข่งขันฟุตบอลชิงแชมป์แห่งชาติของยุโรป การแข่งขันฟุตบอลชิงถ้วย เอฟ.เอ.คัพของอังกฤษ เป็นต้น

นอกเหนือจากจะเป็นการตอบสนองความสนใจของผู้ชมที่ต้องการชมการแข่งขันกีฬาแต่ละรายการดังกล่าวมาแล้วแบบสดๆ แล้ว เหตุผลสำคัญที่ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดสดกีฬารายการเหล่านี้คือ การแก้ปัญหาเรื่องการที่แต่ละสถานีจะต้องแย่งชิงกันซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดแต่ละครั้ง ด้วยจำนวนเงินที่เพิ่มสูงขึ้นทุกที

เมื่อสามารถจัดการแข่งขันกันเองลงได้ นอกจากประโยชน์ที่คนไทยจะได้รับชมการแข่งขันแบบสดๆ แล้ว สมาชิกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็ได้ส่วนแบ่งจากผลกำไรจากการดำเนินการถ่ายทอดแต่ละครั้ง และโดยที่ไม่จำเป็นจะต้องทุ่มเทเวลาของสถานีให้กับการถ่ายทอดสดมากมายเกินไปด้วย เพราะสามารถใช้วิธีการหมุนเวียนกันออกอากาศไปตามสถานีต่างๆ ในแต่ละวันได้

ยุคที่ 4 เป็นยุคแห่งการเริ่มต้นออกไปทำงานถ่ายทอดสดกีฬาในต่างประเทศ เริ่มตั้งแต่พ.ศ.2536 ภายหลังจากความสำเร็จทั้งในด้านธุรกิจและในด้านการตอบสนองความต้องการของผู้ชมจากการรับสัญญาณถ่ายทอดสดกีฬาจากต่างประเทศมาเผยแพร่ออกอากาศแล้ว โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็เพิ่มบทบาทที่สำคัญอีกครั้งหนึ่ง ด้วยการส่งทีมบุคลากรและอุปกรณ์จากสถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง เดินทางไปทำการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาจากต่างประเทศ โดยสาเหตุสำคัญนั้น ไม่เพียงแต่เป็นการให้ความร่วมมือช่วยเหลือประเทศเจ้าภาพที่มีข้อจำกัดทางด้านอุปกรณ์ไม่เพียงพอแล้ว ยังเป็นการช่วยเหลือตัวเอง กล่าวคือ โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้รับหน้าที่ในการช่วยถ่ายทอดสดกีฬานิดที่ได้รับความนิยมจากประชาชนชาวไทย แต่ประเทศเจ้าภาพไม่สามารถดำเนินการถ่ายทอดให้ได้ ภารกิจนี้เริ่มจากการไปช่วยถ่ายทอดสดกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 17 ที่ประเทศสิงคโปร์ เมื่อปี พ.ศ.2536 เพื่อจะถ่ายทอดกีฬาเซปักตะกร้อและมวยสากล ตามมาด้วยการไปช่วยถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 12 จากเมืองอิโรชิมา ประเทศญี่ปุ่นในปีถัดมา

ภารกิจสำคัญของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจในยุคนี้ นอกจากการเริ่มต้นออกไปถ่ายทอดสดกีฬาในต่างประเทศแล้ว ยังได้รับหน้าที่ซึ่งเป็นการแสดงศักยภาพครั้งสำคัญครั้งหนึ่งคือการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 18 ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันที่จังหวัดเชียงใหม่ การดำเนินการในครั้งนั้น นอกเหนือจากสมาชิก 4 สถานีเดิมแล้ว สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ก็ได้รับเชิญให้เข้ามาร่วมมือกันระดมบุคลากรและอุปกรณ์เข้ามาช่วยกันเสริมทีมงานถ่ายทอดสดกีฬาซีเกมส์ครั้งนี้ นอกจากนี้ด้วยมติพิเศษของคณะรัฐมนตรี สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ยังได้รับอนุมัติให้สามารถโฆษณาสินค้าของผู้อุปถัมภ์รายการได้เป็นกรณีพิเศษด้วย

ในยุคแห่งความเติบโตของพัฒนาการการถ่ายทอดสดกีฬาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจนี้ ยังได้สร้างจุดเด่นขึ้นมาจนทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในโลกที่สามารถทำการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลโลก รอบสุดท้ายได้ครบทุกคู่ ในการแข่งขันฟุตบอลโลกปี 1994 (พ.ศ.2537)

และฟุตบอลโลกที่ฝรั่งเศส ปี 1998 (พ.ศ.2541) ด้วยความที่มีสมาชิกหลายสถานีที่สามารถออกอากาศหมุนเวียนกันได้ จึงสามารถออกอากาศพร้อมกันได้มากกว่า 1 สถานีในกรณีที่มีการแข่งขันมีมากกว่า 1 คู่ในเวลาเดียวกัน

ศักยภาพครั้งสำคัญที่สุดที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย แสดงออกมาให้วงการโทรทัศน์ในทวีปเอเชียได้ประจักษ์คือ การรับหน้าที่เป็นแม่ข่ายในการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันขึ้นในเดือนธันวาคม 2541 ซึ่งในครั้งนั้น โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้ระดมสรรพกำลังจากสถานีโทรทัศน์ที่มีอยู่ทุกช่องในประเทศไทย คือนอกจาก 4 ช่องสมาชิกแล้ว ยังได้รวมเอาสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี และสถานีโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกหรือเคเบิลทีวี คือ ยูบีซี เข้ามาร่วมกันดำเนินการถ่ายทอดสดมหกรรมกีฬาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในทวีปเอเชียนี้ และผลงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจในครั้งนั้น ได้สร้างชื่อเสียงให้แก่วงการโทรทัศน์ไทยเป็นอย่างมาก ผลสำเร็จในครั้งนั้น ได้นำพาโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เข้าสู่ยุคใหม่อีกยุคหนึ่ง

ยุคที่ 5 เป็นยุคแห่งการก้าวสู่มืออาชีพในการรับจ้างถ่ายทอดสดรายการกีฬาในการแข่งขันระดับนานาชาติ เริ่มตั้งแต่พ.ศ.2541 จากความสำเร็จในการเป็นแม่ข่ายถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้รับการยอมรับและความเชื่อถือเป็นอย่างมากจากวงการโทรทัศน์ในทวีปเอเชีย เป็นผลให้ประเทศเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาสำคัญๆ พวกกันมาขอคำปรึกษา และขอให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เข้าไปช่วยวางแผนการถ่ายทอดสดกีฬาสำคัญๆ หลายรายการ เริ่มจากการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 20 ที่ประเทศบรูไน ตามมาด้วยกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 14 ที่เมืองปูซาน เกาหลีใต้ ในปี พ.ศ.2545 และที่จะตามมาอีกในอนาคตคือการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 22 ที่เวียดนาม ในปี พ.ศ.2546 และกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 15 ที่ประเทศกาตาร์ ในปี พ.ศ.2549

อภิปรายผล

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแวดล้อมโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มีส่วนสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กรสื่อปรากฏว่าในการปฏิบัติงานของหน่วยงานแห่งนี้ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยในด้านต่างๆ ดังนี้

การควบคุมจากเจ้าของทุนหรือเจ้าของสินค้าที่นำมาโฆษณาในสื่อ ปัญหาที่ยังเป็นข้อขัดข้องใจของผู้รับชมการถ่ายทอดสดของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็คือ ความรู้สึกที่ว่าโฆษณามากจนเกินไป และเป็นโฆษณาที่สอดแทรกอยู่ระหว่างการแข่งขัน อันเป็นเอกลักษณ์ที่มีอยู่เฉพาะในวงการโทรทัศน์ของประเทศไทยเท่านั้น สาเหตุของปัญหานี้เป็นผลมาจากความนิยมของเจ้าของสินค้าที่นำมาโฆษณาในสื่อที่มักจะทำกันมาตลอดคือ ต้องการโฆษณาสินค้าของตนในระหว่างการแข่งขันมากกว่าที่จะให้มีการโฆษณาก่อนเริ่มการแข่งขัน ระหว่างพักการแข่งขัน หรือหลังจบการแข่งขันแล้ว หากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยไม่สามารถตอบสนองความต้องการในเรื่องนี้ได้ ปริมาณของโฆษณาที่จะเข้ามาเป็นผู้อุปถัมภ์รายการก็จะลดน้อยลงไป จนอาจเป็นสาเหตุแห่งการขาดทุนในการดำเนินงานได้ การควบคุมจากเจ้าของสินค้าจึงค่อนข้างจะมีผลอย่างยิ่งกับการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

สถาบันต่างๆในสังคม เช่น สถาบันพระมหากษัตริย์ ค่อนข้างจะมีอิทธิพลสำคัญต่อโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เพราะด้วยความมุ่งหมายที่ต้องการเงินทุนสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นศูนย์รวมใจของชาวไทยทั้งชาติ ภารกิจสำคัญของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในด้านการถ่ายทอดงานรัฐพิธีต่างๆ จึงเป็นงานหลักสำคัญงานหนึ่ง อย่างไรก็ตามเนื่องจากงานวิจัยนี้ มุ่งเน้นไปเรื่องภารกิจของการถ่ายทอดกีฬาเป็นหลัก จึงขอเว้นที่จะไม่อภิปรายผลในส่วนนี้

เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย มักจะมีภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการถ่ายทอดประกาศของคณะผู้ก่อการปฏิวัติรัฐประหาร หรือประกาศของรัฐบาลในสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดหมายมาก่อน และโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย จะถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเผยแพร่ข่าวสารจากผู้ที่กำลังมีบทบาทเป็นผู้ปกครองสังคมในขณะนั้น แม้จะด้วยความเต็มใจหรือไม่ก็ตาม แต่ก็เป็นภารกิจที่ไม่สามารถปฏิเสธได้ และบางครั้งผลที่เกิดขึ้น ก็สร้างความกดดันให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน อันเนื่องมาจากการความไม่เข้าใจของผู้รับชม

ความต้องการ ความสนใจของผู้รับสาร การดำเนินการถ่ายทอดสดกีฬาโอลิมปิกเกมส์ เอเชียนเกมส์ ซีเกมส์ และฟุตบอลโลก ที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยกระทำอยู่จนกลายเป็นกิจกรรมประจำไปแล้ว ก็เป็นภารกิจที่เป็นไปตามความต้องการ และความสนใจของผู้รับสาร ซึ่งได้เคยแสดงออกด้วยการเรียกร้องผ่านสื่อต่างๆ ตั้งแต่ยุคอดีต จนกระทั่งได้รับการสนองตอบจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย และเมื่อผ่านพ้นการดำเนินงานไปหลายๆ ครั้ง

กิจกรรมดังกล่าวก็กลายเป็นภารกิจที่เสมือนเป็นพันธะสัญญาของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยว่าจะต้องดำเนินการถ่ายทอดสดกีฬาเหล่านี้มาให้ผู้รับสารทุกครั้ง

ในส่วนของแนวคิดนายประจักษ์วารสาร จากการศึกษาพบว่านายประจักษ์วารสารของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็คือคณะกรรมการบริหารโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย และรัฐบาล ซึ่งกฎเกณฑ์ในการตัดสินใจถ่ายทอดรายการจะพิจารณาจากความสนใจของประชาชน และความสำคัญของเหตุการณ์ โดยเฉพาะรายการกีฬานั้น คณะกรรมการจะให้ความสำคัญกับรายการกีฬา 5 รายการคือ การแข่งขันกีฬาซีเกมส์ (SEA GAMES) เอเชียเกมส์ (ASIAN GAMES) โอลิมปิกเกมส์ (OLYMPIC GAMES) ฟุตบอลโลก (FIFA WORLD CUP) และฟุตบอลเอฟ.เอ.คัพ (F.A. CUP) ของประเทศอังกฤษ ซึ่งรายการทั้งหมดชาวไทยจะติดตามการแข่งขันกันเป็นจำนวนมาก ส่วนบทบาทของรัฐบาลนั้นจะเป็นผู้ให้นโยบาย และกำกับดูแลการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยอีกชั้นหนึ่ง

นอกจากนี้ ผลของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ยังมีประเด็นที่สอดคล้องกับผลของการศึกษาวิจัยของสุมิตรา นคินทร์บดี ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบการกำหนดนโยบายด้านข่าวโทรทัศน์ในไทย สิงคโปร์ และมาเลเซีย” โดยสุมิตรา ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง “โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย” ไว้ในงานวิจัยว่ามีวัตถุประสงค์สำคัญคือการร่วมมือในการถ่ายทอด และรับการถ่ายทอดทั้งในประเทศและจากนอกประเทศ เฉพาะรายการสำคัญระดับชาติหรือระหว่างประเทศ รวมทั้งการประสานงานในการตกลงค่าลิขสิทธิ์ต่างๆในการถ่ายทอด โดยมีหลักการที่จะไม่แย่งชิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และผลของการวิจัยในครั้งนี้เนื้อหาบางส่วนยังสอดคล้องกับการศึกษาของนิธินาฏ กมลพันธุ์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11” ซึ่งได้กล่าวถึงการจัดผังรายการของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารระดับสูงของสถานีจะเป็นผู้ที่วางรูปแบบของผังรายการเพื่อให้รายการต่างๆที่นำมาออกอากาศได้มีความสอดคล้องกัน โดยมีส่วนประกอบสำคัญในการจัดผังรายการคือ

1. การแบ่งช่วงเวลาในการออกอากาศ
2. นโยบายหลักหรือวัตถุประสงค์หลักของสถานีโทรทัศน์ ซึ่งจะมีลักษณะหรือหน้าที่คล้ายคลึงกันในแต่ละสถานี อาจจะมีความแตกต่างกันคือสัดส่วนที่แต่ละสถานีนำมาแพร่ภาพออกอากาศตามนโยบายหลักของแต่ละสถานี
3. ลักษณะของสถานีและสภาพแวดล้อม อันได้แก่ความกว้างไกลในการกระจายคลื่น
4. การสำรวจผู้ฟังหรือผู้ชม

5. บุคลากรของสถานี
6. งบประมาณ

ในส่วนที่มีความเหมือนกันก็คือโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในเรื่องนโยบายหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของหน่วยงาน ซึ่งในข้อนี้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากลักษณะขององค์กรที่รวมตัวดำเนินงานแบบเฉพาะกิจ จึงทำให้การดำเนินการต่างๆ ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานแห่งนี้ที่ได้กำหนดขึ้น ส่วนปัจจัยที่ให้ความสำคัญเป็นอันดับรองลงมาคืองบประมาณ บุคลากร การสำรวจผู้ฟังผู้ชม ส่วนปัจจัยอื่นๆ นั้น เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานถ่ายทอดร่วมกัน จึงทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยไม่ได้ให้ความสำคัญตรงจุดนี้มากนัก

นอกจากนี้ จากการศึกษาของวรวิทย์ พัฒนาอิทธิกุล ที่ได้วิจัยเรื่อง “การตลาดรายการฟุตบอลทางโทรทัศน์ในประเทศไทย” ก็มีผลที่สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่ารายการกีฬาในประเทศไทย เริ่มที่จะได้รับความสนใจจากผู้ชมมากขึ้นเพิ่มเป็นลำดับ โดยเฉพาะในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วการตื่นตัวทางด้านกีฬาที่เกิดขึ้นในช่วงมหกรรมการแข่งขันกีฬาใหญ่ๆ เช่น โอลิมปิกเกมส์ เอเชียนเกมส์ และซีเกมส์ มหกรรมการแข่งขันกีฬาต่างๆ เหล่านี้ สื่อต่างๆ ได้ให้ความสนใจในการนำเสนอข่าวสารข้อมูลกับผู้ชมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานถ่ายทอดการแข่งขันให้ประชาชนได้รับชมตลอดระยะเวลาการแข่งขัน

การศึกษาปัญหานำวิจัยกับผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถตอบปัญหานำวิจัยได้ดังนี้คือ

1. พัฒนาการของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในยุคแรกเกิดขึ้นมาจากวัตถุประสงค์ของความต้องการประหยัดงบประมาณในการถ่ายทอดสัญญาณใช้หรือไม่ แต่ปัจจุบันการรวมตัวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ เกิดจากเหตุผลในเรื่องภาพลักษณ์ของสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีมากขึ้น

จากการศึกษาพบว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในยุคแรกนั้นเกิดขึ้นจากความต้องการประหยัดงบประมาณ และความไม่พร้อมในเรื่องของอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงาน แต่ปัจจุบันการรวมตัวกันของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ในรูปของโทรทัศน์รวมการ

เฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ภาพลักษณ์ของการร่วมมือกันไม่ใช่ประเด็นหลักของการดำเนินงาน แต่การประหยัดงบประมาณในการถ่ายทอดกีฬา โดยเฉพาะจากต่างประเทศนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่า นอกจากนี้การถ่ายทอดรัฐพิธีต่างๆ ก็เป็นการประสานความร่วมมือกันในฐานะที่สถานีทุกช่องเป็นสมาชิกของหน่วยงานแห่งนี้

2. โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยยังคงใช้ทรัพยากร อุปกรณ์ บุคลากรร่วมกันในการดำเนินการถ่ายทอดรายการกีฬา โดยมีเจตนาารมณ์เพื่อเพิ่มโอกาสในการรับชมรายการต่างๆ ให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงมากที่สุดใช้หรือไม่ อย่างไร

ผลของการศึกษาปรากฏว่าภารกิจสำคัญของการร่วมมือกันถ่ายทอดสดรายการกีฬานั้น เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสให้ชาวไทยได้รับชมรายการการแข่งขันที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการกีฬาเป็นสิ่งที่ไม่มีพิกัด และมีส่วนสำคัญที่อาจช่วยกระตุ้นให้ประชาชนสนใจเล่นกีฬามากขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลดีต่อสุขภาพของประชาชน จึงเป็นแนวทางที่ภาครัฐให้การสนับสนุนและต้องการให้ประชาชนสนใจมากกว่าไปหมกหมุ่นกับยาเสพติดที่กำลังกลายเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย

3. อนาคตในการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะแสวงหาผลกำไรในเชิงธุรกิจเพิ่มขึ้นใช้หรือไม่ อย่างไร

จากทิศทางการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยพบว่า มีแนวโน้มที่หน่วยงานแห่งนี้จะมุ่งเน้นในเรื่องของผลกำไรเชิงธุรกิจมากขึ้น และแม้ว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจะคำนึงถึงรายได้ แต่ก็ยังถือว่าไม่ใช่เป้าหมายหลักของหน่วยงานแห่งนี้ แม้ว่าการออกไปรับงานถ่ายทอดในต่างประเทศจะนำเงินตราเข้าสู่ประเทศ แต่ในช่วงระยะเวลาที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ก็ยังทำเพื่อมุ่งในเรื่องของการสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทย และแสดงศักยภาพให้ต่างชาติได้เห็นฝีมือบุคลากรของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยมากกว่า

การศึกษาสम्मติฐานกับผลการวิจัย

จากการศึกษาสम्मติฐานกับผลการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้คือ

1. โทรทัศน์รวมการเฉพาะแห่งประเทศไทยถือกำเนิดขึ้นจากการขาดแคลนอุปกรณ์การถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ทำให้ขาดความพร้อมในการรับสัญญาณการถ่ายทอดจากต่างประเทศ จึงก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการรวมตัวกันเป็นหน่วยงานแห่งนี้นี้ขึ้น

ผลจากการศึกษาพบว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้เกิดขึ้นจากรากฐานปัญหาความขาดแคลนอุปกรณ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

2. นับตั้งแต่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยทำหน้าที่เป็นผู้ซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดกีฬารายการสำคัญๆ มาตลอด รายได้ที่เกิดจากการโฆษณาสินค้าเป็นปัจจัยที่ทำให้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจสามารถดำเนินกิจการมาได้จนกระทั่งถึงปัจจุบัน และเป็นการช่วยประหยัดเงินตราของชาติ รวมทั้งลดความขัดแย้งระหว่างสถานีในการแย่งชิงการซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอด

ผลของการศึกษาปรากฏว่า การรวมตัวกันในรูปของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะการนำระบบผู้อุปถัมภ์รายการเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดทำให้หน่วยงานแห่งนี้มีงบประมาณที่ไปซื้อสิทธิ์ในการถ่ายทอด นอกจากนี้การรวมตัวกันของสถานีโทรทัศน์ในลักษณะของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยยังช่วยทำให้ประหยัดงบประมาณ ลดความขัดแย้งระหว่างสถานีในการแย่งกันซื้อลิขสิทธิ์ และยังทำให้การดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยสามารถดำเนินการถ่ายทอดกีฬาต่างๆ ได้จนกระทั่งทุกวันนี้ ซึ่งผลของการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจในอนาคตมีศักยภาพเพียงพอที่จะแสวงหารายได้ในฐานะเป็นผู้ดำเนินการ (Organizer) ในการถ่ายทอดสัญญาณรายการหรือเหตุการณ์สำคัญในต่างประเทศได้

จากผลของการถ่ายทอดสดกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชน และชาวต่างประเทศที่เข้ามาเป็นทีปรึกษาในการดำเนินงานถ่ายทอดในครั้งนั้นได้สะท้อนให้เห็นศักยภาพที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยสามารถก้าวสู่การเป็นผู้ดำเนินการ (Organizer) ได้ ถ้ามีการปรับลักษณะโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งผลของการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

4. โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในอนาคตมีแนวโน้มร่วมมือกันจัดทำมาตรฐานระบบการออกอากาศเพื่อให้สมาชิกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจมีแนวทางการปฏิบัติงานที่เหมือนและไปในทิศทางเดียวกัน

บทบาทของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยที่มีศักยภาพในการดำเนินงานถ่ายทอดสดกีฬาระดับภูมิภาคได้เป็นอย่างดี ได้เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาวงการโทรทัศน์ของประเทศไทย ในทุกๆ สถานที่ต้องปรับทิศทาง มาตรฐานการดำเนินงานไปสู่แนวทางที่เหมือนกัน ทั้งนี้เพื่อที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ต้องประสานกันเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ต้องถ่ายทอดสดร่วมกัน ซึ่งตรงจุดนี้จะช่วยยกระดับผลงานของสถานีโทรทัศน์ทุกช่องให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และผลของการวิจัยก็มีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นมาเฉพาะกิจ และมีคณะกรรมการหมุนเวียนเปลี่ยนไปตลอด ทำให้ไม่มีการเก็บรวบรวมเอกสารที่จะสามารถนำมาอ้างอิงได้ ข้อมูลเกือบทั้งหมดจึงต้องมาจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

นอกจากนี้การที่ระยะเวลาที่เริ่มต้นมีการรวมตัวกันเป็นโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยมาจนถึงบัดนี้ เป็นเวลากว่า 30 ปีแล้ว ข้อมูลจากความทรงจำของผู้เกี่ยวข้องแต่ละคน จึงอาจจะมีความแม่นยำไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ จึงนับเป็นข้อจำกัดที่สำคัญของการวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

แม้ว่าโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย จะประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในการดำเนินการถ่ายทอดสดกีฬาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แต่ก็ยังมีปัญหาบางอย่างที่น่าจะได้รับการแก้ไขเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมได้ดียิ่งขึ้นคือปัญหาในเรื่องการโฆษณาที่ได้รับการร้องเรียนจากผู้ชมว่ามีมากเกินไป และบางครั้งมีการตัดเข้าสู่โฆษณา ในขณะที่เกิดเหตุการณ์สำคัญในระหว่างการแข่งขันขึ้น จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในประเทศอื่นๆ นั้น จะไม่มีการตัดโฆษณาระหว่างการแข่งขันกีฬาเหมือนที่เกิดขึ้นในประเทศไทย การโฆษณาในประเทศอื่นๆ จะมีเฉพาะก่อนเริ่มการแข่งขัน ระหว่างพักครึ่งเวลาของการแข่งขัน และหลังจบการแข่งขัน

แต่ในประเทศไทยนั้น หากไม่ปล่อยให้มีการโฆษณาระหว่างการแข่งขัน ก็จะไม่ได้รับความสนใจจากเจ้าของสินค้าที่จะลงโฆษณา แม้ว่าการย่อภาพการแข่งขันลงไว้ในจอเล็ก ซ้อนกับภาพโฆษณาจะเป็นทางออกทางหนึ่งที่ใช้กันอยู่ แต่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยก็น่าที่จะหาวิธีการอื่นๆ ที่เป็นทางออกได้ดีกว่าทุกวันนี้

นอกจากนี้การถ่ายทอดสดกีฬาในประเทศไทยที่ผ่านมา มักจะมีการจัดวางกล้องไม่ได้จำนวนตามมาตรฐานที่ควรจะเป็น แต่หลังจากที่บุคลากรของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้รับการอบรมจากผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ จนสามารถจัดวางกล้องถ่ายทอดสำหรับกีฬาเอเชียนเกมส์ได้ในระดับมาตรฐานสากลแล้ว หลักการต่างๆ ที่ใช้ในระหว่างการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ควรจะเป็นหลักการจัดวางกล้องที่นำมาปฏิบัติในการถ่ายทอดสดกีฬารายการอื่นๆ ด้วย

โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ควรจัดหาผู้บรรยายกีฬาที่ได้รับการยอมรับและเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจกับกีฬาแต่ละชนิดให้มากขึ้นดีกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งการให้การอบรมแก่ผู้บรรยายให้เข้าใจถึงวิธีการบรรยายกีฬาที่จะไม่สร้างความรำคาญให้แก่ผู้ชม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเพื่อสำรวจความพึงพอใจที่ผู้รับสารมีต่อการดำเนินงานของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย
2. ควรมีการทำวิจัยถึงบทบาทของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย กับงานทางด้าน การถ่ายทอดสดรัฐพิธีต่างๆ ตลอดจนเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นเป็นกรณีพิเศษ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ไกด์บุ๊กฟุตบอลโลก 98. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน), 2541.
- ชายชาติตรี ลีมจรรยา. อดีตผู้สื่อข่าวกีฬาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2543.
- เทพไชย วิโนทัย. ผู้สื่อข่าวกีฬาหนังสือพิมพ์เดลินิวส์. สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2543.
- ธรรวฐ นพจินดา. ผู้ประกาศข่าวกีฬาและผู้บรรยายกีฬา สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 . สัมภาษณ์, 7 และ 12 ตุลาคม 2543.
- นเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, พันเอก. ที่ปรึกษาเทคนิคและที่ปรึกษากีฬา โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2543.
- นิตินาฏ กมลพันธุ์. การวิเคราะห์การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ประดิษฐ์ นิชยานันท์. บรรณาธิการข่าวกีฬา หนังสือพิมพ์มติชน. สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2543.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. เศรษฐศาสตร์การเมือง โลกทัศน์กับการวิเคราะห์ระบบและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ภราดร เล็กประเสริฐ. กรรมการผู้จัดการบริษัท เซอร์รวานด์ จำกัด. สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543.
- วิศิษฐ์ ดนัยพิริยะ. ผู้กำกับรายการสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7. สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2543.
- สันติภาพ เตชะวณิช. เหรียญสภาโอลิมปิกแห่งเอเชีย. สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2542.
- สุบัญญัติ ไชยชาญ. การบริหารการตลาด (Marketing Management). กรุงเทพมหานคร : พี.เอ. ลิฟวิ่ง, 2538.
- สุมิตรา นคินทร์บดี. การศึกษาเปรียบเทียบการกำหนดนโยบายด้านข่าวโทรทัศน์ในไทย สิงคโปร์ และมาเลเซีย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- อณิมาน. ควันหลง อชก.จอกแก้ว พลิกโฉมโทรทัศน์ไทย? มติชนสุดสัปดาห์ (26 มกราคม-1 กุมภาพันธ์ 2542).
- อุบลรัตน์ ศิริยุตศักดิ์. โครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองของระบบวิทยุและโทรทัศน์ไทยและผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

“เอกสารการแถลงข่าวการถ่ายทอดสดกีฬาโอลิมปิก 2000 จากซิดนีย์”. โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ. น. 1-3.

ภาษาอังกฤษ

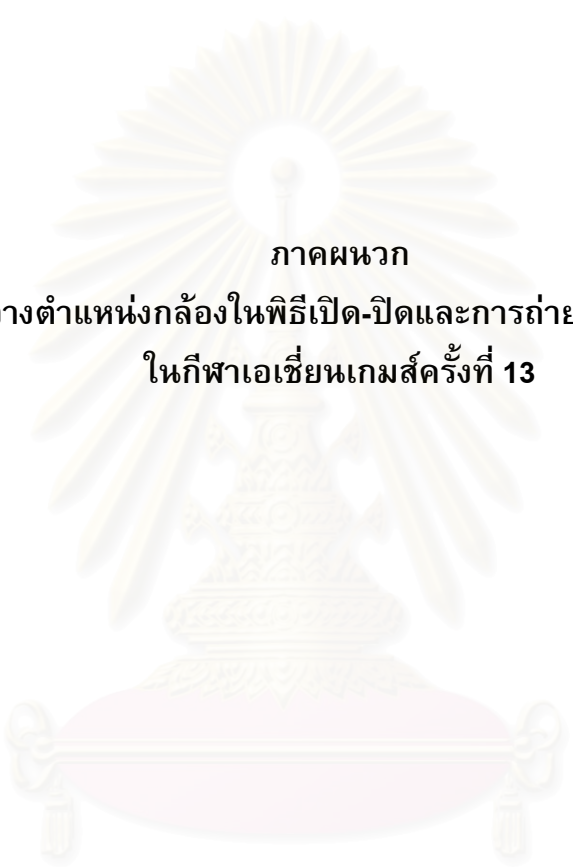
Asian Games Broadcaster Manual. (n.p.), 1998.

Furlong, Patrick.. “13th Asian Games-Spectacular”. ABU NEWS 18,1 (First Issue 1999).

McQuail, Dennis. Mass Communication Theory. 3rd ed. New York : Sage, 1994.

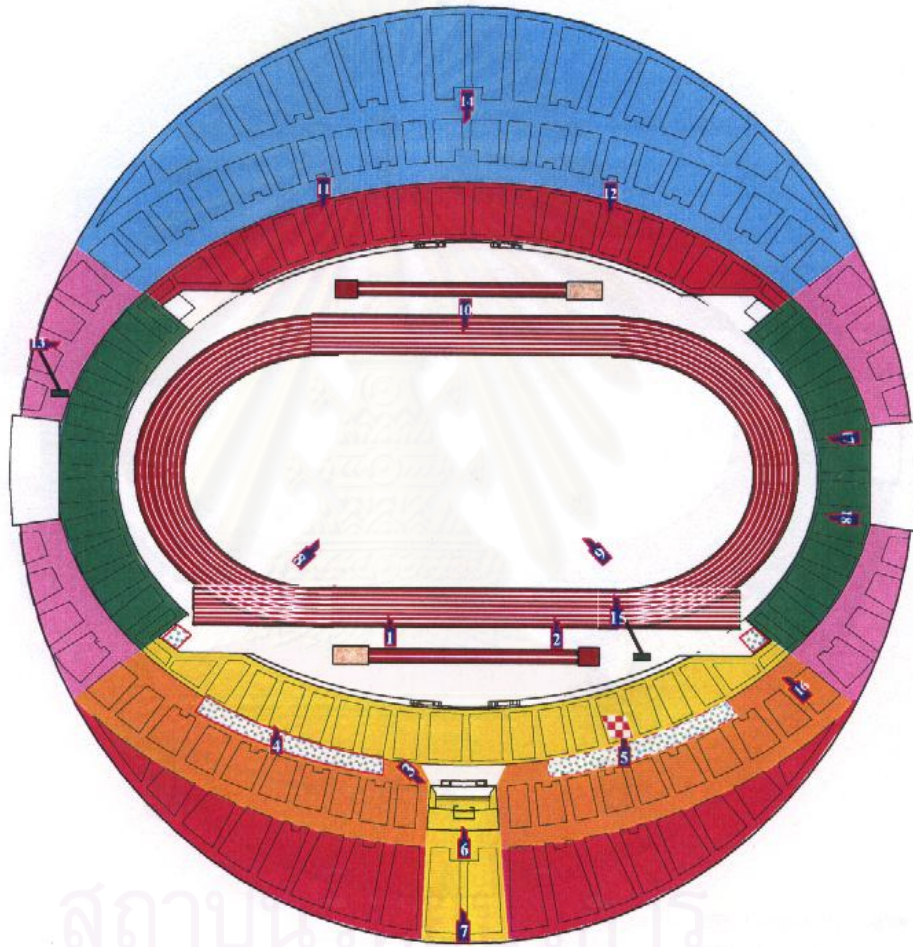
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก
แผนผังการวางตำแหน่งกล้องในพิธีเปิด-ปิดและการถ่ายทอดกีฬาชนิดต่าง ๆ
ในกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

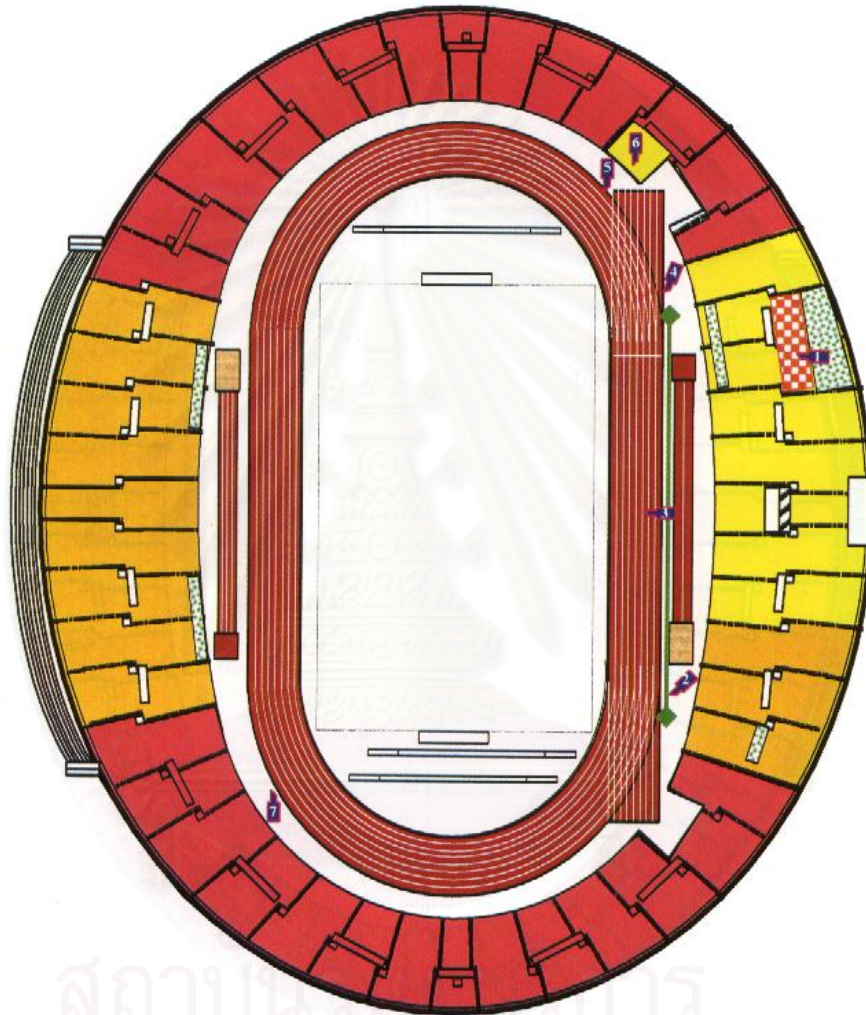
Opening & Closing Ceremonies
Ragamangala National Stadium (Huamark)

- Commentary Position
- ENG Position
- Camera Position
- Finger Camera

สถาบันส่งเสริม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Athletics (Track)

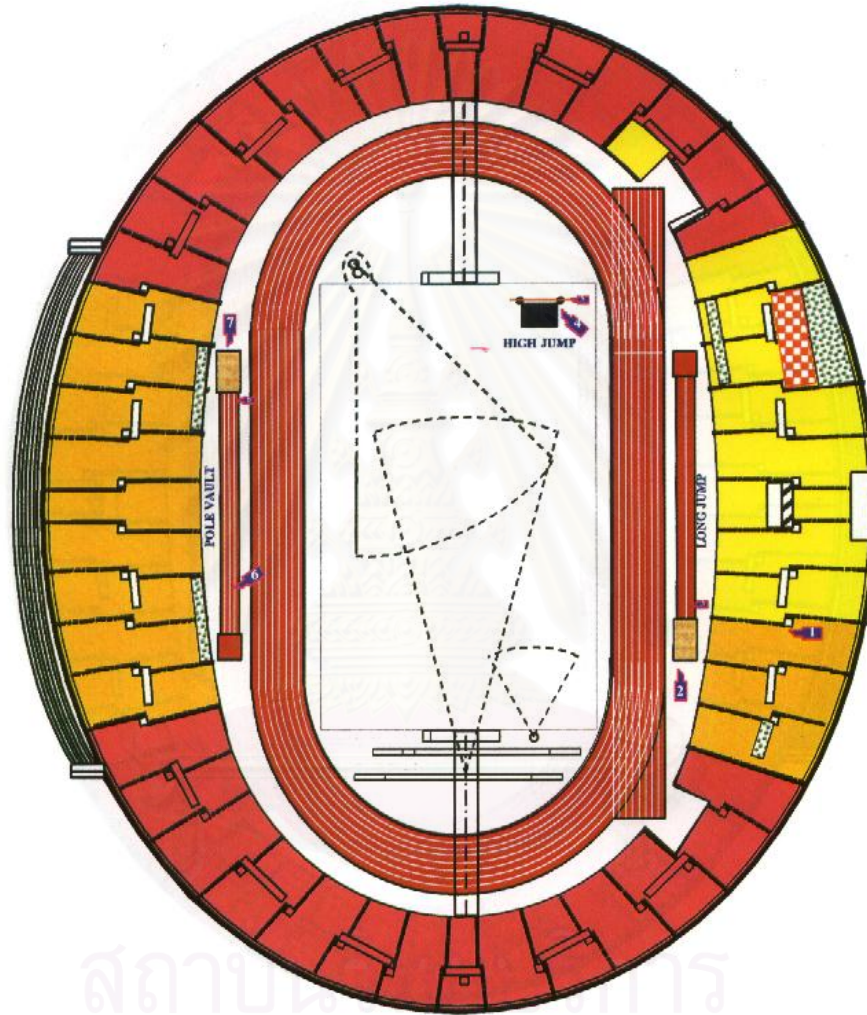

สถาบันส่งเสริมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Commentary Position
- ENG Position
- Camera Position

Athletics Field I (Jumping)

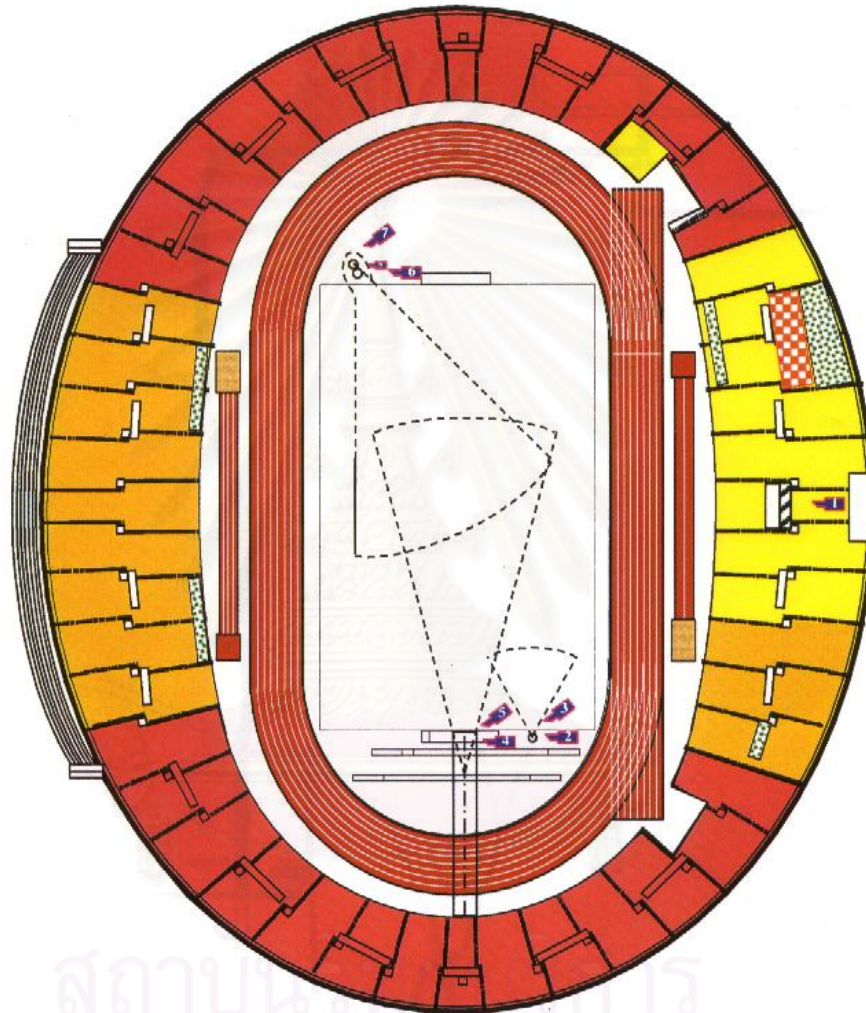

สถาบันส่งเสริมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Commentary Position
- ENG Position
- Camera Position
- Finger Camera

Athletics Field II (Throwing)

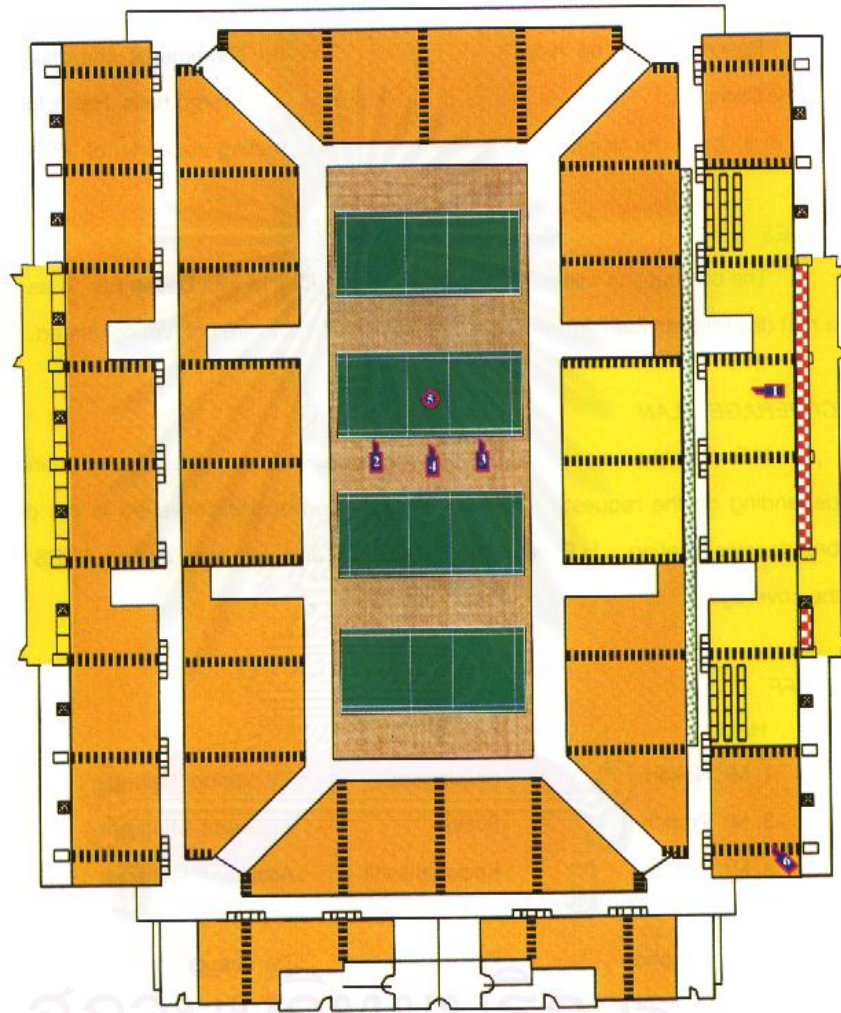

สถาบันพลศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Commentary Position
- ENG Position
- Camera Position
- Finger Camera

Badminton

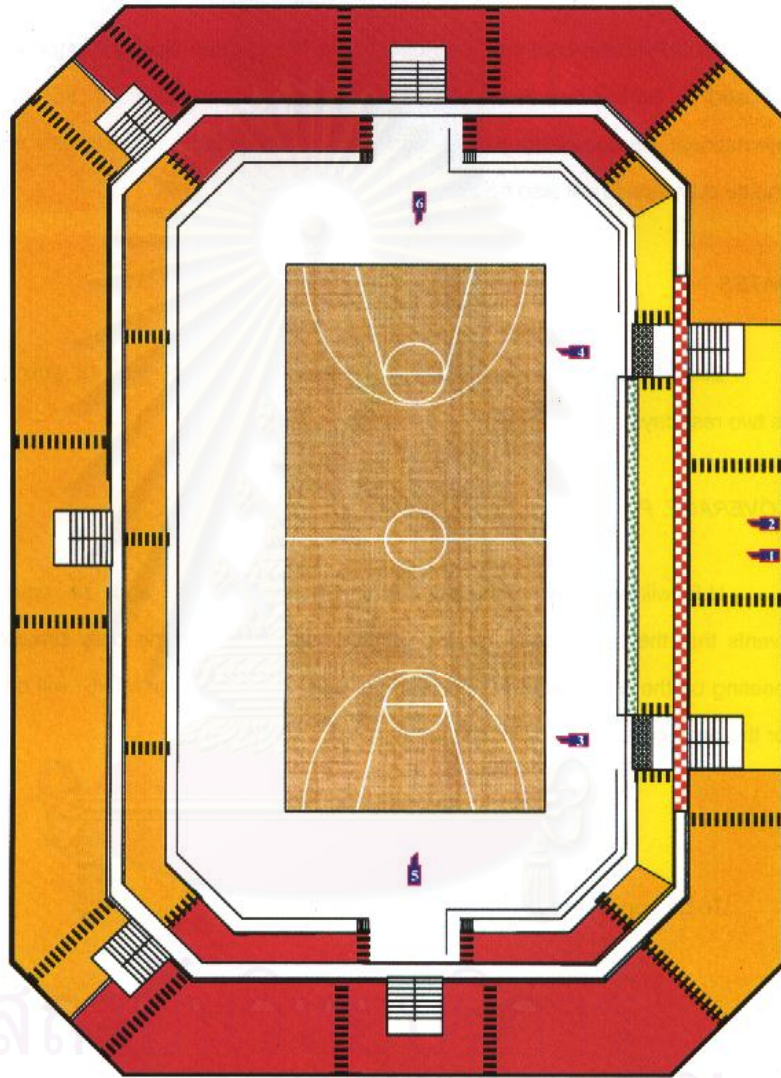

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Commentary Position
- ENG Position
- Camera Position
- Finger Camera

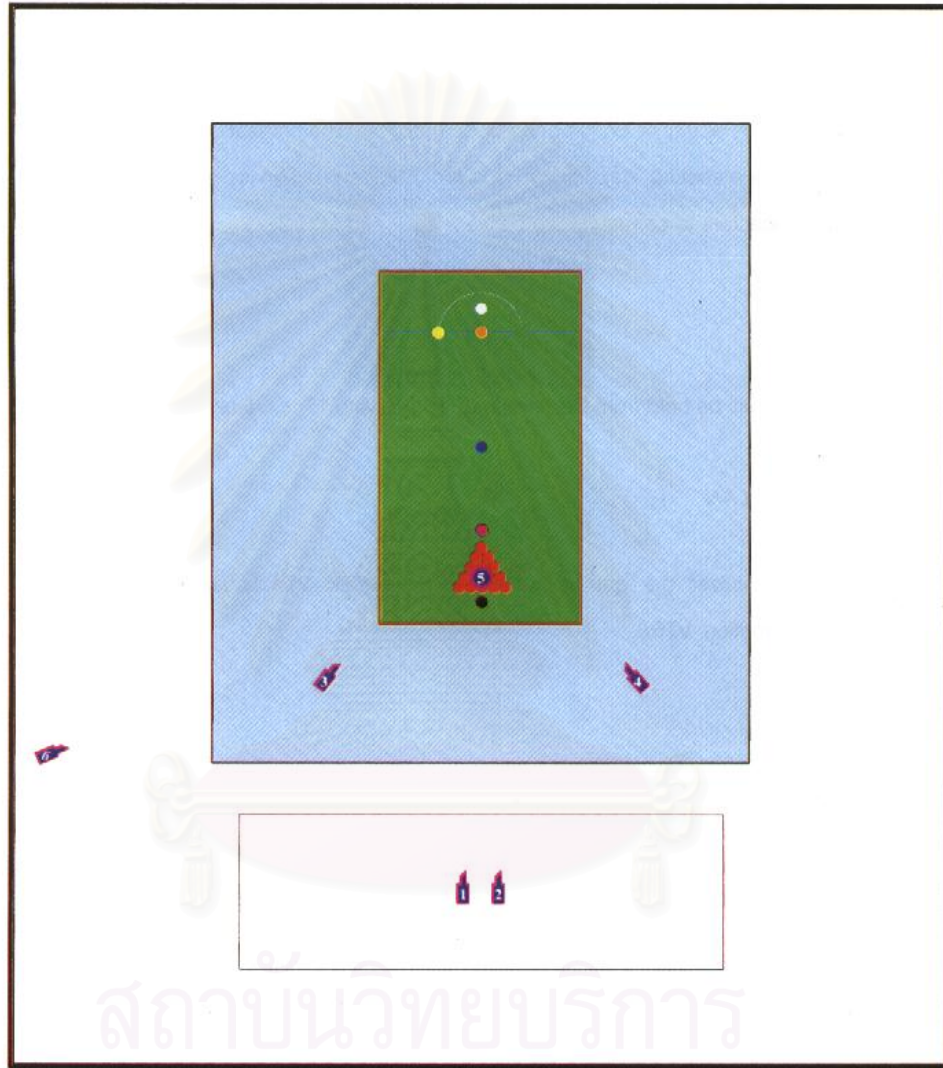
Basketball

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Commentary Position
- ENG Position
- Camera Position
- Finger Camera

Billiard & Snooker

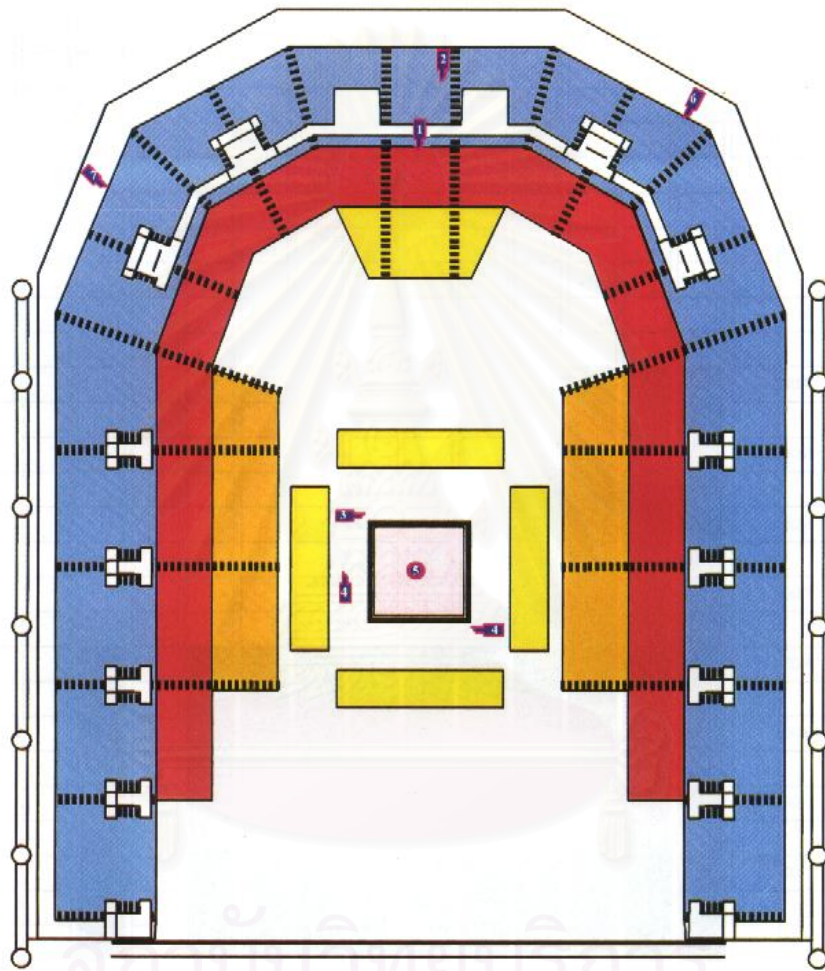

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Camera Position
- Overhead Camera

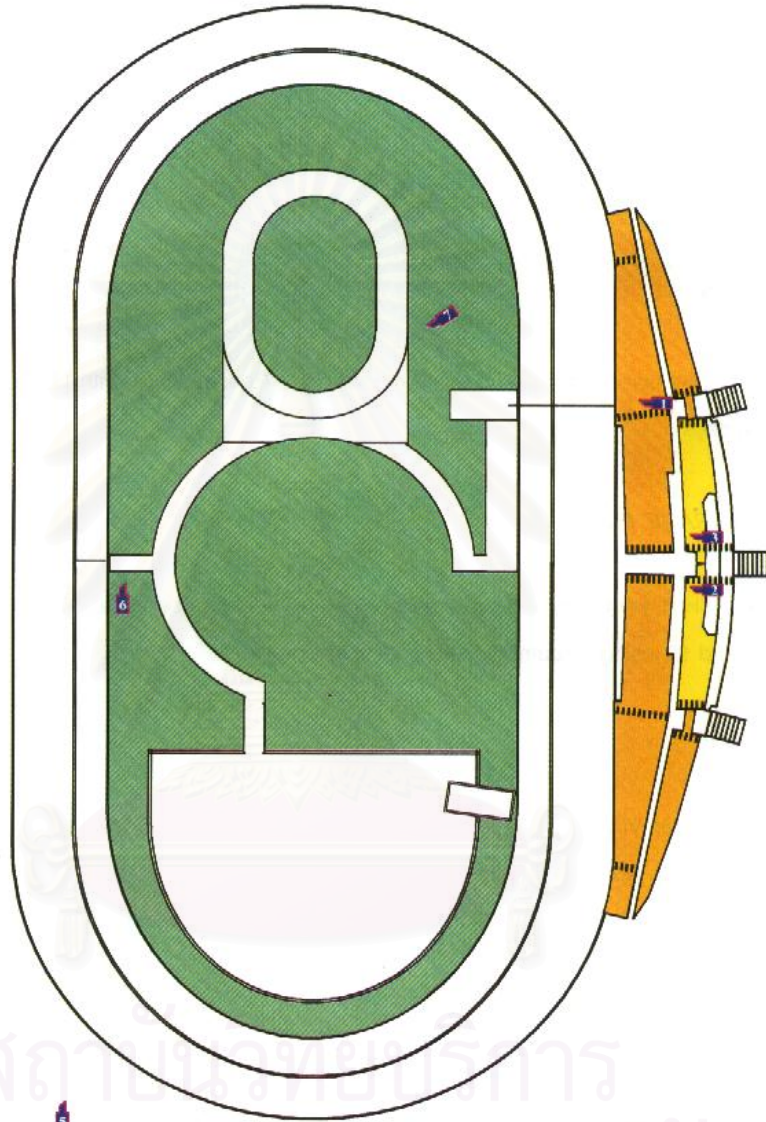
Boxing

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Camera Position
- Overhead Camera

Cycling

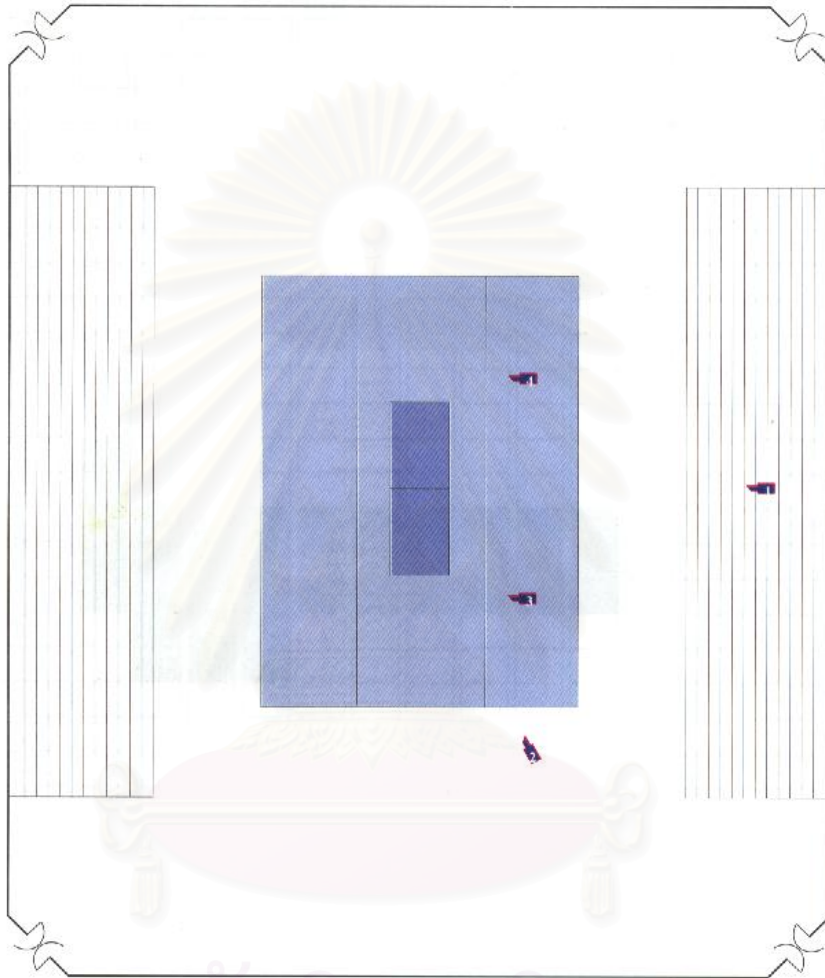

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Camera Position

Fencing

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Camera Position

Football (Main Stadium)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ENG Position
- Commentary Position
- Camera Position
- Finger Camera

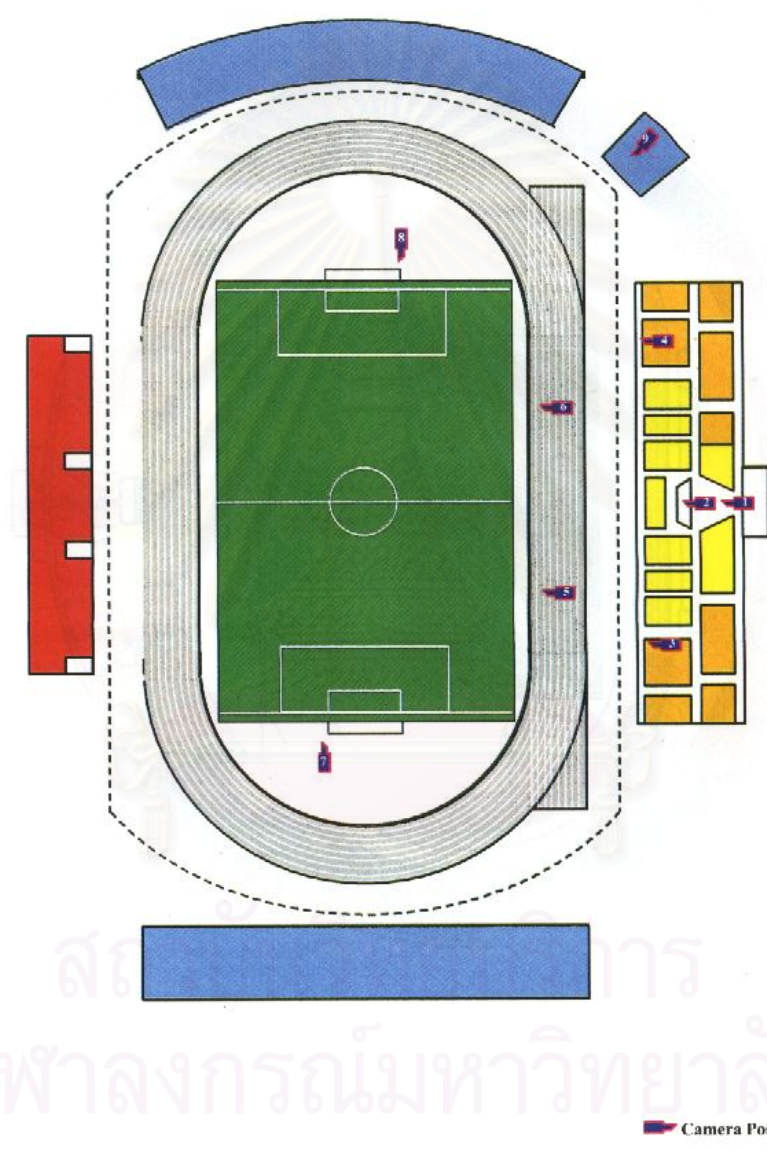
Football (Chiang Mai Stadium)

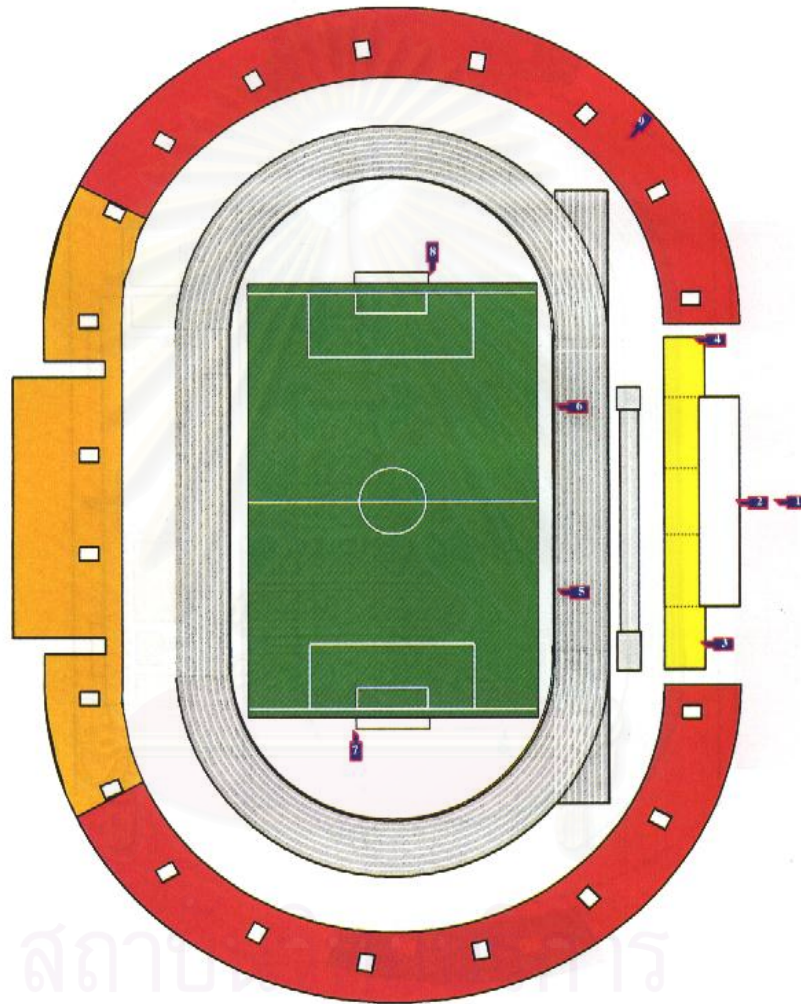
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Camera Position

Football (Nakron Sawan Stadium)

Football (Songkla Stadium)

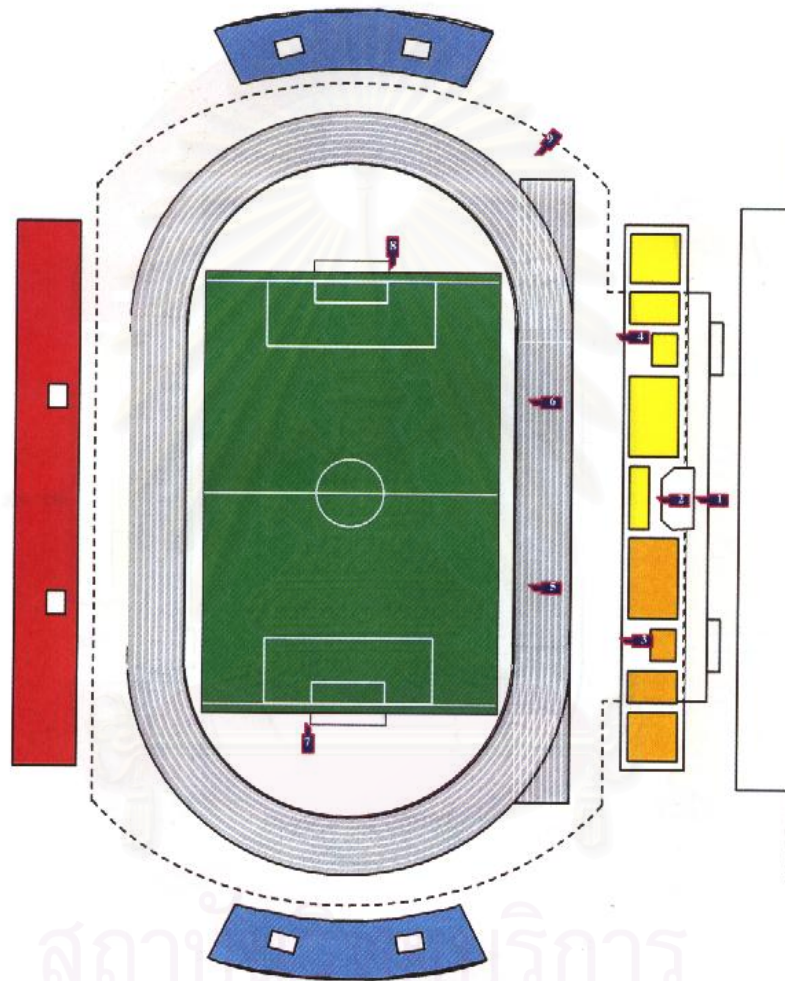

สถาบันเทคโนโลยี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Camera Position

Football (Sri Saket Stadium)

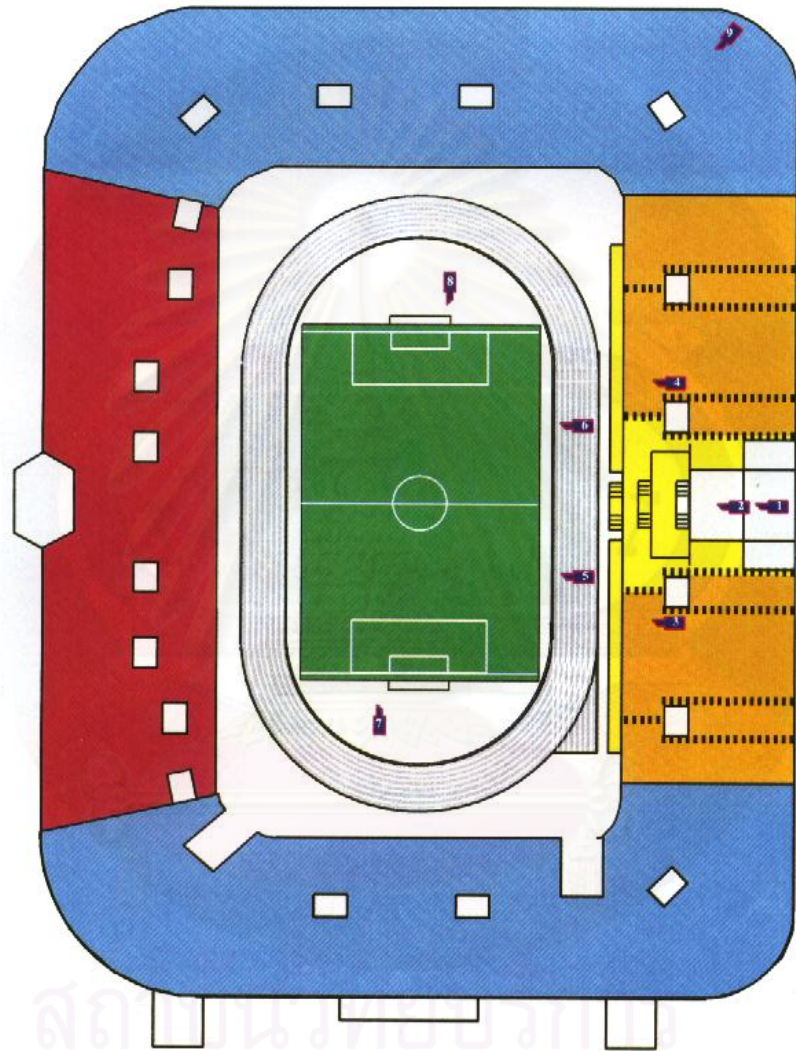

สถาบันส่งเสริมบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Camera Position

Football (Suphachalasai Stadium)

Camera Position

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

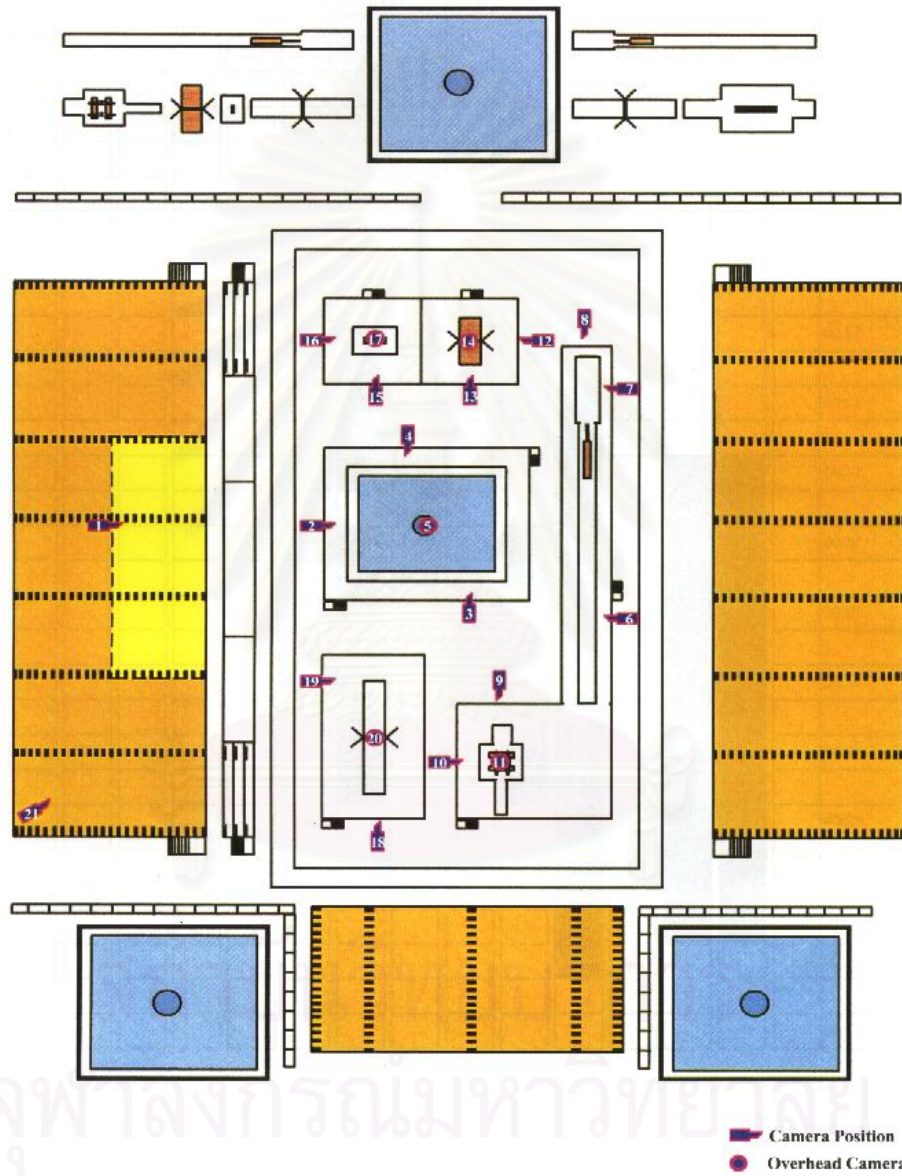
Football (Suphan Buri Stadium)

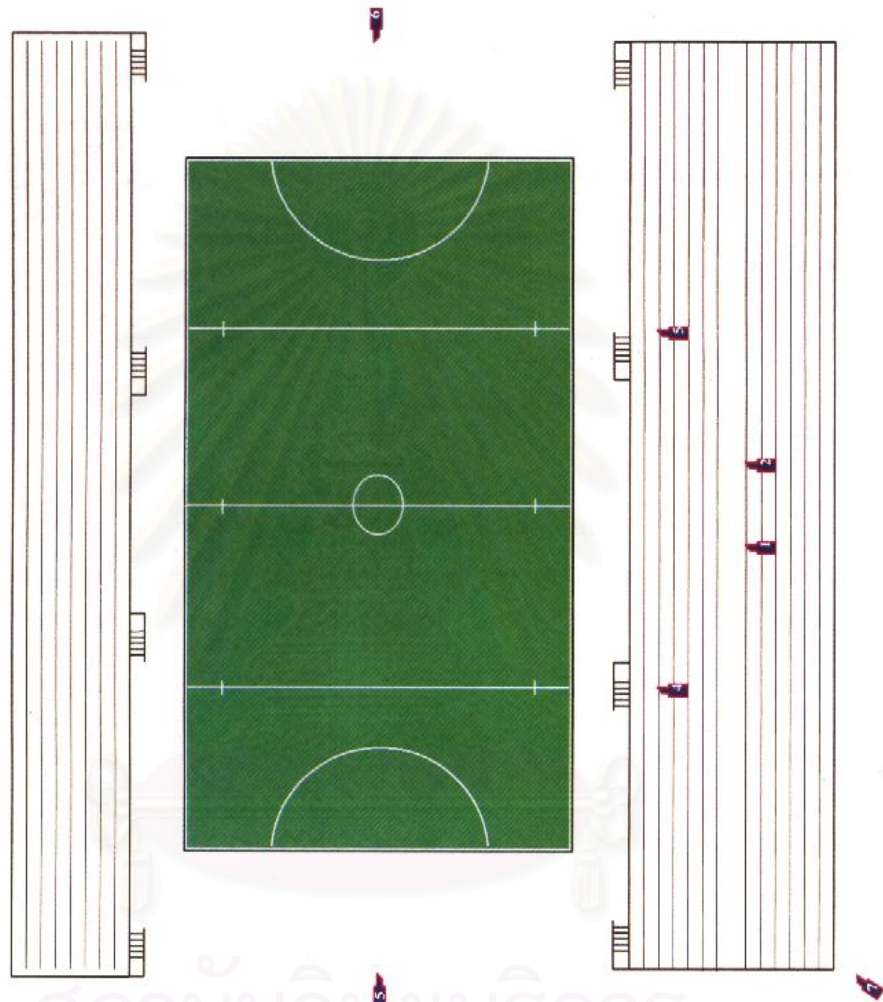
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Camera Position

Gymnastics

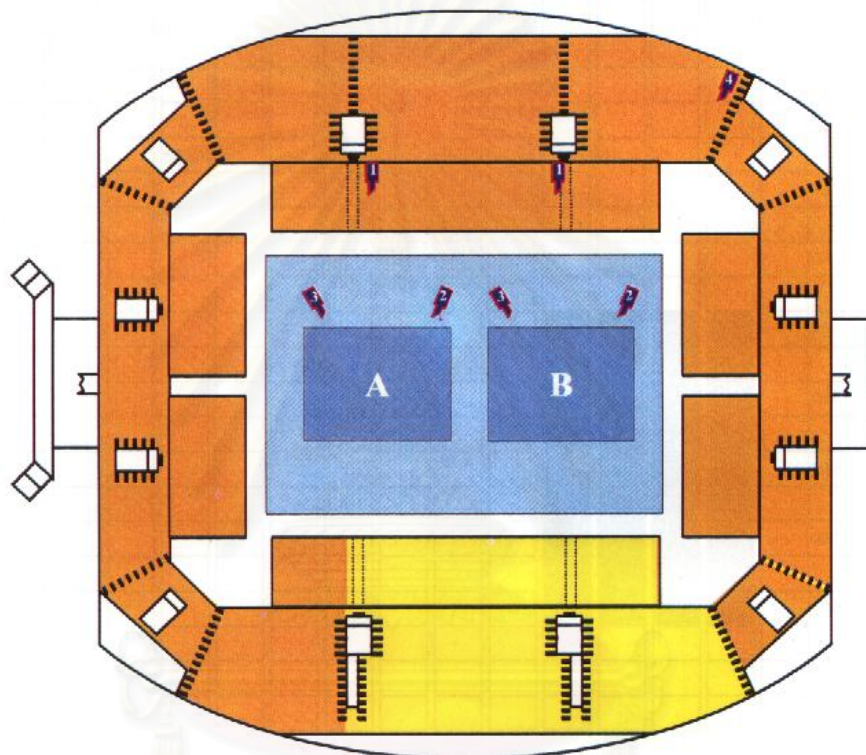
Hockey

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Camera Position

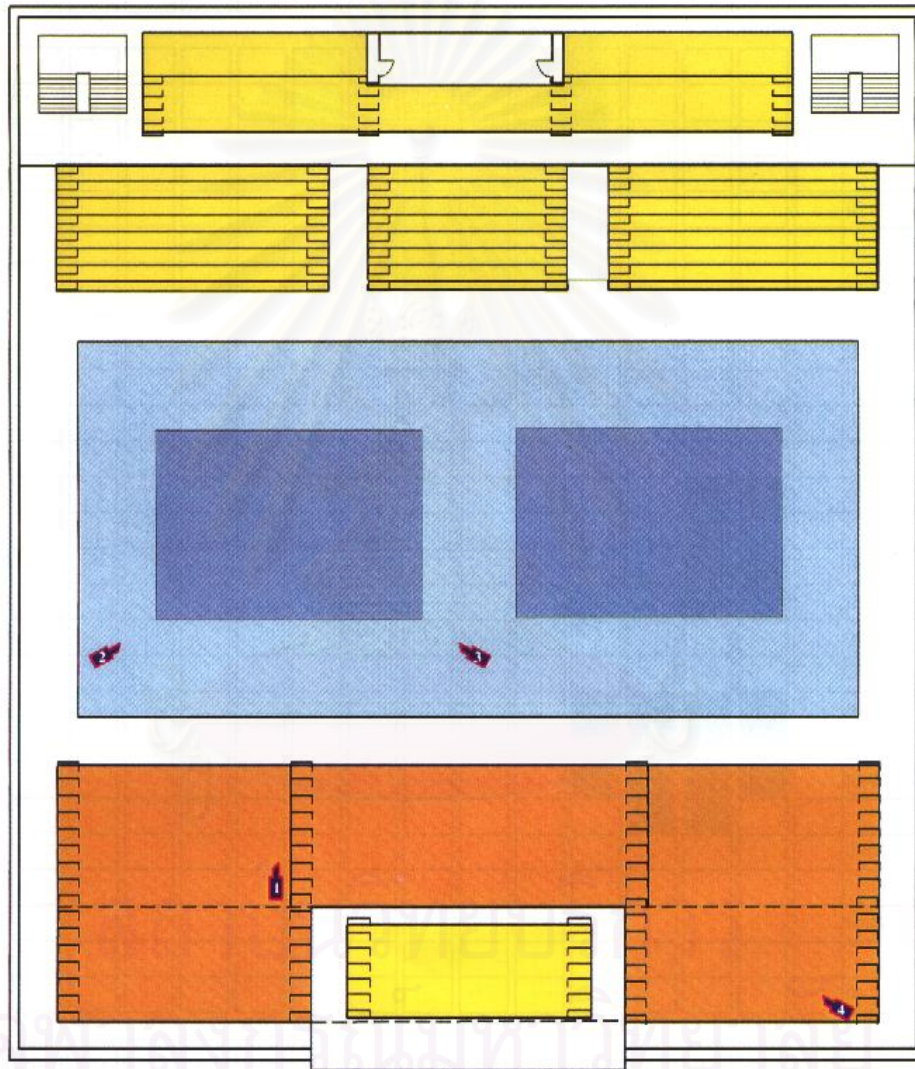
Judo

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

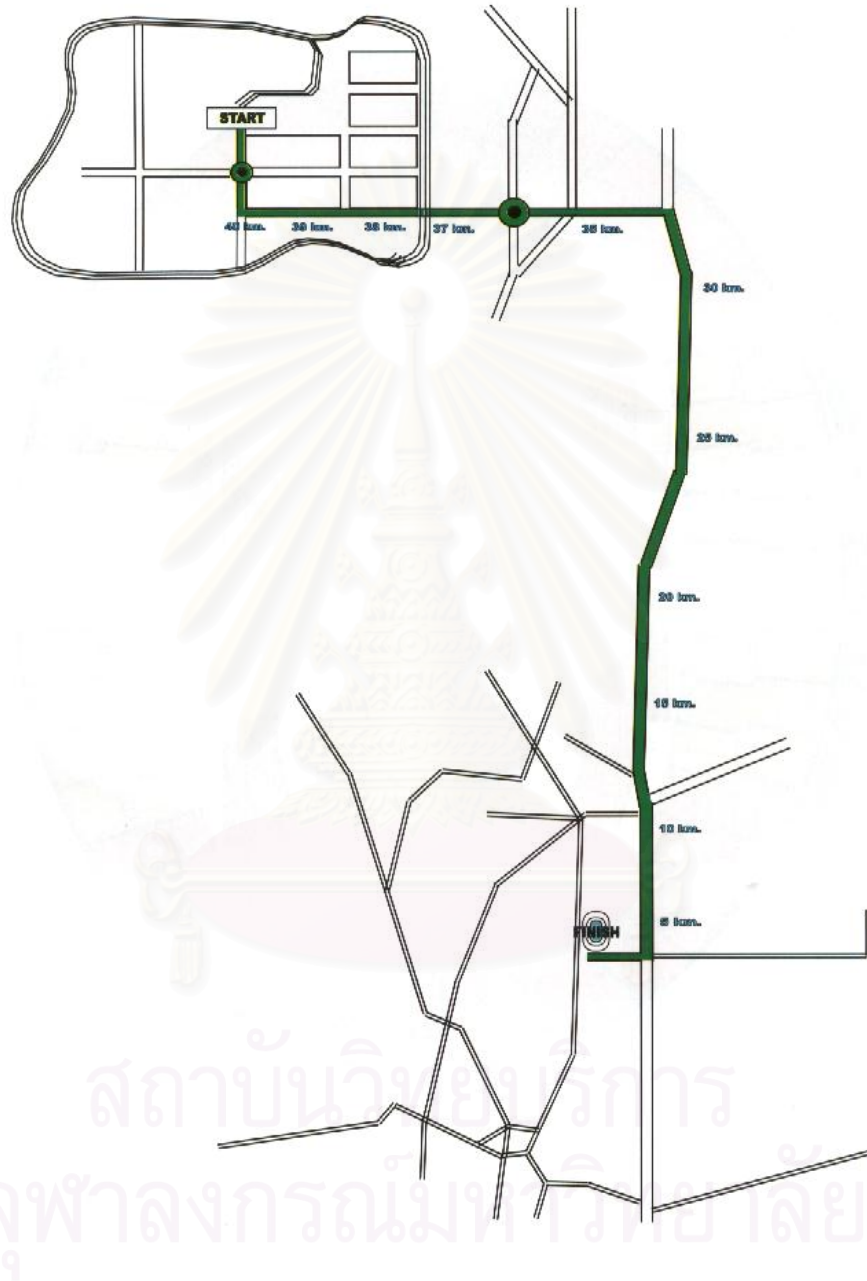
Camera Position

Taekwondo

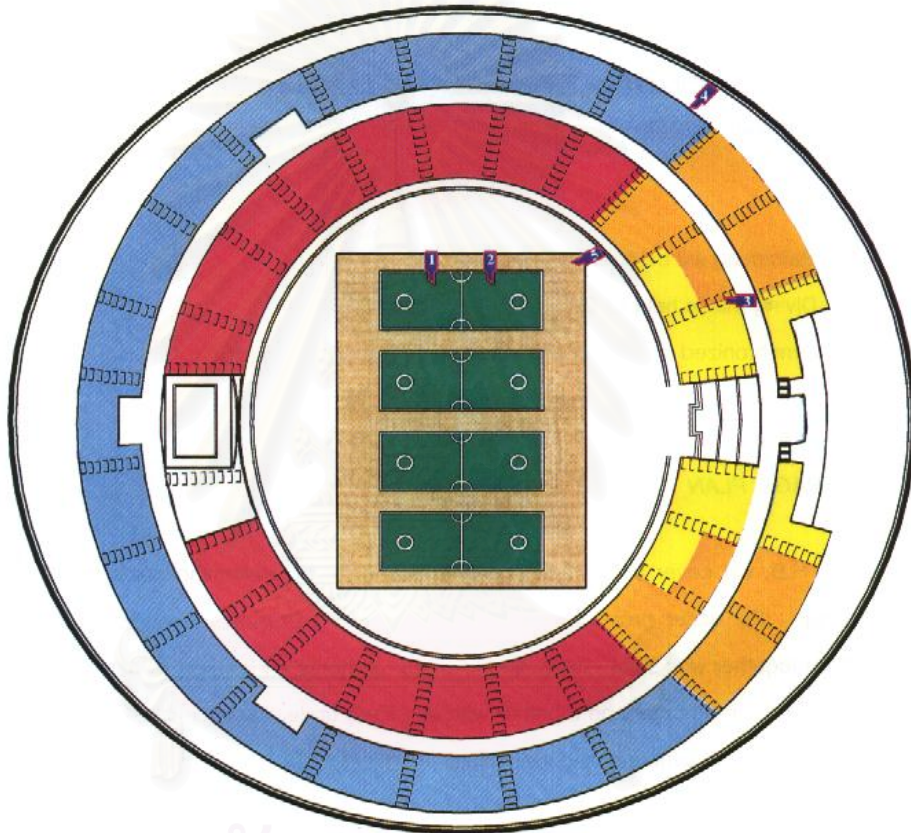

 Camera Position

Marathon Map

Sepak Takraw

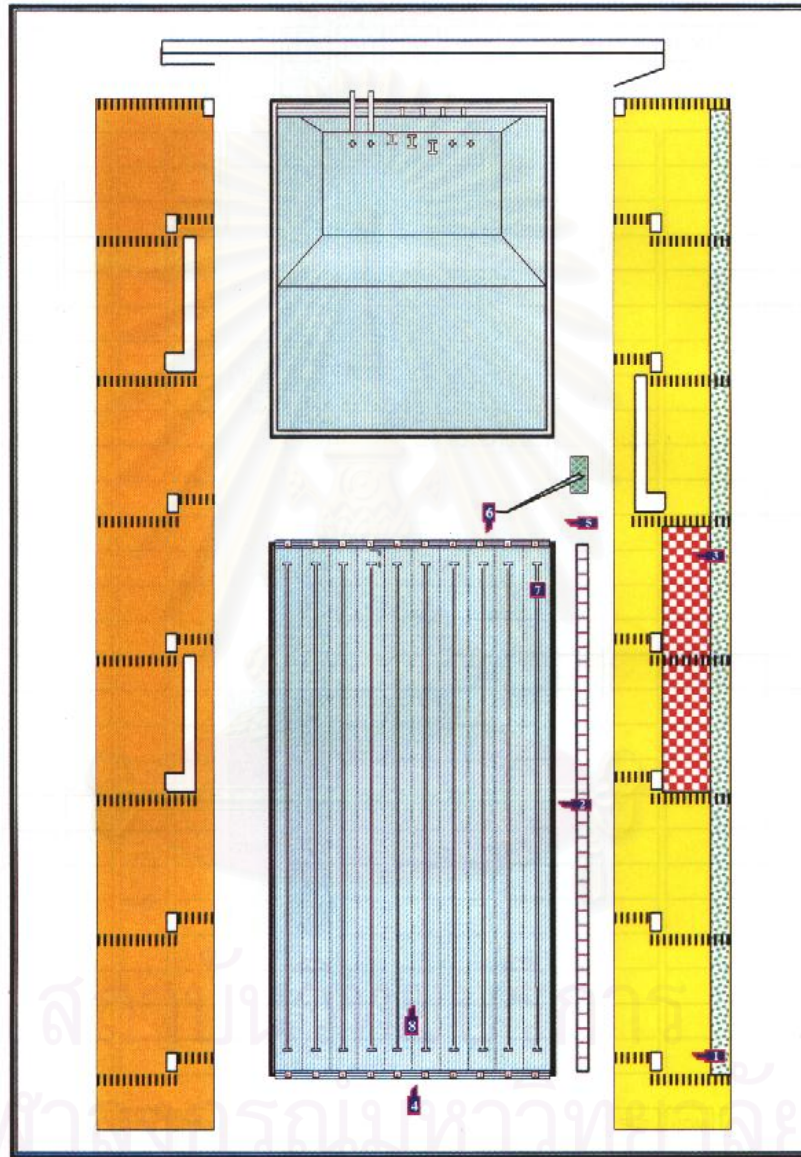

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Camera Position

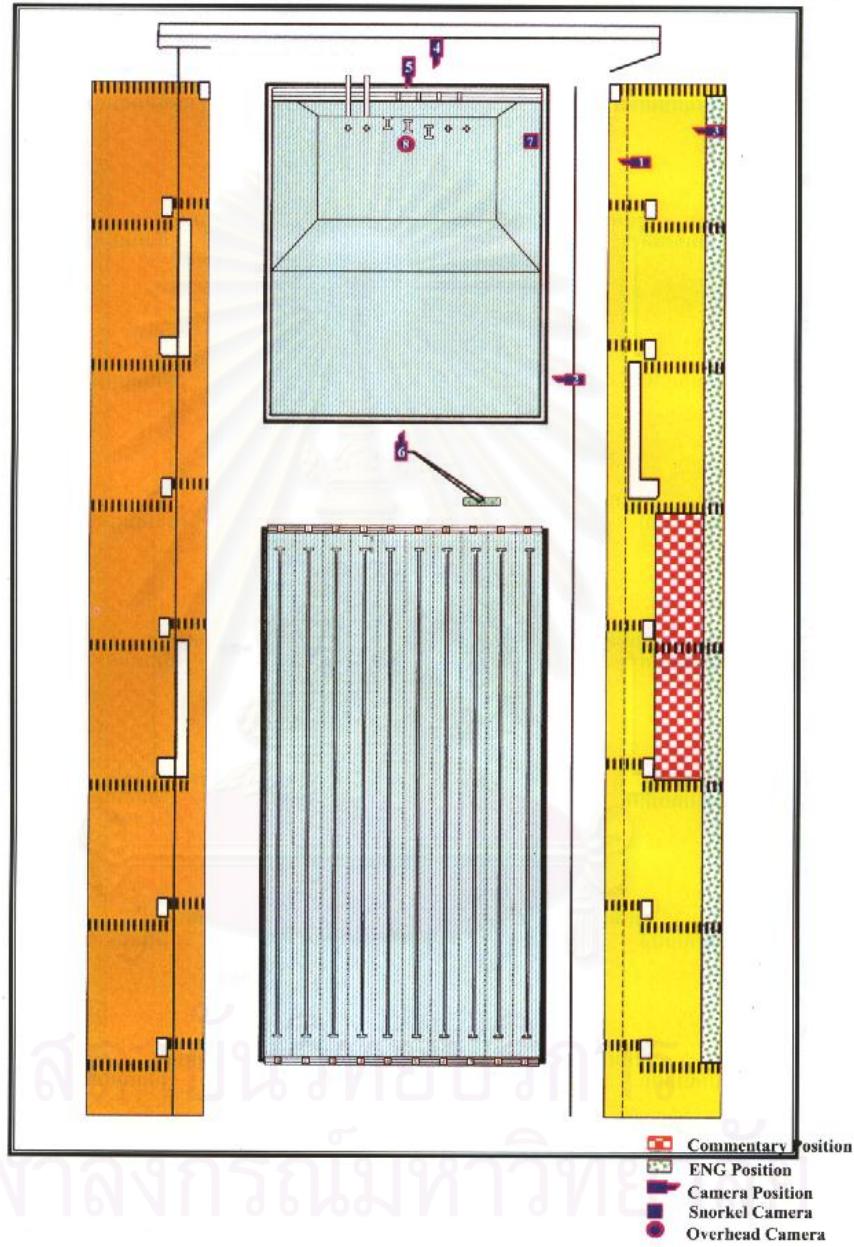
Swimming

- Commentary Position
- ENG Position
- Camera Position
- Snorkel Camera

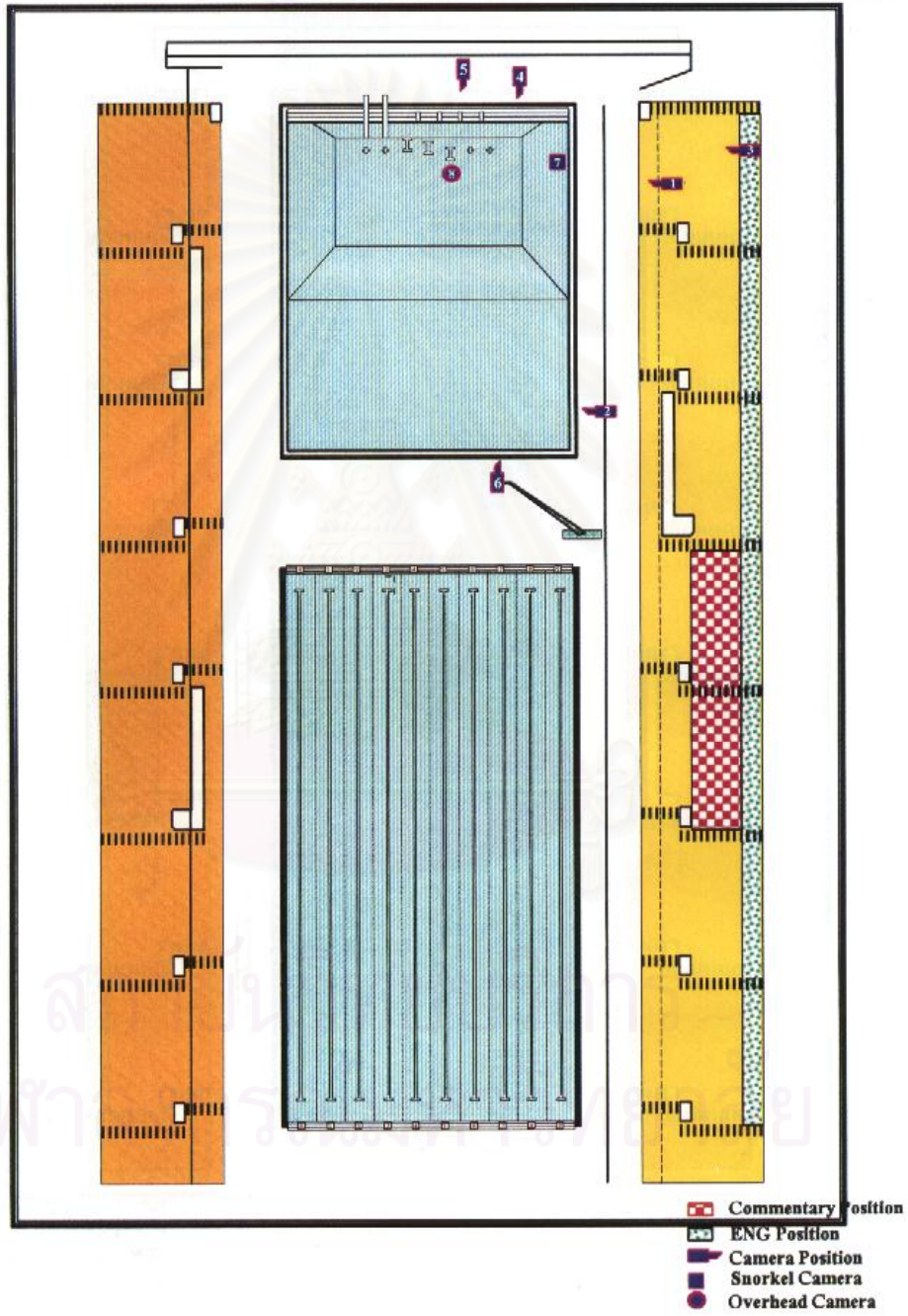

Swimming (Diving)

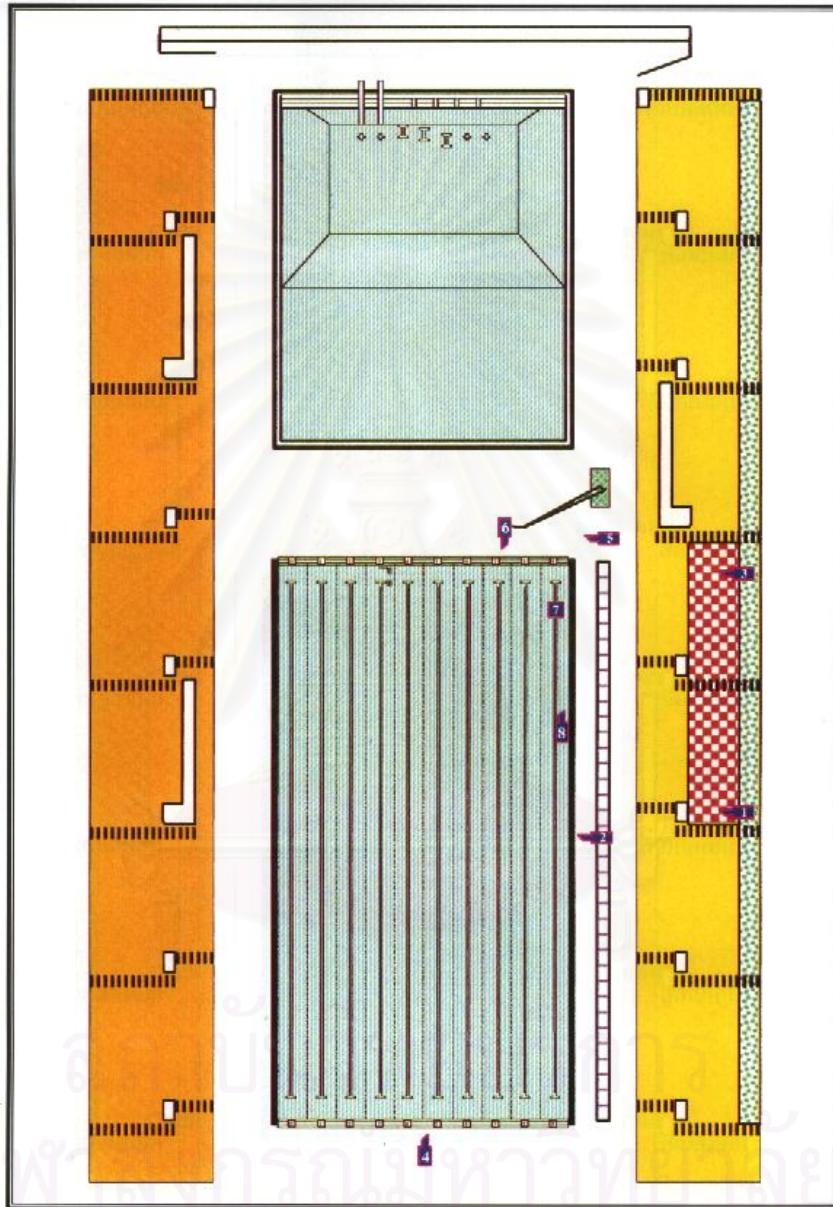

Swimming (Springboard)

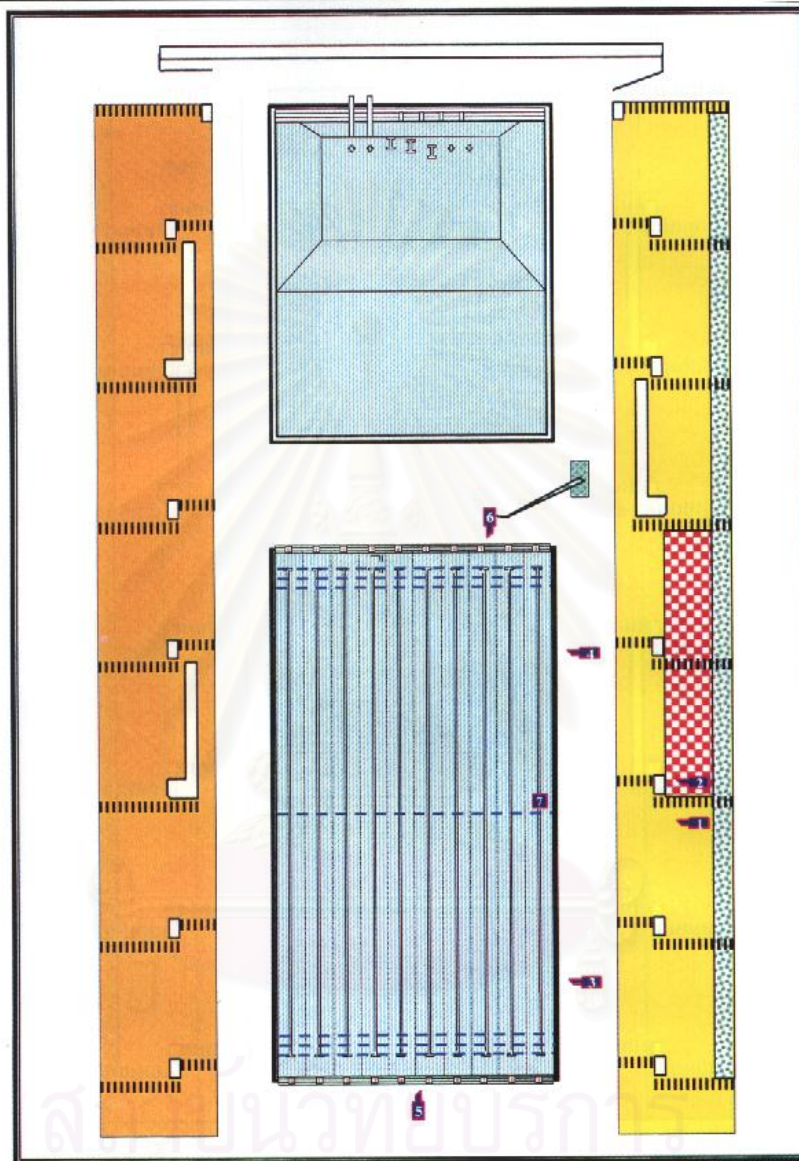
Swimming (Synchronized)

- Commentary Position
- ENG Position
- Camera Position
- Snorkel Camera

Swimming (Water Polo)

- Commentary Position
- ENG ENG Position
- Camera Position
- Snorkel Camera

ศูนย์ฝึกและอบรมนักกีฬาระดับชาติ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Table Tennis

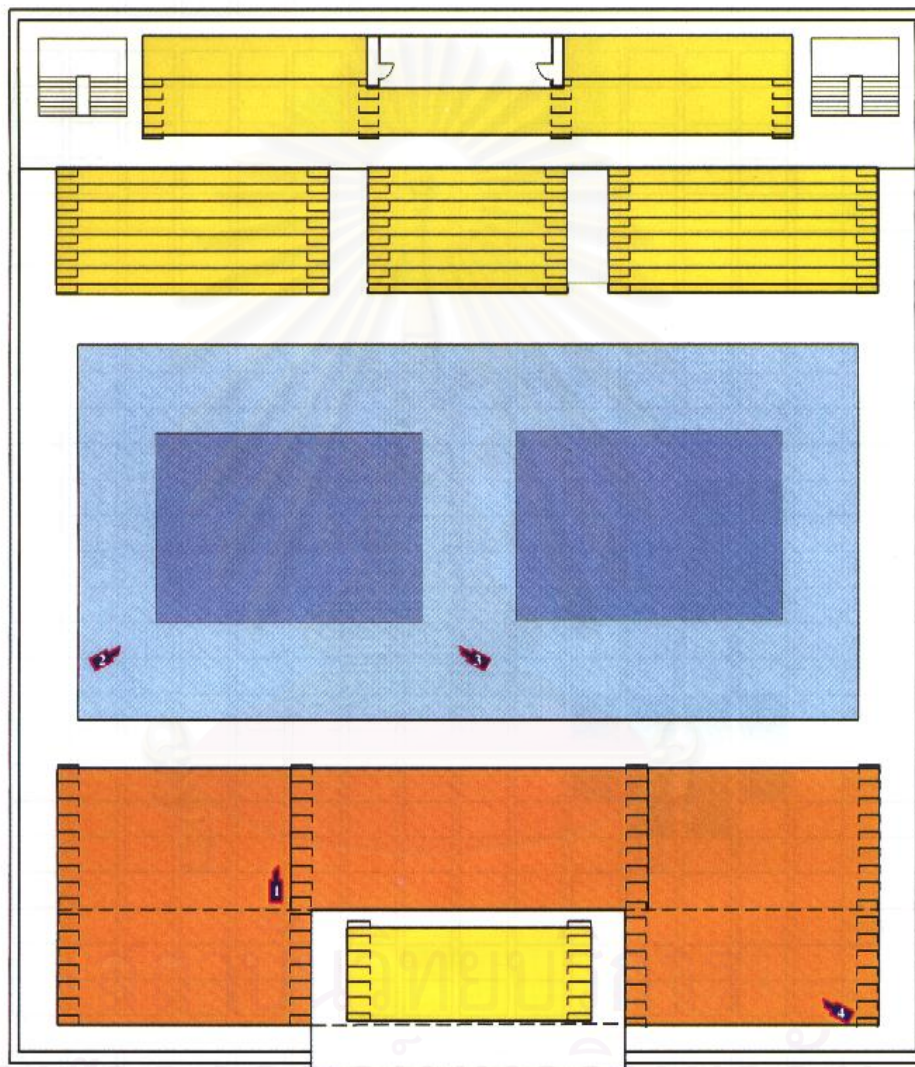

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Camera Position
- Overhead Camera

Taekwondo

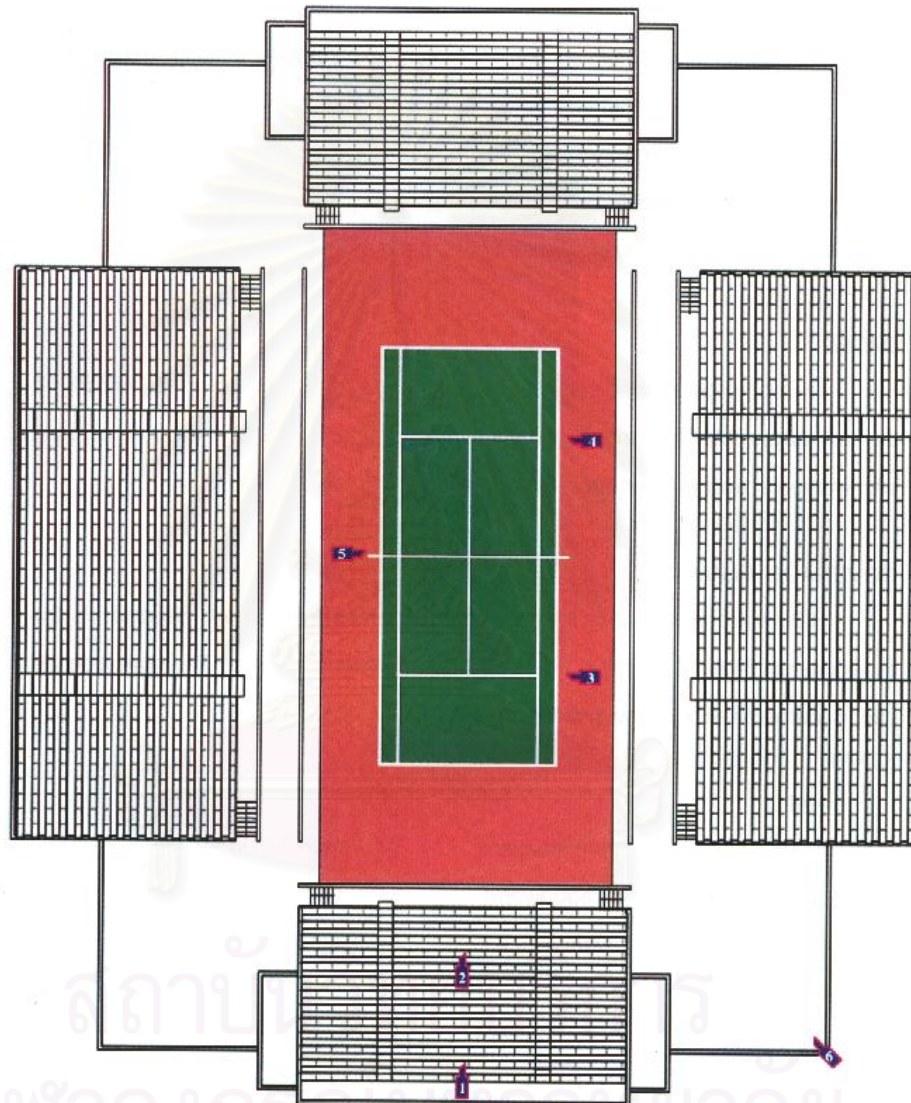

 Camera Position

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

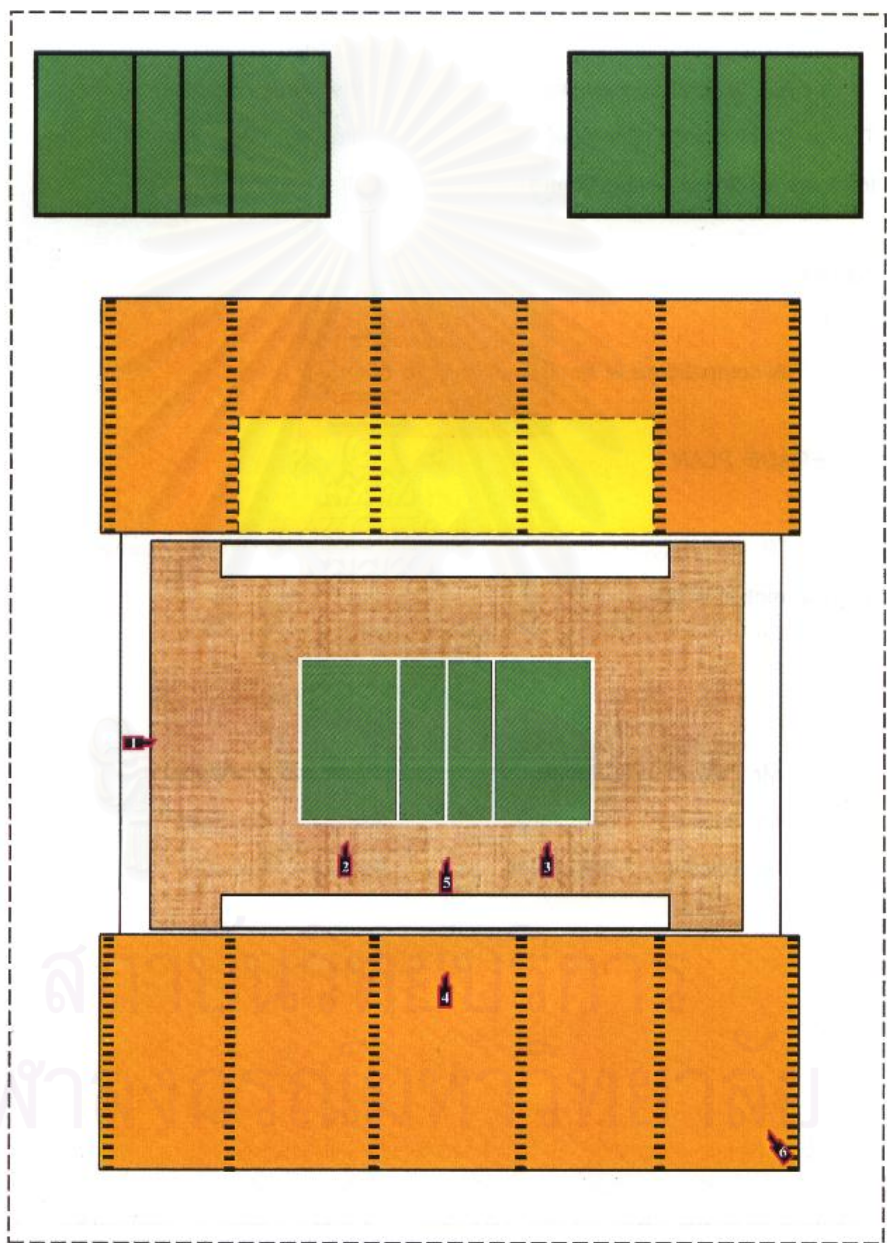
Tennis

- Camera Position
- Overhead Camera

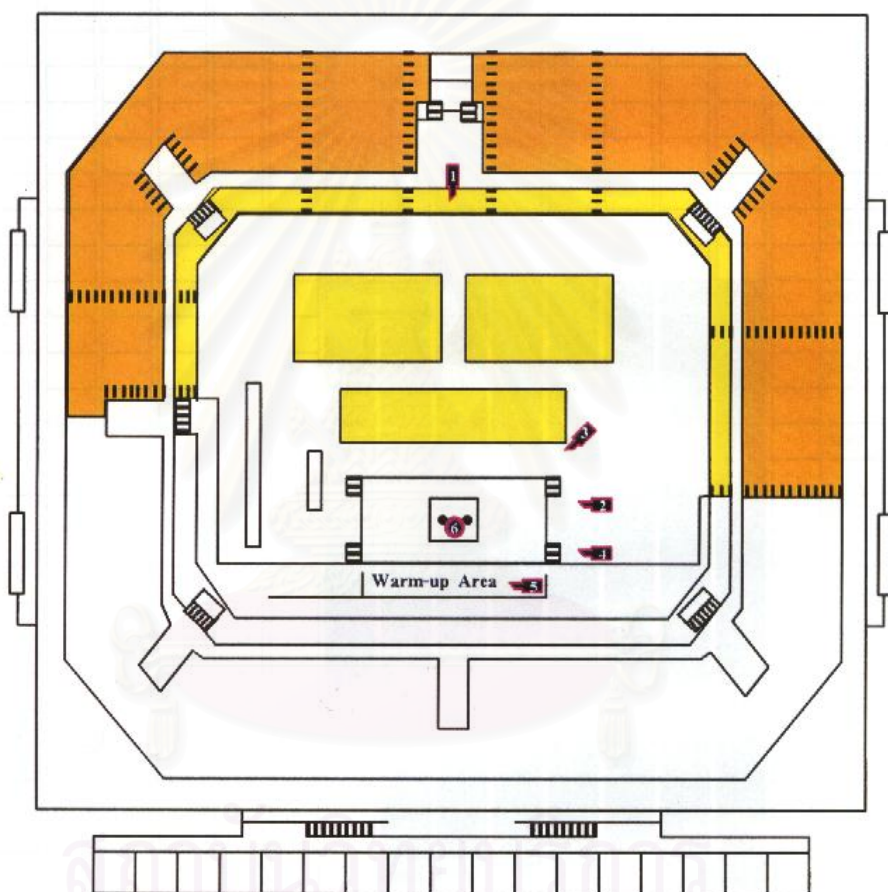

Volleyball

 camera Position

Weightlifting

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Camera Position
- Overhead Camera

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายวิโรจน์ กิจกุลอนันตเอก เกิดวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ.2498 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2520 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2540 อดีต ทำงานในตำแหน่งผู้สื่อข่าวกีฬา หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่างปี พ.ศ.2520 ถึง พ.ศ.2536 และบริษัท ดอกเบ๊ยะ จำกัด ระหว่างปี พ.ศ.2536 ถึง พ.ศ.2539 ปัจจุบัน ทำงานอยู่ที่บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 เป็นต้นมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย